373X1216P0001/C112

20.12.73 Ἐπίσημη Ἐφημερίδα τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων Ἀριθ. A 112/1

ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΤΗΝ 22α ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1973

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΡΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Τό Συμβούλιο τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων καί οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Κυβερνήσεων τῶν Κρατῶν μελῶν, συνελθόντες στό πλαίσιο τοῦ Συμβουλίου, διαπιστώνουν ὅτι οἱ ἐνέργειες, πού ἀπορρέουν ἀπό τό προσαρτημένο πρόγραμμα πρέπει νά πραγματοποιοῦνται σέ ὁρισμένες περιπτώσεις σέ κοινοτικό ἐπίπεδο καί σέ ἄλλες περιπτώσεις ἀπό τά Κράτη μέλη.

Ὅσον ἀφορᾶ τίς ἐνέργειες πού πρέπει νά πραγματοποιηθοῦν ἀπό τά Κράτη μέλη, τά Κράτη αὐτά θά ἐπιβλέπουν τήν ὀρθή ἐκτέλεσή τους ἔχοντας ὑπόψη ὅτι τό Συμβούλιο ἀσκεῖ, σχετικά μέ τίς ἐνέργειες αὐτές, τίς ἐξουσίες συντονισμοῦ πού προβλέπονται ἀπό τίς συνθῆκες.

Ὅσον ἀφορᾶ τίς ἐνέργειες τοῦ προγράμματος πού πρέπει νά πραγματοποιηθοῦν ἀπό τά ὄργανα τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων,

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Ἔχοντας ὑπόψη:

τή συνθήκη περί ἱδρύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος Ἄνθρακος καί Χάλυβος,

τή συνθήκη περί ἱδρύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος,

τή συνθήκη περί ἱδρύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος Ἀτομικῆς Ἐνεργείας,

τήν ἀνακοίνωση τῆς Ἐπιτροπῆς, πού ἀφορᾶ πρόγραμμα δράσεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος τή γνώμη τῆς Συνελεύσεως,

τή γνώμη τῆς Οἰκονομικῆς καί Κοινωνικῆς Ἐπιτροπῆς,

Ἐκτιμώντας:

ὅτι οἱ ἀρχηγοί κρατῶν ἤ κυβερνήσεων, πού συνῆλθαν στό Παρίσι κατά τήν διάσκεψη κορυφῆς τῆς 19ης καί 20ῆς Ὀκτωβρίου 1972, ὑπογράμμισαν τήν σημασία πολιτικῆς περιβάλλοντος ἐντός τῆς Κοινότητος καί γιά τόν σκοπό αὐτό ἐκάλεσαν τά ὄργανα τῆς Κοινότητος νά καταρτίσουν, πρίν ἀπό τήν 31η Ἰουλίου 1973, ἕνα πρόγραμμα δράσεως συνοδευόμενο ἀπό ἀκριβές χρονοδιάγραμμα·

ὅτι οἱ ὑπουργοί τῶν Κρατῶν μελῶν τῶν διευρυμένων Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ὑπεύθυνοι γιά τά θέματα προστασίας τοῦ περιβάλλοντος, συνῆλθαν στή Βόννη τήν 31η Ὀκτωβρίου 1972 σέ μία προσπάθεια νά διευκολυνθεῖ ἡ ἐφαρμογή τῆς τελικῆς δηλώσεως τῶν ἀρχηγῶν κρατῶν ἤ κυβερνήσεων καί ἐκτιμώντας τά συμπεράσματα στά ὁποῖα κατέληξε ἡ διάσκεψη τῆς Βόννης καί τά ὁποῖα συνοψίζονται στό ἀνακοινωθέν πού ἐκδόθηκε ἀπ' αὐτήν·

ὅτι ἡ ἀποστολή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων καθορίζεται στίς ἱδρυτικές τους συνθῆκες·

ὅτι, εἰδικότερα, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2 τῆς συνθήκης περί ἱδρύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, ἡ Κοινότης ἔχει ἰδίως ὡς ἀποστολή νά προάγει τήν ἁρμονική ἀνάπτυξη τῶν οἰκονομικῶν δραστηριοτήτων στό σύνολο τῆς Κοινότητος καθώς καί τήν συνεχή καί ἰσόρροπη ἐπέκταση τῆς οἰκονομίας, ἡ ὁποία δέν δύναται νά νοηθεῖ στό ἑξῆς χωρίς ἀποτελεσματική ἐκστρατεία κατά τῆς ρυπάνσεως καί τῶν ὀχλήσεων οὔτε χωρίς τή βελτίωση τῆς ποιότητος τῆς ζωῆς καί τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος·

ὅτι ἡ βελτίωση τῆς ποιότητος τῆς ζωῆς καί ἡ προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος περιλαμβάνεται μεταξύ τῶν θεμελιωδῶν ἔργων τῆς Κοινότητος καί ὅτι εἶναι ἐπομένως ἀναγαῖο νά ἐφαρμοσθεῖ κοινοτική πολιτική περιβάλλοντος·

ὅτι οἱ ἐνέργειες πού περιέχονται στό πρόγραμμα αὐτό πρέπει νά ἐφαρμοσθοῦν σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τῶν συνθηκῶν,

ἐγκρίνει τίς ἀρχές καί τούς στόχους πολιτικῆς περιβάλλοντος ἐντός τῆς Κοινότητος, καθώς καί τή γενική περιγραφή τῶν ἐνεργειῶν, πού πρέπει νά πραγματοποιηθοῦν σέ κοινοτικό ἐπίπεδο, ὅπως ὁρίζεται στό προσαρτημένο πρόγραμμα·

ἐγκρίνει τίς συγκεκριμένες κατευθύνσεις τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ τοῦ προγράμματος, τῶν σχετικῶν μέ τήν

μείωση τῆς ρυπάνσεως καί τῶν ὀχλήσεων, καθώς καί τίς προτεραιότητες πού ἔχουν ὁρισθεῖ γιά τό θέμα αὐτό·

ἐγκρίνει τίς εἰδικές κατευθυντήριες γραμμές τῶν ἐνεργειῶν τοῦ προγράμματος σχετικά μέ τή βελτίωση τοῦ περιβάλλοντος·

λαμβάνει ὑπό σημείωση ὅτι ἡ Ἐπιτροπή, ὅσο τήν ἀφορᾶ, θά ἐξασφαλίσει τήν ἐφαρμογή αὐτοῦ τοῦ προγράμματος σύμφωνα μέ τήν διαδικασία καί τά χρονοδιαγράμματα πού ἀναφέρονται σ' αὐτό καί ὅτι θά παρουσιάσει μελλοντικά τίς δέουσες προτάσεις·

ἀναλαμβάνει νά ἀποφασίσει ἐπί τῶν ὡς ἄνω προτάσεων σέ χρονικό διάστημα ἐννέα μηνῶν ἀπό τήν ἡμέρα ἀποστολῆς τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΔΥΟ ΕΤΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μεταξύ τῶν ἄλλων στόχων, τούς ὁποίους ἔθεσαν τά κράτη πού ὑπέγραψαν τήν συνθήκη περί ἱδρύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, καί πού ἀναφέρονται στό προοίμιό της, περιλαμβάνεται ἰδίως ἡ ἐξασφάλιση «τῆς σταθερῆς βελτιώσεως τῶν ὅρων διαβιώσεως καί ἀπασχολήσεως τῶν λαῶν τους» καί τῆς «ἁρμονικῆς ἀναπτύξεως τῶν οἰκονομιῶν τους».

Τό ἄρθρο 2 τῆς συνθήκης ὁρίζει τήν ἀποστολή πού ἀνατίθεται στήν Κοινότητα καί προβλέπει, μεταξύ ἄλλων, «ἁρμονική ἀνάπτυξη τῶν οἰκονομικῶν δραστηριοτήτων στό σύνολο τῆς Κοινότητος, συνεχή καί ἰσόρροπη ἐπέκταση τῆς οἰκονομίας, ἐπιταχυνομένη ἀνύψωση τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καί σχέσεις περισσότερο στενές μεταξύ τῶν Κρατῶν πού συνενώνει».

Συνελθόντες στό Παρίσι τήν 19η καί 20ή Ὀκτωβρίου 1972, οἱ ἀρχηγοί κρατῶν ἤ κυβερνήσεων τῶν Κρατῶν μελῶν ἐδήλωσαν ὅτι «ἡ οἰκονομική ἀνάπτυξη, ἡ ὁποία δέν εἶναι αὐτοσκοπός, ὀφείλει νά ἐπιτρέψει κατά προτεραιότητα τήν μείωση τῆς ἀνισότητος τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως. Πρέπει νά συντελεῖται μέ συμμετοχή ὅλων τῶν κοινωνικῶν ἑταίρων. Πρέπει νά ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν βελτίωση τῆς ποιότητος τῆς ζωῆς καθώς καί τοῦ ἐπιπέδου διαβιώσεως. Σύμφωνα μέ τό εὐρωπαϊκό πνεῦμα, ἰδιαίτερη προσοχή θά δοθεῖ στά μή ὑλικά ἀγαθά, στίς ἀξίες καί τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος προκειμένου ἡ πρόοδος νά τεθεῖ στήν ὑπηρεσία τῶν ἀνθρώπων».

Ἡ βούληση αὐτή νά στραφοῦν οἱ προσπάθειες τῶν Κοινοτήτων ὄχι μόνο στή βελτίωση τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου ἀλλά ἐπίσης καί στήν βελτίωση τῶν συνθηκῶν καί τῆς ποιότητος τῆς ζωῆς, ἐκφράζεται κατά τρόπο ἀκόμη περισσότερο συγκεκριμένο στήν παράγραφο 8 τῆς τελικῆς δηλώσεως τῆς διασκέψεως κορυφῆς τῶν Παρισίων: «οἱ ἀρχηγοί κρατῶν ἤ κυβερνήσεων ὑπογραμμίζουν τήν σπουδαιότητα μίας κοινοτικῆς πολιτικῆς περιβάλλοντος. Γι' αὐτόν τόν λόγο, καλοῦν τά ὄργανα τῆς Κοινότητος νά θεσπίσουν πρίν ἀπό τήν 31η Ἰουλίου 1973 ἕνα πρόγραμμα δράσεως συνοδευόμενο ἀπό συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα».

Τό παρόν πρόγραμμα ἀνταποκρίνεται σ' αὐτήν τήν πρόσκληση. Λαμβάνει ὑπόψη, μεταξύ ἄλλων, τά ἀποτελέσματα τῆς διασκέψεως τῶν ἁρμοδίων Ὑπουργῶν γιά τά θέματα τοῦ περιβάλλοντος, πού ἔγινε στήν Βόννη τήν 31η Ὀκτωβρίου 1972, τά ὑπομνήματα καί τά ἔγγραφα τά ὁποῖα ἔχουν διαβιβασθεῖ ἀπό τά Κράτη μέλη καί τήν ἐμπεριστατωμένη ἀντιπαραβολή τῶν ἀπόψεων τῶν ἐκπροσώπων τῶν Κρατῶν μελῶν καί τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί τῆς ἀνακοινώσεως τῆς τελευταίας, τήν ὁποία ὑπέβαλε στό Συμβούλιο τήν 24η Μαρτίου 1972. Λαμβάνει ἐπίσης ὑπόψη τίς γνῶμες τῆς Συνελεύσεως, τῆς Οἰκονομικῆς καί Κοινωνικῆς Ἐπιτροπῆς καί τῶν ἐπαγγελματικῶν καί συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων.

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ἡ πολιτική τῆς Κοινότητος στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος ἔχει σκοπό τήν βελτίωση τῆς ποιότητος καί τοῦ πλαισίου τῆς ζωῆς, τοῦ περιβάλλοντος χώρου καί τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως τῶν λαῶν τῆς Κοινότητος. Πρέπει νά συμβάλλει ὥστε νά τεθεῖ ἡ οἰκονομική ἀνάπτυξη στήν ὑπηρεσία τοῦ ἀνθρώπου, παρέχοντάς του περιβάλλον τέτοιο, πού νά ἐξασφαλίζει τίς καλύτερες δυνατές συνθῆκες διαβιώσεως, καί νά συμβιβάζει αὐτήν τήν οἰκονομική ἀνάπτυξη μέ τήν διαρκῶς περισσότερο ἐπιτακτική ἀνάγκη προφυλάξεως τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Πρέπει συγκεκριμένα νά ἀποβλέπει στά ἑξῆς:

— νά προλαμβάνει, νά μειώνει καί, ὅσο εἶναι δυνατό, νά καταργεῖ τίς ρυπάνσεις καί τίς ὀχλήσεις,

— νά διατηρεῖ μία ἱκανοποιητική οἰκολογική ἰσορροπία καί νά ἐπαγρυπνεῖ γιά τήν προστασία τῆς βιοσφαίρας,

— νά ἐπαγρυπνεῖ γιά τήν καλή διαχείριση τῶν πόρων καί τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί νά ἀποφεύγει κάθε ἐκμετάλλευσή τους πού ἐπιφέρει αἰσθητές ζημίες στήν οἰκολογική ἰσορροπία,

— νά προσανατολίζει τήν ἀνάπτυξη σύμφωνα μέ τίς ποιοτικές ἀπαιτήσεις καί κυρίως μέ τήν βελτίωση τῶν συνθηκῶν ἐργασίας καί διαβιώσεως,

— νά ἐνεργεῖ κατά τέτοιο τρόπο, ὥστε νά λαμβάνονται περισσότερο ὑπόψη τά θέματα τοῦ περιβάλλοντος, τοῦ οἰκισμοῦ καί τῆς χωροταξίας,

— νά ἀναζητεῖ μέ τά ἐκτός τῆς Κοινότητος κράτη, κοινές λύσεις στά προβλήματα περιβάλλοντος ἰδίως ἐντός τοῦ πλαισίου τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ

ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Τό Συμβούλιο υἱοθετεῖ τίς γενικές ἀρχές κοινοτικῆς πολιτικῆς περιβάλλοντος οἱ ὁποῖες ὁρίσθηκαν ἀπό τούς Ὑπουργούς περιβάλλοντος κατά τήν σύνοδό τους στήν Βόννη τήν 31η Ὀκτωβρίου 1972.

Οἱ γενικές αὐτές ἀρχές, οἱ ὁποῖες διασαφηνίσθηκαν κατόπιν μεταγενεστέρων σκέψεων καί ἀνταλλαγῶν ἀπόψεων, ἔχουν ὡς ἑξῆς:

1. Ἡ καλύτερη πολιτική περιβάλλοντος συνίσταται στήν πρόληψη στήν πηγή της τῆς δημιουργίας ρυπάνσεως καί ὀχλήσεων, καί ὄχι στήν καταπολέμηση τῶν ἐπιδράσεών τους ἐκ τῶν ὑστέρων. Γι' αὐτόν τόν σκοπό, πρέπει νά προγραμματίζεται καί νά προσανατολίζεται ἡ τεχνική πρόοδος ἔτσι, ὥστε νά ἀνταποκρίνεται στήν φροντίδα τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος καί τῆς βελτιώσεως τῆς ποιότητος τῆς ζωῆς, μέ τό χαμηλότερο σχετικό κόστος γιά τό σύνολο. Αὐτή ἡ πολιτική περιβάλλοντος μπορεῖ καί πρέπει νά συμπορεύεται μέ τήν οἰκονομική καί κοινωνική ἀνάπτυξη. Αὐτό ἰσχύει ἐπίσης γιά τήν τεχνική πρόοδο.

2. Πρέπει νά λαμβάνεται ὑπόψη τό συντομότερο ἡ ἐπίπτωση ὅλων τῶν τεχνικῶν διαδικασιῶν προγραμματισμοῦ καί ἀποφάσεων ἐπί τοῦ περιβάλλοντος.

   Τό περιβάλλον δέν δύναται νά θεωρεῖται σάν ξένο στοιχεῖο, τοῦ ὁποίου τίς προσβολές καί τίς ἐπιθέσεις ὑφίσταται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλά πρέπει νά θεωρεῖται σάν ἕνα ἀναπόσπαστο βασικό στοιχεῖο τῆς ὀργανώσεως καί τῆς προαγωγῆς τῆς ἀνθρωπίνης προόδου. Πρέπει λοιπόν νά ἐκτιμηθοῦν οἱ συνέπειες στήν ποιότητα τῆς ζωῆς καί στό φυσικό περιβάλλον κάθε μέτρου πού δύναται νά ἔχει ἐπίδραση ἐπ' αὐτῶν καί τό ὁποῖο λαμβάνεται ἤ προγραμματίζεται σέ ἐθνικό ἤ κοινοτικό ἐπίπεδο.

3. Κάθε ἐκμετάλλευση τῶν πόρων καί τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ἡ ὁποία ἐπιφέρει αἰσθητές ζημίες στήν οἰκολογική ἰσορροπία πρέπει νά ἀποφεύγεται.

   Τό φυσικό περιβάλλον ἔχει περιορισμένους πόρους καί ἐπιτρέπει ἐντός ὁρισμένων μόνο ὁρίων τήν ἀφομοίωση τῆς ρυπάνσεως καί τήν ἐξουδετέρωση τῶν ἐπιζημίων ἀποτελεσμάτων της. Ἀποτελεῖ ἕνα ἀγαθό, τοῦ ὁποίου δύναται νά γίνει χρήση ἀλλά ὄχι κατάχρηση καί τοῦ ὁποίου ἡ διαχείριση πρέπει νά γίνεται κατά τόν καλύτερο τρόπο.

4. Πρέπει νά βελτιωθεῖ τό ἐπίπεδο τῶν ἐπιστημονικῶν καί τεχνολογικῶν γνώσεων στήν Κοινότητα, ἐν ὄψει μιᾶς ἀποτελεσματικῆς δράσεως γιά τήν προφύλαξη καί βελτίωση τοῦ περιβάλλοντος καί καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως καί τῶν ὀχλήσεων. Πρέπει λοιπόν νά προωθηθεῖ ἡ ἔρευνα γιά τόν σκοπό αὐτό.

5. Οἱ δαπάνες πού προκύπτουν ἀπό τήν πρόληψη καί τήν ἐξάλειψη τῶν ρυπάνσεων καί ὀχλήσεων βαρύνουν κατ' ἀρχήν τόν ὑπεύθυνο· εἶναι ὅμως δυνατό νά ὑπάρξουν ἐξαιρέσεις καί εἰδικές διευθετήσεις εἰδικά γιά μεταβατικές περιόδους, μέ τήν προϋπόθεση ὅτι δέν θά προκύψει σημαντική διαταραχή στό ἐπίπεδο τῶν συναλλαγῶν καί τῶν διεθνῶν ἐπενδύσεων. Μέ τήν ἐπιφύλαξη τῶν διατάξεων τῶν συνθηκῶν θά πρέπει νά προσδιορισθεῖ σέ κοινοτικό ἐπίπεδο ἡ ἀρχή αὐτή καί νά καθορισθοῦν οἱ τρόποι ἐφαρμογῆς της, συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐξαιρέσεων. Ὅταν θεσπίζονται ἐξαιρέσεις πρέπει ἐπίσης νά λαμβάνεται ὑπόψη ἡ ἀνάγκη προοδευτικῆς ἐπιτεύξεως τῆς περιφερειακῆς ἰσορροπίας στήν Κοινότητα.

6. Σύμφωνα μέ τή δήλωση τῆς συνδιασκέψεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἐπί τοῦ περιβάλλοντος τοῦ ἀνθρώπου, πού υἱοθετήθηκε στήν Στοκχόλμη, πρέπει νά λαμβάνεται μέριμνα ὥστε οἱ δραστηριότητες πού ἔχουν ἀναληφθεῖ σ' ἕνα κράτος νά μή συνεπάγονται τήν φθορά τοῦ περιβάλλοντος σέ ἕνα ἄλλο κράτος.

7. Ἡ Κοινότης καί τά Κράτη μέλη ὀφείλουν, στήν πολιτική τους γιά τό περιβάλλον, νά λαμβάνουν ὑπόψη τά συμφέροντα τῶν ὑπό ἀνάπτυξη Κρατῶν καί συγκεκριμένα νά ἐξετάζουν τίς πιθανές ἐπιπτώσεις τῶν προγραμματιζομένων στό πλαίσιο αὐτῆς τῆς πολιτικῆς μέτρων ἐπί τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν τῶν κρατῶν καί ἐπί τῶν συναλλαγῶν μέ αὐτά, προκειμένου νά ἀποτραποῦν ἤ νά μειωθοῦν ὅσο τό δυνατόν περισσότερο οἱ πιθανές δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις.

8. Ἡ ἀποτελεσματικότης τῶν ἐνεργειῶν γιά τήν προώθηση ἔρευνας καί πολιτικῆς σέ διεθνή καί παγκόσμια κλίμακα, σχετικά μέ τό περιβάλλον, θά ἐνισχυθεῖ ἀπό μία σαφή καί μακροπρόθεσμη σύλληψη γιά εὐρωπαϊκή πολιτική στόν τομέα αὐτόν.

   Σύμφωνα μέ τό πνεῦμα τῆς δηλώσεως τῶν ἀρχηγῶν κρατῶν ἤ κυβερνήσεων στό Παρίσι, ἡ Κοινότης καί τά Κράτη μέλη πρέπει νά κάνουν αἰσθητή τήν παρουσία τους στούς διεθνεῖς ὀργανισμούς, ἐκθέτοντας ἀπόψεις σχετικές μέ τό περιβάλλον καί παρέχοντας σ' αὐτές πρωτότυπη συνεισφορά, μέ τό κύρος πού δίνει μιά κοινή θεώρηση.

   Σύμφωνα μέ τά συμπεράσματα τῆς συνδιασκέψεως τῆς Στοκχόλμης, πρέπει νά ἐνταθεῖ ἡ περιφερειακή συνεργασία πού ἐπιτρέπει συχνά τήν καλύτερη λύση τῶν προβλημάτων.

Ἡ παγκόσμια συνεργασία πρέπει νά συγκεντρωθεῖ στούς τομεῖς, στούς ὁποίους ἀπαιτεῖται μιά προσπάθεια παγκόσμιου χαρακτήρα λόγω τῆς ὑφῆς τῶν σχετικῶν προβλημάτων τοῦ περιβάλλοντος· πρέπει νά στηρίζεται στούς εἰδικευμένους ὀργανισμούς τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἐπιτελέσει ἤδη σημαντικό ἔργο καί τῶν ὁποίων ἡ δράση πρέπει νά συνεχισθεῖ καί νά ἀναπτυχθεῖ.

Μία σφαιρική πολιτική στό θέμα τοῦ περιβάλλοντος εἶναι δυνατή βάσει νέων τύπων διεθνοῦς συνεργασίας περισσότερο ἀποτελεσματικῶν, οἱ ὁποῖοι λαμβάνουν ὑπόψη τόσο τίς παγκόσμιες οἰκολογικές συσχετίσεις ὅσο καί τίς ἀλληλεξαρτήσεις τῆς παγκόσμιας οἰκονομίας.

9. Ἡ προστασία τοῦ περιβάλλοντος εἶναι κοινή ὑπόθεση γιά ὅλους στήν Κοινότητα καί πρέπει ἡ κοινή γνώμη νά συνειδητοποιήσει τήν σπουδαιότητά της. Ἡ ἐπιτυχία μιᾶς πολιτικῆς περιβάλλοντος προϋποθέτει ὅτι ὅλες οἱ ὁμάδες τοῦ πληθυσμοῦ καί ὅλες οἱ κοινωνικές δυνάμεις τῆς Κοινότητος θά συμβάλλουν στήν προστασία καί στήν βελτίωση τοῦ περιβάλλοντος. Προϋποθέτει τήν ἐπιδίωξη σέ ὅλα τά ἐπίπεδα συνεχοῦς καί ἐμπεριστατωμένης ἐκπαιδευτικῆς δράσεως, ὥστε ὁ καθένας στήν Κοινότητα νά συνειδητοποιήσει τό πρόβλημα καί νά ἀναλάβει πλήρως τίς εὐθύνες του ἔναντι τῶν μελλοντικῶν γενεῶν.

10. Γιά κάθε διαφορετική κατηγορία ρυπάνσεως, πρέπει νά ἀναζητηθεῖ τό ἐπίπεδο δράσεως (τοπικό, περιφερειακό, ἐθνικό, κοινοτικό, διεθνές) πού εἶναι καλύτερα προσαρμοσμένο στήν φύση τῆς ρυπάνσεως καθώς καί στήν γεωγραφική ζώνη πού πρέπει νά προστατευθεῖ.

Πρέπει νά συγκεντρωθοῦν σέ κοινοτικό ἐπίπεδο οἱ ἐνέργειες, οἱ ὁποῖες δύνανται νά εἶναι οἱ πιό ἀποτελεσματικές σ' αὐτό τό ἐπίπεδο· οἱ προτεραιότητες πρέπει νά καθορίζονται μέ ἰδιαίτερη προσοχή.

11. Σημαντικές πλευρές τῆς πολιτικῆς τοῦ περιβάλλοντος δέν πρέπει νά προβλέπονται καί νά πραγματοποιοῦνται μεμονωμένα στίς διάφορες χῶρες. Τά ἐθνικά προγράμματα σ' αὐτούς τούς τομεῖς θά πρέπει νά συντονίζονται καί ἡ πολιτική μέσα στήν Κοινότητα νά ἐναρμονίζεται μέ βάση μία μακροπρόθεσμα κοινή θεώρηση. Ἡ πολιτική αὐτή θά πρέπει νά ἀποβλέπει στήν βελτίωση τῆς ποιότητος τῆς ζωῆς, καί ἡ οἰκονομική ἀνάπτυξη δέν θά πρέπει νά ἐξετάζεται μόνο ἀπό ποσοτική ἄποψη.

Αὐτός ὁ συντονισμός καί αὐτή ἡ ἐναρμόνιση πρέπει κυρίως νά ἐπιτρέπουν τήν αὔξηση τῆς ἀποτελεσματικότητος τῶν ἀναλαμβανομένων ἐνεργειῶν στά διάφορα ἐπίπεδα, προκειμένου νά προστατευθεῖ καί νά βελτιωθεῖ τό περιβάλλον στήν Κοινότητα, λαμβανομένων ὑπόψη τῶν περιφερειακῶν διαφορῶν πού ὑπάρχουν καί τῆς ἀνάγκης καλῆς λειτουργίας τῆς κοινῆς ἀγορᾶς.

Αὐτή ἡ πολιτική περιβάλλοντος στήν Κοινότητα ἔχει, στό μέτρο τοῦ δυνατοῦ, σάν ἀντικείμενο τήν συντονισμένη καί ἐναρμονισμένη πρόοδο τῆς πολιτικῆς τῶν κρατῶν, χωρίς νά ἐμποδίζει τήν πρόοδο πού ἔχει ἐπιτευχθεῖ ἤ πού θά ἦταν δυνατό νά ἐπιτευχθεῖ σέ ἐθνικό ἐπίπεδο. Ἡ πρόοδος αὐτή πρέπει νά πραγματοποιηθεῖ ἔτσι ὥστε νά μή θέτει σέ κίνδυνο τήν καλή λειτουργία τῆς κοινῆς ἀγορᾶς.

Ὁ συντονισμός καί ἡ ἐναρμόνιση αὐτή πραγματοποιοῦνται ἰδίως:

— μέ τήν ἐφαρμογή τῶν καταλλήλων διατάξεων τῶν συνθηκῶν,

— μέ τήν πραγματοποίηση τῶν ἐνεργειῶν πού περιγράφονται στό πρόγραμμα αὐτό,

— μέ τήν ἐφαρμογή τῆς διαδικασίας ἐνημερώσεως σέ θέματα περιβάλλοντος(1).

(1) ΕΕ ἀριθ. Α 9 τῆς 15.3.1973, σ. 1.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ(1)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί ἡ βελτίωση τῶν ὅρων διαβιώσεως ἀπαιτοῦν τήν πραγματοποίηση ποικίλων ἐνεργειῶν.

Πρόκειται ἀφ' ἑνός γιά τήν λήψη μέτρων γιά τήν μείωση τῶν ρυπάνσεων καί τῶν ὀχλήσεων καί ἀφ' ἑτέρου γιά τήν μέριμνα τῆς βελτιώσεως τῶν ὅρων διαβιώσεως καί τῶν οἰκολογικῶν παραγόντων, πού πρέπει νά θεωροῦνται πλέον σάν δεδομένα ἀναπόσπαστα ἀπό τήν ὀργάνωση καί τήν προαγωγή τῆς ἀνθρωπίνης προόδου, ὥστε νά ἐνσωματωθοῦν στήν σύλληψη καί στήν ἐφαρμογή κοινῆς πολιτικῆς.

Ἐξ ἄλλου πρέπει ἐπίσης ἡ Κοινότης καί τά Κράτη μέλη της νά προβοῦν σέ ὁρισμένες ἐνέργειες ἐντός τῶν

(1) Ὁ τίτλος ΙΙΙ ἀποτελεῖ περίληψη ἡ ὁποία κατά συνέπεια πρέπει νά ἑρμηνευθεῖ ὑπό τό πρίσμα καί ἐντός τῶν ὁρίων τῆς λεπτομεροῦς περιγραφῆς τῶν ἐνεργειῶν πού ἐμφαίνονται στό δεύτερο μέρος τοῦ προγράμματος.

διεθνῶν ὀργανισμῶν κατά τρόπον ὥστε νά ἀποφευχθεῖ ἡ διπλή ἐργασία, νά συνεργασθοῦν μέ τά τρίτα Κράτη καί νά ἐνεργήσουν κατά τρόπον ὥστε τά εἰδικά συμφέροντα τῆς Κοινότητος νά ληφθοῦν ὑπόψη ἀπό τούς ὀργανισμούς αὐτούς.

Γι' αὐτούς τούς λόγους, τό πρόγραμμα τῶν Κοινοτήτων σχετικά μέ τό περιβάλλον περιλαμβάνει τρεῖς κατηγορίες ἐνεργειῶν:

1. Τίς ἐνέργειες οἱ ὁποῖες ἀποβλέπουν στήν μείωση καί τήν πρόληψη τῶν ρυπάνσεων καί τῶν ὀχλήσεων.

2. Τίς ἐνέργειες οἱ ὁποῖες προορίζονται γιά τήν βελτίωση τοῦ περιβάλλοντος καί τοῦ πλαισίου ζωῆς.

3. Τήν ἐνέργεια τῆς Κοινότητος, ἤ κατά περίπτωση τήν κοινή δράση τῶν Κρατῶν μελῶν της, στό πλαίσιο τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν οἱ ὁποῖοι χειρίζονται θέματα περιβάλλοντος.

Ὁρισμένες ἀπό τίς ἐνέργειες αὐτές πρέπει νά ἀναληφθοῦν τόσο στό πλαίσιο τῆς πολιτικῆς τοῦ περιβάλλοντος, ὅσο καί στό πλαίσιο τῆς κατά τομεῖς πολιτικῆς (κοινωνικῆς, γεωργικῆς, περιφερειακῆς, βιομηχανικῆς, ἐνεργειακῆς κλπ.).

Κεφάλαιο 1

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΑΠΟΒΛΕΠΟΥΝ ΣΤΗΝ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΡΥΠΑΝΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΧΛΗΣΕΩΝ

Α. Τά συγκεκριμένα μέτρα πού προορίζονται γιά τήν προστασία τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ περιβάλλοντός του ἀπό τίς ρυπάνσεις καί τίς ὀχλήσεις πού τό ἀπειλοῦν, πρέπει νά δύνανται νά στηριχθοῦν σέ ἀντικειμενική ἀνάλυση τῶν γεγονότων καί σέ μελέτες, οἱ ὁποῖες ἐμφανίζουν τίς διάφορες συνέπειες τίς ὁποῖες δύναται νά συνεπάγεται στό οἰκονομικό, οἰκολογικό καί κοινωνικό πεδίο ἡ ἐπιλογή ἑνός ὁρισμένου μέτρου.

Ἡ μελέτη τῶν προβλημάτων πού ἀντιμετωπίζονται γιά τήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως ὁδηγεῖ ἀκόμα στήν διαπίστωση τῆς ὑπάρξεως ἀρκετῶν κενῶν: κενῶν στίς ἐπιστημονικές γνώσεις καί στίς μεθόδους ἀναλύσεως καί μετρήσεως, κενῶν στίς οἰκονομικές γνώσεις, καί κυρίως ὅσον ἀφορᾶ τό κόστος τῶν ζημιῶν οἱ ὁποῖες δημιουργοῦνται ἀπό τήν ρύπανση καί τό κόστος τῶν μέτρων γιά τήν καταπολέμησή της, κενῶν, τέλος, στό ἐπίπεδο τῶν στατιστικῶν στοιχείων.

Πρέπει λοιπόν νά πραγματοποιηθεῖ σέ κοινοτικό ἐπίπεδο μία σειρά ἐνεργειῶν, μέ σκοπό νά θέσουν κοινή βάση γιά τήν ἐκτίμηση τῶν γεγονότων, καθώς καί κοινό πλαίσιο ἀναφορῶν καί μεθόδων. Οἱ ἐνέργειες αὐτές θά ἐπιτρέψουν τήν πραγματοποίηση τῶν προσπαθειῶν πού ἀναφέρονται ὑπό Β καί τήν ἀποφυγή, συγχρόνως, τῆς δαπανηρῆς διπλῆς προσπαθείας καθώς καί τήν υἱοθέτηση ἀπό τά Κράτη μέλη διαφορετικῶν μέτρων πού δύνανται νά ἐπιφέρουν οἰκονομικές καί κοινωνικές διαταραχές στό πλαίσιο τῆς Κοινότητος.

Οἱ ἑξῆς ἐργασίες πρέπει νά πραγματοποιηθοῦν:

1. Πρέπει νά καθιερωθοῦν ἐπιστημονικά κριτήρια(1) βλαπτικότητος γιά τίς κυριότερες ρυπαντικές οὐσίες τοῦ ἀέρος καί τοῦ ὕδατος καί γιά τούς θορύβους. Ἡ ἐνέργεια αὐτή πρέπει νά συνοδεύεται ἀπό τήν συστηματοποίηση ἤ ἐναρμόνιση τῶν μεθόδων καί τῶν ὀργάνων τά ὁποῖα χρησιμεύουν γιά τήν μέτρηση αὐτῶν τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν καί τῶν ὀχλήσεων. Θά καθορισθοῦν κατά προτεραιότητα τά κριτήρια τά σχετικά μέ τίς ἀκόλουθες ρυπαντικές οὐσίες: τόν μόλυβδο καί τίς ἑνώσεις του, τίς ὀργανικές ἑνώσεις ἁλογόνων, τίς ἑνώσεις θείου καί τά αἰωρούμενα σωματίδια, τά ὀξείδια ἀζώτου, τό μονοξείδιο τοῦ ἄνθρακος, τόν ὑδράργυρο, τίς φαινόλες καί τούς ὑδρογονάνθρακες.

2. Πρέπει νά καθορισθοῦν, χάρη στή θέσπιση κοινῶν μεθόδων, οἱ παράμετροι καί ἡ φύση τῆς διαδικασίας λήψεως ἀποφάσεων οἱ ὁποῖες ὁδηγοῦν στή θέσπιση ποιοτικῶν στόχων.

3. Πρέπει νά ὀργανωθοῦν καί νά ἀναπτυχθοῦν οἱ τεχνικές ἀνταλλαγές μεταξύ τῶν περιφερειακῶν καί ἐθνικῶν δικτύων ἐπιβλέψεως καί ἐλέγχου τῆς ρυπάνσεως. Ἡ ἐνέργεια αὐτή θά ἐπιτρέψει, τήν δεδομένη στιγμή, νά ἐφαρμοσθεῖ κοινοτικό σύστημα πληροφοριῶν ἐπιφορτισμένο νά ἐπεξεργασθεῖ τά δεδομένα πού θά ἔχουν συγκεντρωθεῖ ἀπό τό δίκτυο αὐτό καί νά διευκολύνει τήν ἐνσωμάτωσή τους στό παγκόσμιο σύστημα ἐπιβλέψεως πού προγραμματίζεται ἀπό τόν ΟΗΕ.

4. Πρέπει νά υἱοθετηθεῖ κοινή μέθοδος ἐκτιμήσεως τοῦ κόστους τῆς καταπολεμήσεως τῆς ρυπάνσεως. Κατ' ἀρχήν θά ἐπιδιωχθεῖ ἡ θέσπιση σέ συνεργασία μέ τόν ΟΟΣΑ μεθόδων ἐκτιμήσεως τοῦ κόστους τῆς ρυπάνσεως τοῦ ὕδατος καί τοῦ ἀέρος καθώς καί τοῦ κόστους γιά τήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως ἡ ὁποία προκαλεῖται ἀπό ὁρισμένες βιομηχανικές δραστηριότητες(2). Θά πρέπει νά συμπληρωθοῦν οἱ ἐργασίες αὐτές μέ ἀνάλυση τῶν οἰκονομικῶν ὀργάνων τά ὁποῖα δύνανται νά χρησιμοποιηθοῦν στό πλαίσιο μίας πολιτικῆς περιβάλλοντος λαμβάνοντας ὑπόψη τήν ἐφαρμογή τῆς ἀρχῆς «ὁ ρυπαίνων πληρώνει», μέ τήν ἐπιφύλαξη τῶν κανόνων τῆς κοινῆς ἀγορᾶς.

   Θά πρέπει νά μελετηθοῦν ἐπίσης οἱ μέθοδοι οἱ ὁποῖες ἐπιτρέπουν τήν ἐκτίμηση τοῦ κοινωνικοῦ κόστους τῆς φθορᾶς τοῦ περιβάλλοντος προκειμένου κυρίως νά τήν ἐνσωματώσουν μέ τόν κατάλλη-

(1) Γιά τόν καθορισμό αὐτοῦ τοῦ ὅρου καί τῶν ἄλλων οἱ ὁποῖοι βρίσκονται στό παρόν πρόγραμμα, βλέπε παράρτημα Ι.

(2) Οἱ τρόποι τῆς συνεργασίας αὐτῆς θά καθορισθοῦν ἀργότερα.

λο τρόπο στούς ἐθνικούς λογαριασμούς καί στόν ὑπολογισμό τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος.

Θά πρέπει τελικά νά καθορισθεῖ κοινή μέθοδος κατατάξεως καί περιγραφῆς τῶν μέτρων καταπολεμήσεως τῆς ρυπάνσεως.

Β. Μία πολιτική καταπολεμήσεως τῆς ρυπάνσεως δέν δύναται ἐν τούτοις νά περιορισθεῖ στό εἶδος τῶν προβλεπομένων ὑπό Α ἐνεργειῶν. Ὁ κύριος στόχος της πρέπει νά εἶναι ἡ υἱοθέτηση ἀπό τήν Κοινότητα καί ἀπό τά Κράτη μέλη μέτρων τά ὁποῖα προορίζονται νά προστατεύσουν τό περιβάλλον καί συμβιβάζονται μέ τήν καλή λειτουργία τῆς κοινῆς ἀγορᾶς.

Στό κοινοτικό ἐπίπεδο πρέπει νά πραγματοποιηθοῦν κυρίως οἱ ἀκόλουθες ἐνέργειες:

1. Προέχει νά συστηματοποιηθοῦν ἤ νά ἐναρμονισθοῦν οἱ τεχνικές μέθοδοι δειγματοληψίας, ἀναλύσεως καί μετρήσεως τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν. Θά δοθεῖ προτεραιότης στήν συστηματοποίηση τῶν μεθόδων μετρήσεως σχετικά μέ τούς ὑδρογονάνθρακες οἱ ὁποῖοι ἔχουν καρκινογόνο ἐπίδραση γνωστή ἤ πιθανή, μέ τά φωτοχημικά ὀξειδωτικά, μέ τόν ἀμίαντο καί μέ τό βανάδιο.

2. Πρέπει νά θεσπισθοῦν ἀπό κοινοῦ οἱ ποιοτικοί στόχοι οἱ ὁποῖοι θέτουν τίς διάφορες ἀπαιτήσεις τίς ὁποῖες πρέπει νά ἱκανοποιεῖ ἕνα περιβάλλον λαμβανομένου ὑπόψη, ἰδίως, τοῦ προορισμοῦ του. Οἱ ἐνέργειες τῆς Κοινότητος θά στραφοῦν ἐπίσης στήν ἀπό κοινοῦ ἔρευνα καί τόν καθορισμό ἐλαχίστων ἱκανοποιητικῶν μακροπροθέσμων ποιοτικῶν ἀπαιτήσεων στίς ὁποῖες θά πρέπει νά ἀνταποκρίνονται οἱ διάφοροι χῶροι πού ἀποτελοῦν τό περιβάλλον τῆς Κοινότητος.

3. Προέχει νά καθορισθοῦν προδιαγραφές, οἱ ὁποῖες, σέ ὁρισμένες περιπτώσεις, θά δύνανται νά εἶναι προσωρινές καί οἱ ὁποῖες, σέ μία πρώτη φάση, θά ἀφοροῦν κυρίως ὁρισμένες οὐσίες ρυπάνσεως τῶν ὑδάτων.

4. Πρέπει νά ἐναρμονισθοῦν οἱ χαρακτηρισμοί τῶν προϊόντων πού προκαλοῦν ρύπανση. Προκειμένου νά ἐξασφαλισθεῖ ἀποτελεσματική προστασία τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ περιβάλλοντος, ἡ ἐναρμόνιση αὐτή, ἡ ὁποία ἄλλωστε, ἔχει ἤδη ἀναληφθεῖ γιά τήν ἄρση τῶν τεχνικῶν ἐμποδίων στίς συναλλαγές, πρέπει νά συνοδεύεται ἀπό μελέτες γιά τό ἐπιβλαβές τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν πού περιέχονται στά προϊόντα αὐτά καί γιά τίς δυνατότητες τροποποιήσεως τῆς συνθέσεώς τους καί, στό μέτρο τοῦ δυνατοῦ, ἀντικαταστάσεώς τους ἀπό ὑποκατάστατα, τά ὁποῖα δέν ἔχουν ἤ ἔχουν λιγότερη ρυπαντική δράση. Θά πρέπει ἄλλωστε νά μελετηθοῦν καί νά υἱοθετηθοῦν, ἐν ἀνάγκῃ, κοινά μέτρα ὅσον ἀφορᾶ τούς τρόπους καί τόν ἔλεγχο τῆς ἐγκρίσεως καί τῆς χρησιμοποιήσεως αὐτῶν τῶν προϊόντων. Θά δοθεῖ προτεραιότης στά ὀχήματα, στά θορυβώδη προϊόντα καί ἐξοπλισμούς, στά γεωτρύπανα, στά στερεά καί ὑγρά καύσιμα καί τέλος στά προϊόντα συντηρήσεως καί καθαρισμοῦ.

5. Ὅσον ἀφορᾶ τήν ρύπανση, ἡ ὁποία προκαλεῖται ἀπό τίς βιομηχανικές δραστηριότητες καί τίς πηγές ἐνεργείας, θά πρέπει νά πραγματοποιηθοῦν μελέτες κατά τομεῖς, ὅσον ἀφορᾶ τίς κυριότερες βιομηχανικές δραστηριότητες πού ρυπαίνουν, σέ συνεργασία μέ τίς ἁρμόδιες ἀρχές τῶν Κρατῶν μελῶν καί τῶν ἐνδιαφερομένων βιομηχανιῶν. Οἱ μελέτες αὐτές θά ἐπιτρέψουν τόν καθορισμό τῆς ἀκριβοῦς φύσεως τῶν προβλημάτων ρυπάνσεως πού πρέπει νά λυθοῦν, τήν ἀναζήτηση τῶν πλέον καταλλήλων τεχνικῶν καί οἰκονομικῶν λύσεων καθώς καί, κατά περίπτωση, τήν ἐναρμόνιση τῆς ἐνδεχόμενης βοήθειας, καί θά προβοῦν στήν ἐξέταση τῶν δυνατοτήτων ἐναρμονίσεως τῶν ἀρχῶν ἤ τῶν συστημάτων ἄλλων μέτρων σχετικά μέ ὁρισμένους βιομηχανικούς κλάδους.

Οἱ ἐργασίες θά ἀναφέρονται, σέ πρώτη φάση, στήν βιομηχανία τοῦ χάρτου καί τοῦ χαρτοπολτοῦ, στήν βιομηχανία σιδήρου καί χάλυβος καί στήν βιομηχανία κατασκευῆς τοῦ διοξειδίου τοῦ τιτανίου.

6. Ὅσον ἀφορᾶ τά προβλήματα πού προκύπτουν ἀπό τήν ὕπαρξη τοξικῶν ἤ ἀνθεκτικῶν ἀποβλήτων, εἶναι ἀναγκαῖο νά συνδυασθοῦν σκέψεις καί ἐμπειρίες προκειμένου νά προετοιμασθεῖ ἕνας τεχνικός καί οἰκονομικός συγχρόνως ἰσολογισμός τῶν διαφόρων μέσων δράσεως τά ὁποῖα δύνανται νά προγραμματισθοῦν γιά νά ἐξαφανισθοῦν αὐτά τά ἀπόβλητα καί νά προσδιορισθοῦν, βάσει αὐτοῦ τοῦ ἰσολογισμοῦ, οἱ ἐνέργειες πού πρέπει νά ἀρχίσουν νά γίνονται σέ κοινοτικό ἐπίπεδο ὅπως ἡ ἐναρμόνιση τῶν διατάξεων, ἡ προώθηση τῶν νέων τεχνολογιῶν(1), ἡ πιθανή δημιουργία μιᾶς «Τράπεζας πληροφοριῶν» κλπ.

Προτεραιότης θά δοθεῖ στίς ἐπικίνδυνες οὐσίες πού ἀναφέρονται στό παράρτημα Ι τῆς συμβάσεως τοῦ Ὄσλο, καθώς καί στά πετρελαιοειδή κατάλοιπα.

7. Γιά νά ἀποφευχθεῖ κάθε στρέβλωση στίς συναλλαγές καί στίς ἐπενδύσεις πρέπει, μέ τήν ἐπιφύλαξη τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τῶν συνθηκῶν, νά προσδιορισθεῖ ἡ ἀρχή: «ὁ ρυπαίνων πληρώνει» καί νά καθορισθοῦν, σέ κοινοτικό ἐπίπεδο, οἱ τρόποι ἐφαρμογῆς, συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐξαιρέσεων.

(1) Ἡ ἐφαρμογή αὐτῆς τῆς κατηγορίας ἐνεργειῶν προϋποθέτει τήν λήψη ἐπί κοινοτικοῦ ἐπιπέδου ἀποφάσεως ἀρχῆς ὅσον ἀφορᾶ τήν χορήγηση ἀναπτυξιακῶν ἐνισχύσεων. Πρέπει συγχρόνως νά ἀποφασισθοῦν κατάλληλες διαδικασίες πού νά ἐπιτρέπουν, σέ κάθε περίπτωση, τήν ἐπέμβαση ἐμπειρογνωμόνων πού ὁρίζονται ἀπό τά Κράτη μέλη.

8. Τέλος, τά σοβαρά προβλήματα, τά ὁποῖα δημιουργεῖ ἡ ρύπανση ὁρισμένων ζωνῶν κοινοῦ ἐνδιαφέροντος (ρύπανση τῶν θαλασσῶν, ὑδάτων τῆς λεκάνης τοῦ Ρήνου, ὁρισμένων παραμεθορίων ζωνῶν), ἀπαιτοῦν τήν ἐφαρμογή εἰδικῶν μέτρων καί διαδικασιῶν ἐντός τοῦ καταλλήλου πλαισίου λαμβανομένων ὑπόψη τῶν γεωγραφικῶν χαρακτηριστικῶν αὐτῶν τῶν ζωνῶν.

Ἔτσι, γιά τήν θαλάσσια ρύπανση ἡ ἐνέργεια τῆς Κοινότητος συνίσταται κυρίως:

— στό νά ἐναρμονίσει τούς κανόνες ἐφαρμογῆς τῶν διεθνῶν συμβάσεων στό μέτρο πού εἶναι ἀναγκαῖο γιά τήν καλή λειτουργία τῆς κοινῆς ἀγορᾶς καί τήν ἐκτέλεση αὐτοῦ τοῦ προγράμματος,

— στό νά πραγματοποιηθοῦν οἱ προβλεπόμενες ἐνέργειες σχετικά μέ τήν καταπολέμηση τῆς ἀπό τήν ξηρά προκαλουμένης ρυπάνσεως τῶν θαλασσῶν κατά μῆκος τῶν ἀκτῶν τῆς Κοινότητος (βλέπε μέρος δεύτερο, τίτλος I, κεφάλαιο 6, τμῆμα 1 ὑπό B, σημεῖο 3 τοῦ παρόντος παραρτήματος).

Εἴτε πρόκειται γιά πρωτοβουλίες, εἴτε γιά τίς θέσεις οἱ ὁποῖες πρέπει νά ληφθοῦν κατά τήν διάρκεια τῶν ἐργασιῶν, τά Κράτη μέλη θά ἐπιδιώξουν νά υἱοθετήσουν κοινή στάση στό πλαίσιο τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν καί συνδιασκέψεων μέ τήν ἐπιφύλαξη τῶν ἐνεργειῶν τῆς Κοινότητος γιά τά θέματα τῆς ἁρμοδιότητός της καί τῶν κοινῶν ἐνεργειῶν πού ἔχουν γίνει ἀπό τά Κράτη μέλη, στό πλαίσιο τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν οἰκονομικοῦ χαρακτήρα γιά ὅλα τά θέματα πού παρουσιάζουν ἕνα ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γιά τήν κοινή ἀγορά.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν προστασία τοῦ Ρήνου ἀπό τήν ρύπανση, ἡ Ἐπιτροπή συμμετέχει ὡς παρατηρητής στίς συνεδριάσεις τῆς ὁλομελείας τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς γιά τήν προστασία τῶν ὑδάτων τοῦ Ρήνου ἀπό τήν ρύπανση. Ἐπιφυλάσσεται, ἄλλωστε, νά ὑποβάλει τίς δέουσες προτάσεις πρίν ἀπό τήν 31η Μαρτίου 1974, λαμβανομένων ὑπόψη τῶν ἤδη ἀνειλημμένων μελετῶν καί μέ βάση τά ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν οἱ ὁποῖες, κατόπιν τῆς ὑπουργικῆς συνδιασκέψεως τῆς Χάγης, ἀνελήφθησαν τώρα στό πλαίσιο τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς γιά τήν προστασία τῶν ὑδάτων τοῦ Ρήνου ἀπό τήν ρύπανση.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος στίς παραμεθόριες ζῶνες, τό Συμβούλιο συνιστᾶ στά Κράτη μέλη νά θεσπίσουν διαδικασίες διαβουλεύσεων μέ σκοπό τήν σύναψη συμφωνιῶν γιά τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος αὐτῶν τῶν ζωνῶν.

9. Κάθε κοινή ἐνέργεια σχετική μέ τό περιβάλλον προϋποθέτει ἀρκετά αὐστηρές κυρώσεις κατά τῶν παραβάσεων τῶν κοινοτικῶν ἤ ἐθνικῶν κανόνων, στό μέτρο πού ἡ τήρησή τους ἐξασφαλίζεται κατά τρόπο ἀποτελεσματικό. Γι' αὐτό τόν λόγο, ἡ Ἐπιτροπή θά ἐξακολουθήσει τήν προσπάθεια τῆς συγκρίσεως τῶν ἐθνικῶν νομοθεσιῶν καί τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τους κατά τρόπο πού νά δημιουργηθοῦν οἱ προϋποθέσεις γιά τήν προσέγγιση τῶν νομοθεσιῶν, ἡ ὁποία θά ἀποδειχθεῖ ἀναγκαία· ἐξ ἄλλου ἀνταλλαγές πληροφοριῶν θά ὀργανωθοῦν ὅσον ἀφορᾶ τούς ἀποτελεσματικούς ἐλέγχους καί τά μέτρα πού θά ἔχουν ληφθεῖ ἀπό τά Κράτη μέλη γιά νά ἐξασφαλισθεῖ ἡ τήρηση τῶν κανόνων, τῶν σχετικῶν μέ τίς ἐγκαταστάσεις καί τά προϊόντα πού προκαλοῦν ρύπανση.

Γ. Οἱ ἐνέργειες πού ἀναφέρονται ὑπό A καί B θά ἐνισχυθοῦν μέ τήν πραγματοποίηση κοινοῦ προγράμματος ἐρευνῶν καί μέ τήν μελέτη τῆς καθιερώσεως ἑνός εὐρωπαϊκοῦ συστήματος τεκμηριώσεως, ἐπιφορτισμένου μέ τήν ἐπεξεργασία καί τή διάδοση πληροφοριῶν σχετικῶν μέ τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος, ἀρχῆς γενομένης ἀπό τίς πληροφορίες σχετικά μέ τήν τεχνική καί τήν τεχνολογία στόν τομέα τῆς καταπολεμήσεως τῆς ρυπάνσεως, καθώς καί μέ τά ἀποτελέσματα τῆς ρυπάνσεως στήν ἀνθρώπινη ὑγεία καί στό φυσικό περιβάλλον.

Ὅσον ἀφορᾶ τό πρόγραμμα ἐρεύνης, ὑπενθυμίζεται ὅτι ἐργασίες στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος ἔχουν ἤδη ἐγγραφεῖ στό πολυετές πρόγραμμα τοῦ Κοινοῦ Κέντρου Ἐρευνῶν (ΚΚΕ) καί στό πρόγραμμα τῶν λεγομένων ἐμμέσων ἐρευνητικῶν ἐνεργειῶν[1].

Αὐτές οἱ ἐρευνητικές ἐργασίες πρέπει ἐπίσης νά πραγματοποιηθοῦν γιά τήν ἐνίσχυση τῶν ἐνεργειῶν πού περιλαμβάνονται στό παρόν πρόγραμμα.

Κεφάλαιο 2

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ἡ ποιοτική βελτίωση τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως καί ἐργασίας ἀποτελεῖ πλέον πρωταρχική ἀποστολή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων.

Ἕνα κοινοτικό πρόγραμμα σχετικό μέ τό περιβάλλον δέν δύναται λοιπόν νά περιορισθεῖ στήν προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος μέ τήν καταπολέμηση τῶν ρυπάνσεων καί τῶν ὀχλήσεων. Πρέπει ἀκόμη νά συμβάλλει ἐνεργά στήν βελτίωση τῆς ποιότητος τῆς ζωῆς.

Κατά τόν ἴδιο τρόπο, καί ὅπως ἤδη ἀνεφέρθη στήν τελευταία παράγραφο τῆς εἰσαγωγῆς τῆς παρούσης ἑνότητος, ἡ δράση τῶν Κοινοτήτων στούς διάφορους τομεῖς (πολιτική, γεωργική, κοινωνική, βιομηχανική, περιφερειακή, ἐνεργειακή κλπ.) πρέπει νά λάβει ὑπόψη τά θέματα τά σχετικά μέ τήν προστασία καί τήν βελτίωση τοῦ περιβάλλοντος.

(1) ΕΕ ἀριθ. N 153 τῆς 9.6.1973, σ. 11 καί ΕΕ ἀριθ. N 189 τῆς 11.7.1973, σ. 43.

Γι' αὐτό, πρέπει νά λαμβάνονται ὑπόψη τά θέματα αὐτά κατά τήν σύλληψη καί τήν πραγματοποίηση τῆς κατά τομεῖς πολιτικῆς. Οἱ προτάσεις τοῦ προγράμματος πού ἐπεξεργάζεται ἡ Ἐπιτροπή σχετικά μέ τήν κατά τομεῖς πολιτική θά λάβουν ὑπόψη τους τίς ἐνέργειες πού ἐκτίθενται πιό κάτω ἀναπτύσσοντάς τις σέ συνάρτηση μέ τούς εἰδικούς στόχους πού πρέπει νά ἐπιτευχθοῦν. Ἡ ἀποτελεσματικότητα καί ἡ συνοχή αὐτῶν τῶν ἐνεργειῶν θά αὐξηθεῖ μέ τήν ἐφαρμογή τῶν ἀρχῶν πού μνημονεύθηκαν ἤδη καί μέ τήν ἔναρξη τῆς ἰσχύος τῶν ληφθέντων μέτρων στό πλαίσιο τοῦ παρόντος προγράμματος.

Τό πρόγραμμα τῶν Κοινοτήτων σχετικά μέ τό περιβάλλον καί τήν σχετική κατά τομεῖς πολιτική πρέπει στό ἑξῆς νά συμπεριλαμβάνει ἐνέργειες πού ἀποσκοποῦν στήν βελτίωση τοῦ περιβάλλοντος μέ τήν εὐρεία ἔννοια τοῦ ὅρου. Οἱ ἐνέργειες αὐτές θά ἀφοροῦν κυρίως:

— τήν διαφύλαξη τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος· τό σχέδιο ὁδηγίας τό ὁποῖο ἡ Ἐπιτροπή παρουσίασε ἤδη, ὅσον ἀφορᾶ τήν ὀρεινή γεωργία καί τήν γεωργία ὁρισμένων μή εὐνοουμένων ζωνῶν, λαμβάνοντας ὑπόψη αὐτό τό θέμα. Τό Συμβούλιο υἱοθέτησε τήν 15η Μαΐου 1973 ψήφισμα τό ὁποῖο ἀφορᾶ τήν γεωργία ὁρισμένων μή εὐνοουμένων ζωνῶν. Ἡ Ἐπιτροπή ἐξέφρασε ἄλλωστε τήν πρόθεσή της νά ὑποβάλλει ἄλλες προτάσεις καί νά προβεῖ σέ ὁρισμένες μελέτες·

— τήν μελέτη τῶν προβλημάτων πού ἐμφανίζονται λόγω τῆς σπανιότητος τῶν ὑδάτινων πόρων ὡς συνέπεια τῆς αὐξήσεως τῆς καταναλώσεως, τήν μελέτη τῶν διαφόρων ὄψεων τοῦ περιβάλλοντος στούς τομεῖς τοῦ ἐφοδιασμοῦ σέ πρῶτες καί τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν φυσικῶν πόρων, καθώς καί τήν μελέτη τῶν προβλημάτων πού προκύπτουν ἀπό τήν σπανιότητα αὐτῶν τῶν πόρων·

— τήν ἀντιπαράθεση, στό κατάλληλο πλαίσιο καί ἰδίως στό πλαίσιο τοῦ συντονισμοῦ τῆς περιφερειακῆς πολιτικῆς, ἰδεῶν, ἐμπειριῶν καί ἐπιτεύξεων σχετικά μέ τά προβλήματα περιβάλλοντος, τά ὁποῖα συνδέονται μέ τήν πολεοδομία καί τήν γεωγραφική κατανομή τῶν ἀνθρωπίνων δραστηριοτήτων· ἡ ἀντιπαράθεση αὐτή πρέπει νά ἐπιτρέπει τήν ἀναζήτηση μιᾶς κοινῆς προσεγγίσεως τοῦ τρόπου μέ τόν ὁποῖο λαμβάνονται ὑπόψη οἱ ἀπαιτήσεις τοῦ περιβάλλοντος στήν πολιτική τῆς χωροταξίας καί νά διευκολύνει τίς διαβουλεύσεις σχετικά μέ τίς διάφορες ὄψεις τοῦ περιβάλλοντος στίς παραμεθόριες ζῶνες,

— τήν βελτίωση τοῦ περιβάλλοντος τῆς ἐργασίας· γι' αὐτό τό θέμα θά πρέπει νά διαμορφωθοῦν προτάσεις ἀπό τήν Ἐπιτροπή σέ σχέση μέ ἤ ἐντός τοῦ πλαισίου τῆς συστάσεως τοῦ κοινωνικοῦ προγράμματος·

— τήν δημιουργία εὐρωπαϊκοῦ ἱδρύματος γιά τήν βελτίωση τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως καί ἐργασίας· γι' αὐτό τό θέμα, ἡ Ἐπιτροπή θά ὑποβάλει, πρίν ἀπό τήν 31η Δεκεμβρίου 1973, προτάσεις οἱ ὁποῖες θά ἀφοροῦν ἰδίως τόν τρόπο χρηματοδοτήσεως καί λειτουργίας αὐτοῦ τοῦ ἱδρύματος·

— τήν προώθηση, σ' ὅλα τά ἐπίπεδα, δραστηριοτήτων πού ἀποβλέπουν στήν εὐαισθητοποίηση καί στήν διαπαιδαγώγηση ὅλων τῶν κατηγοριῶν τοῦ πληθυσμοῦ προκειμένου νά ἀναλάβουν τίς εὐθύνες τους γιά τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος.

Κεφάλαιο 3

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Πολυπληθεῖς διεθνεῖς ὀργανισμοί ἀσχολοῦνται ἤδη, ὑπό διάφορες ἰδιότητες, μέ προβλήματα περιβάλλοντος. Ἡ Κοινότης θά παρακολουθήσει τίς ἐργασίες τους μέ περισσότερο ἐνδιαφέρον, ἀφοῦ τά προτεινόμενα μέτρα καί οἱ ἐφαρμοζόμενες διαδικασίες, γιά τό μεγαλύτερο μέρος τῶν περιπτώσεων, εἶναι ἱκανές νά ἐπιδράσουν στήν λειτουργία τῆς κοινῆς ἀγορᾶς, στά οἰκονομικά συμφέροντα τῆς Κοινότητος καί τῶν Κρατῶν μελῶν της καί γενικά στίς διεθνεῖς συναλλαγές, ἐμπίπτουν δέ συχνά στήν ἁρμοδιότητα τῆς Κοινότητος.

Εἶναι ἀναγκαῖο ἡ Κοινότης νά συνεχίσει τήν πολύ δραστήρια συνεργασία τήν ὁποία καθιέρωσε στόν τομέα αὐτόν μέ τούς περισσοτέρους ἀπό τούς διεθνεῖς ὀργανισμούς καί κυρίως τόν ΟΟΣΑ, τό Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης καί τόν Ὀργανισμό τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Ἡ συνεργασία αὐτή θά διευκολύνει τήν ἐφαρμογή κοινῆς δράσεως ἀπό τά Κράτη μέλη αὐτῶν τῶν ὀργανισμῶν, μέ τήν ἐπιφύλαξη τῶν ἐνεργειῶν τίς ὁποῖες ἡ Κοινότης θά ἠδύνατο νά ἀναλάβει ἡ ἴδια στό πλαίσιο τῶν ἁρμοδιοτήτων της.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ

Τό πρόγραμμα περιορίζεται σέ πρώτη φάση, στίς ἐνέργειες οἱ ὁποῖες πρέπει νά πραγματοποιηθοῦν κατά προτεραιότητα. Οἱ ἐνέργειες αὐτές πρέπει νά πραγματοποιηθοῦν, στό μέτρο τοῦ δυνατοῦ, ἐντός προθεσμίας δύο ἐτῶν ἀπό τῆς υἱοθετήσεως τοῦ προγράμματος, οἱ δέ ἕξη τελευταῖοι μῆνες τῆς περιόδου αὐτῆς πρέπει νά ἀφιερωθοῦν στήν συγκέντρωση τῶν ἀποτελεσμάτων τά ὁποῖα προέκυψαν κατά τήν διάρκεια τῆς προηγουμένης περιόδου καί στήν προετοιμασία τοῦ προγράμματος τῶν ἐργασιῶν πού πρέπει νά πραγματοποιηθοῦν τά ἑπόμενα ἔτη.

Τό πρόγραμμα αὐτό δύναται νά ἀναθεωρηθεῖ καί πρέπει, ἐν ἀνάγκη, νά συμπληρωθεῖ ἀπό νέες ἐνέργειες, γιά νά λάβει ὑπόψη τήν ἐξέλιξη τῆς καταστάσεως καί τήν κτηθείσα ἐμπειρία.

Ἔτσι, οἱ ἀναφερόμενες σέ κάθε ἐνέργεια τοῦ προγράμματος προτεραιότητες δύνανται νά τροποποιηθοῦν, ἐάν χρειάζεται, ἀπό τό Συμβούλιο, μέ πρωτοβουλία τῆς Ἐπιτροπῆς σύμφωνα μέ τήν πρόοδο τῶν ἀνειλημμένων ἐργασιῶν καί μελετῶν.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΕΠΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΠΡΟΣΕΧΩΝ ΕΤΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ I

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΡΥΠΑΝΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΧΛΗΣΕΩΝ

Κεφάλαιο 1

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΡΥΠΑΝΣΗ ΠΟΥ ΑΠΕΙΛΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

A. Αἴτια

Ἡ καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως εἶναι περισσότερο ἀποτελεσματική ὅταν ἔχει κανείς μία ἀντικειμενική γνώση τῶν ἐπιπτώσεών της. Ἡ γνώση αὐτή ἐπιτρέπει νά τεθοῦν, δίχως κίνδυνο αὐθαιρεσιῶν, ὅρια στήν παρουσία ρυπαντικῶν οὐσιῶν στό περιβάλλον καί νά προσδιορισθοῦν τιμές γιά τήν ποιότητα τῶν προϊόντων, τά ὅρια δέ αὐτά θά πρέπει νά ἔχουν ἐκφρασθεῖ μέ προδιαγραφές καί νά ἀποσκοποῦν στήν προστασία τῆς ὑγείας τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ περιβάλλοντος.

Ὁ καθορισμός αὐτῶν τῶν τιμῶν ἀπαιτεῖ τήν μελέτη καί τήν κριτική καί ἀντικειμενική ἀνάλυση τῶν δυσμενῶν ἤ ἀνεπιθυμήτων συνεπειῶν πού προκύπτουν ἀπό τήν ἔκθεση ἑνός στόχου στήν ρύπανση ἤ ὄχληση κάτω ἀπό συγκεκριμένες περιστάσεις. Ἡ μελέτη αὐτή ὁδηγεῖ στόν καθορισμό κριτηρίων ὅπως ὁρίζονται στό παράρτημα I.

Μία τέτοια δράση προϋποθέτει τήν τυποποίηση ἤ τήν ἐναρμόνιση τῶν μεθόδων καί τῶν ὀργάνων μετρήσεως τῶν διαφόρων ρυπαντικῶν οὐσιῶν, μεμονωμένα ἤ σέ συνδυασμό, κατά τρόπο ὥστε νά καταστήσουν συγκρίσιμα τά δεδομένα τῶν μετρήσεων αὐτῶν τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν καί τῶν συνεπειῶν τους.

Ἡ ἐνέργεια αὐτή ἐπιτρέπει ἄλλωστε νά ἀποκαλυφθοῦν τά κενά, τά ὁποῖα ὑπάρχουν στό ἐπίπεδο τῶν γνώσεων ὅσον ἀφορᾶ τίς ρυπαντικές οὐσίες καί τίς συνέπειές τους, καί νά καθορισθοῦν ὁρισμένα θέματα ἐρευνῶν πού πρέπει νά πραγματοποιηθοῦν ἀπό τήν Κοινότητα.

B. **Σκοπός καί περιεχόμενο**

Νά προβεῖ ὅσο τό δυνατό συντομότερα στίς ἀκόλουθες ἐνέργειες γιά κάθε μία ἀπό τίς ρυπαντικές οὐσίες πού ἀναφέρονται κατωτέρω:

— νά συνταχθεῖ κατά τό δυνατό πληρέστερη βιβλιογραφία, ἡ ὁποία νά ἀφορᾶ τίς ἐπιπτώσεις τῶν ἀντιμετωπιζομένων ρυπαντικῶν οὐσιῶν, καί νά προβαίνει στήν κριτική ἀνάλυση αὐτῶν τῶν πληροφοριῶν,

— νά καθορισθοῦν κριτήρια γιά ὁρισμένες ρυπαντικές οὐσίες,

— νά τυποποιηθοῦν ἤ νά ἐναρμονισθοῦν οἱ μέθοδοι καί τά ὄργανα μετρήσεως, κατά τρόπο ὥστε νά καταστήσουν συγκρίσιμα τά ἀποτελέσματα τῶν μετρήσεων τῆς ρυπάνσεως, πού ἔχουν πραγματοποιηθεῖ στήν Κοινότητα,

— νά καθορισθοῦν τά κενά τά ὁποῖα ὑπάρχουν στό ἐπίπεδο τῶν γνώσεων, ὅσον ἀφορᾶ τίς ρυπαντικές οὐσίες καί τίς ἐπιπτώσεις τους, προκειμένου νά ἐξαχθοῦν τά θέματα ἐρεύνης τά ὁποῖα θά πρέπει νά συμπεριληφθοῦν, κατά περίπτωση, στό κοινοτικό πρόγραμμα ἐρεύνης καί ἀναπτύξεως.

Οἱ ρυπαντικές οὐσίες οἱ ὁποῖες πρέπει νά ἐξετασθοῦν κατά πρῶτον ἐπελέγησαν μέ βάση τήν τοξικότητά τους καί τίς γνώσεις πού ὑπάρχουν ἤδη, ὅσον ἀφορᾶ τήν ὑγειονομική καί οἰκολογική τους σημασία. Οἱ ρυπαντικές οὐσίες αὐτές εἶναι οἱ ἑξῆς:

Πρώτη κατηγορία

Μόλυβδος καί οἱ ἑνώσεις του(1),

Ὀργανικές ἑνώσεις ἀλογόνων(1) καί φωσφόρου,

Ὑδρογονάνθρακες ἔχοντες καρκινογόνες ἐπιπτώσεις γνωστές ἤ πιθανές(2)

Ἀέρας

Ἑνώσεις θείου καί αἰωρούμενα σωματίδια(1),

Ὀξείδια ἀζώτου(1),

Μονοξείδιο ἄνθρακος(1),

Φωτοχημικά ὀξειδωτικά(2),

Ἀμίαντος(2),

Βανάδιο(2).

Ἠχητικές ὀχλήσεις:

Καθορισμός κριτηρίων πού ἐπιτρέπουν τήν μέτρηση τοῦ θορύβου καί τῶν ἐνδείξεων ἐνοχλήσεως σέ διάφορους βαθμούς ἐντάσεως.

Ὕδωρ

Ἀνόργανοι μικρορρύποι καί μεταβολίτες τους (ὑδράργυρος(1), κάδμιο(1), χρώμιο, χαλκός, νικέλιο, κασσίτερος, ψευδάργυρος, ἀρσενικό, βηρύλλιο, κυάνιο),

Φαινόλες(1),

Ὑδρογονάνθρακες(1).

Ἰδιαίτερη προσοχή θά δοθεῖ στήν ἀναγκαιότητα ἐναρμονίσεως τοῦ καθορισμοῦ τοῦ ρυπαντικοῦ φόρτου καί κυρίως τῆς ποσότητος τῆς ὀργανικῆς ὕλης στά ἀπόβλητα μέ τήν μέτρηση τῆς βιοχημικῆς ἀπαιτήσεως σέ ὀξυγόνο (BOD) καί τῆς χημικῆς ἀπαιτήσεως σέ ὀξυγόνο (COD), καθώς καί, σέ μεταγενέστερη φάση, στόν καθορισμό τῆς συνολικῆς ὀργανικῆς μάζας καί τοῦ χρώματος.

Δεύτερη κατηγορία

Ἀέρας	Ὕδωρ
Φθόριο	Χρωστικά
Νικέλιο	Βανάδιο, βόριο, ἀντιμόνιο, κοβάλτιο, βόριο, θάλλιο
Κάδμιο	
Χλώριο καί ὑδροχλωρικό ὀξύ	Φωσφορικά ἅλατα
Θειϊκό ὀξύ	Παράγωγα ἀζώτου
Ἀντιμόνιο	Ἄλλα παρασιτοκτόνα
Βηρύλλιο	Ὀργανικά διαλυτικά
Ὀργανικές σκόνες	Σίδηρος καί ἐλεύθερο χλώριο
Μερκαπτάνη	Οὐσίες δυσαρέστου ὀσμῆς καί γεύσεως
Νιτροζαμίνη	
Ἀμμωνία	Λευκαντικοί παράγοντες

Ὁ κατάλογος τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν τῆς δεύτερης κατηγορίας δίδεται ἐνδεικτικά. Ἡ Ἐπιτροπή θά προτείνει πρίν ἀπό τήν 31η Ἰουλίου 1974 ὁριστικό κατάλογο τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν, οἱ κίνδυνοι ἐκ τῶν ὁποίων θά πρέπει νά ἐκτιμηθοῦν σέ μεταγενέστερη φάση. Ἐν τούτοις, ὁρισμένες ἐρευνητικές ἐργασίες συλλογῆς πληροφοριῶν θά δύνανται νά πραγματοποιηθοῦν ἀπό τήν πρώτη φάση.

Γ. Τρόποι ἐκτελέσεως

Γιά τήν ἐκτέλεση αὐτῆς τῆς ἐνέργειας ἡ Ἐπιτροπή θά λάβει ὑπόψη τίς πραγματοποιηθεῖσες ἤ τίς ἐργασίες πού πραγματοποιοῦνται σέ ἐθνικό καί διεθνές ἐπίπεδο καί κυρίως στό πλαίσιο τοῦ ΠΟΥ.

Θά συγκεντρώσει τίς ὑπάρχουσες πληροφορίες, θά ζητήσει τήν γνώμη συμβούλων καί θά ὀργανώσει συνόδους ἐμπειρογνωμόνων τῶν κρατῶν.

Δ. Χρονοδιάγραμμα

Ἀφοῦ μελετηθοῦν καί ἀξιοποιηθοῦν οἱ πληροφορίες αὐτές, ἡ Ἐπιτροπή θά ὑποβάλει στό Συμβούλιο τό ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν καί θά παρουσιάσει, σέ συνάρτηση μέ τό βαθμό προωθήσεώς τους, κατάλληλες προτάσεις γιά ὅλες τίς περιπτώσεις πρίν ἀπό τήν 31η Δεκεμβρίου 1974.

Κεφάλαιο 2

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ

Α. Σκοπός καί περιεχόμενο

Οἱ προδιαγραφές, οἱ ὁποῖες θά καθορισθοῦν μέ σκοπό νά περιορισθεῖ ἤ νά προληφθεῖ ἡ ἔκθεση τῶν στόχων, δύνανται νά ἀποτελέσουν ἕνα ἀπό τά μέσα

(1) Θά γίνει κατά προτεραιότητα ἡ ἐξέταση αὐτῶν τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν.
(2) Γι' αὐτές τίς ρυπαντικές οὐσίες πρέπει νά πραγματοποιηθοῦν, μόλις καταστεῖ δυνατό, οἱ ἀναγκαῖες ἐργασίες γιά τήν τυποποίηση τῶν μεθόδων μετρήσεως.

γιά νά ἐπιτευχθοῦν ἤ γιά νά προσεγγισθοῦν οἱ ποιοτικοί στόχοι. Οἱ προδιαγραφές ἀφοροῦν ἄμεσα ἤ ἔμμεσα τά ὑπεύθυνα ἄτομα ἤ τούς ὀργανισμούς καί καθορίζουν τά ἐπίπεδα ρυπάνσεως ἤ ὀχλήσεων, τά ὁποῖα δέν πρέπει νά ξεπερασθοῦν σέ ἕνα χῶρο, ἕνα στόχο, ἕνα προϊόν κλπ.

Οἱ προδιαγραφές δύνανται νά καθορισθοῦν εἴτε μέ νομοθετικές, κανονιστικές ἤ διοικητικές διατάξεις, εἴτε μέ ἀμοιβαία συμφωνία ἤ ἑκουσία ἀποδοχή(1).

Ἡ γνώση τῶν συνεπειῶν πού δύναται νά ἔχει, ἐπί τῆς ὑγείας καί ἐπί τοῦ περιβάλλοντος, ἡ ἔκθεση στίς ρυπάνσεις καί ὀχλήσεις, πρέπει νά ἐπιτρέπει στίς ἁρμόδιες ἀρχές τήν ἐπεξεργασία καταλλήλων ρυθμίσεων.

Ὁ καθορισμός κριτηρίων πού προσδιορίζουν τήν σχέση ἡ ὁποία ὑφίσταται μεταξύ μιᾶς ὁρισμένης ἐκθέσεως (στήν ρύπανση) καί ἑνός αἰσθητοῦ ἀποτελέσματος στήν ἀνθρώπινη ὑγεία ἤ στό περιβάλλον, εἶναι σημαντικό στοιχεῖο τῆς ἀντικειμενικῆς ἐκτιμήσεως τῶν δυσμενῶν ἀποτελεσμάτων ἤ τῶν κινδύνων πού συνδέονται μέ ὁποιαδήποτε προσβολή τοῦ περιβάλλοντος. Ἡ ἀντικειμενική αὐτή ἐκτίμηση εἶναι δύσκολη καί πολύπλοκη ἐργασία, ἡ ὁποία δέν εἶναι πρός τό παρόν δυνατό νά πραγματοποιηθεῖ μέ ἀρκετή βεβαιότητα, γιά νά ἐπιτρέψει τήν υἱοθέτηση καταλλήλων ρυθμίσεων, παρά μόνο γιά ἕνα περιορισμένο ἀριθμό οὐσιῶν. Γιά πολλές ρυπαντικές οὐσίες εἶναι ἀκόμη ἀναγκαία ἡ πραγματοποίηση νέων μελετῶν καί ἐρευνῶν.

Ἡ ἀνάλυση τῶν κριτηρίων ἐπιτρέπει κυρίως τήν διαπίστωση τοῦ βαθμοῦ τῶν ρυπάνσεων καί τῶν ὀχλήσεων οἱ ὁποῖες ἐπιφέρουν ὁρισμένες δυσμενεῖς ἤ βλαβερές συνέπειες γιά τόν ἄνθρωπο, ἤ εἶναι σέ θέση νά ὑπονομεύσουν τήν ποιότητα τοῦ περιβάλλοντος, καθώς καί τόν καθορισμό τῶν ἐπιπέδων βασικῆς προστασίας καί τῶν ἐπιπέδων μηδενικῆς ἐπιπτώσεως.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἀνθρώπινη ὑγεία ἡ ἐνέργεια αὐτή, ἡ ὁποία ἀναπτύσσεται ἐπί ἐπιστημονικοῦ ἐπιπέδου, δύναται στήν περίπτωση τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν ἤ τῶν ὀχλήσεων(2) νά καταλήξει πρακτικά στόν καθορισμό ἐπιπέδων ρυπάνσεως ἤ ὀχλήσεων τά ὁποῖα δέν πρέπει νά ξεπερασθοῦν ἀπό τόν στόχο (δηλ. τόν ἄνθρωπο) προκειμένου νά γίνουν σεβαστές οἱ ἐπιταγές τῆς δημόσιας ὑγείας(3).

Σέ ὅποιες περιπτώσεις κρίνεται ἀναγκαῖο, προδιαγραφές ποιότητος τοῦ περιβάλλοντος καθορίζονται σέ κοινοτικό ἐπίπεδο.

Σέ συνάρτηση μέ τίς κτηθεῖσες σ' αὐτόν τόν τομέα γνώσεις, εἶναι δυνατόν νά καθορισθοῦν προδιαγραφές ἀφ' ἑνός ὡς προδιαγραφές ποιότητος τοῦ περιβάλλοντος καί ἀφ' ἑτέρου ὡς προδιαγραφές προϊόντων.

Τά Κράτη μέλη δύνανται νά καθορίσουν, σύμφωνα μέ τίς ἰδιαίτερες κάθε φορά συνθῆκες, περισσότερο αὐστηρές ἀπαιτήσεις προκειμένου περί προδιαγραφῶν ποιότητος τοῦ περιβάλλοντος, μέ τήν ἐπιφύλαξη τῆς ἐφαρμογῆς τῶν συνθηκῶν.

Γενικά, οἱ προαναφερθεῖσες προδιαγραφές καθορίζονται λαμβανομένων ὑπόψη τόσο τῶν ὑγειονομικῶν, ὅσο καί τῶν οἰκολογικῶν ἀπαιτήσεων, κατόπιν καθορισμοῦ τῶν κριτηρίων καί τῶν ποιοτικῶν στόχων σέ κοινοτικό ἐπίπεδο.

Σέ ὁρισμένες περιπτώσεις ὅμως, θά ἀποδειχθεῖ ἴσως ἀναγκαῖο, γιά ἐπείγοντες λόγους πού ἀναφέρονται στήν προστασία τῆς ἀνθρώπινης ὑγείας ἤ τοῦ περιβάλλοντος, νά καθορισθοῦν κοινές προσωρινές προδιαγραφές δίχως νά ἀναμένεται ἡ θέσπιση κριτηρίων καί ποιοτικῶν στόχων στό κοινοτικό πεδίο, ἄν οἱ ἤδη διαθέσιμες πληροφορίες στό διεθνές καί ἐθνικό ἐπίπεδο δύνανται νά θεωρηθοῦν ἱκανοποιητικές γι' αὐτό τό σκοπό.

Β. Τρόποι ἐκτελέσεως καί χρονοδιάγραμμα

Οἱ προδιαγραφές σχετικά μέ τίς ἀκόλουθες ρυπαντικές οὐσίες:

— μόλυβδος,

— ὑδράργυρος,

— κάδμιο,

— ὀργανικές ἑνώσεις χλωρίου,

— τοξικές χημικές οὐσίες πού ἐμφανίζονται στό ὕδωρ τό προοριζόμενο γιά τήν ἀνθρώπινη κατανάλωση (λαμβανομένης δεόντως ὑπόψη τῆς μορφῆς μέ τήν ὁποία οἱ οὐσίες αὐτές παρουσιάζονται στά προϊόντα ἤ στό περιβάλλον) καί

— μικροοργανισμοί βλαβεροί γιά τήν ὑγεία, ἐμφανίζονται στό ὕδωρ πού προορίζεται γιά τήν ἀνθρώπινη κατανάλωση

θά πρέπει, σχετικά μέ τό ὕδωρ, νά καθορισθοῦν ὅσο τό δυνατό συντομότερα, δηλαδή τό ἀργότερο μέχρι τήν 31η Δεκεμβρίου 1974, προτάσει τῆς Ἐπιτροπῆς. Οἱ ἄλλες προδιαγραφές πρέπει νά καθορισθοῦν τό συντομότερο δυνατόν κατά τήν διάρκεια μεταγενέστερης φάσεως.

Οἱ ἐργασίες θά χρησιμοποιήσουν στόν ἀνώτατο δυνατό βαθμό τά ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν πού ἔχουν ἤδη πραγματοποιηθεῖ στό ἐθνικό ἤ διεθνές ἐπίπεδο καί ἰδίως ἐκείνων πού πραγματοποιήθηκαν στό πλαίσιο τοῦ ΠΟΥ.

Οἱ προδιαγραφές αὐτές πρέπει νά ἀναθεωροῦνται σύμφωνα μέ διαδικασία πού πρέπει νά καθορισθεῖ σέ συνάρτηση μέ τήν ἐμπειρία πού ἐκτήθη καί, κυρίως, μέ τίς πραγματοποιηθεῖσες ἐπιστημονικές προόδους.

---

(1) Βλ. ὁρισμό ἀριθ. 3.1 στό παράρτημα 1.

(2) Οἱ ὀχλήσεις περιλαμβάνουν ἰδίως τίς ἀκουστικές ὀχλήσεις, δηλαδή τούς θορύβους, τούς κραδασμούς καί τά ὑποηχητικά καί ὑπερηχητικά κύματα.

(3) Τά ἐπίπεδα αὐτά ἀντιστοιχοῦν εἰς τούς κανόνες ὑγειονομικῆς προστασίας τοῦ ΠΟΥ.

Κεφάλαιο 3

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ

Τμῆμα 1

ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΕΠΙΒΛΕΨΕΩΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

Α. Αἴτια

Ἡ μεταφορά ρυπαντικῶν οὐσιῶν σέ μεγάλη ἀπόσταση καί τά βλαβερά ἀποτελέσματα πού προκύπτουν ἀπό τήν συσσώρευση καί τόν συνδυασμό τους καθιστοῦν ἀναγκαία τήν ἐπίβλεψη τῆς καταστάσεως τῆς ρυπάνσεως τοῦ περιβάλλοντος σέ περιφερειακό, ἐθνικό καί διεθνές ἐπίπεδο.

Ἐξ ἄλλου, ἡ ἐπίβλεψη αὐτή ἐπιτρέπει τήν διαπίστωση τοῦ βαθμοῦ τηρήσεως στήν πραγματικότητα τῶν λαμβανομένων ἀπό τίς δημόσιες ἀρχές μέτρων. Τέλος, παρέχει τά ἀπαραίτητα πληροφοριακά στοιχεῖα γιά τήν πραγματοποίηση ἐπιδημιολογικῶν ἐρευνῶν, οἱ ὁποῖες καθιστοῦν δυνατή τήν καλύτερη γνώση τῶν βλαβερῶν ἐπιπτώσεων ὁρισμένων ρυπαντικῶν οὐσιῶν στήν ἀνθρώπινη ὑγεία καί στά οἰκοσυστήματα.

Τά περιφερειακά καί ἐθνικά δίκτυα πρέπει νά εἶναι σέ θέση νά παρέχουν πληροφορίες πλήρεις, ἀκριβεῖς καί συγκρίσιμες πρός ἐκεῖνες οἱ ὁποῖες παρέχονται ἀπό τά δίκτυα τῶν ἄλλων περιφερειῶν καί Κρατῶν μελῶν τῆς Κοινότητος καί νά δύνανται, ἐκτός τῶν ἄλλων, κατά περίπτωση, νά ἐνσωματώνονται στά δίκτυα ἐπιβλέψεως πού σχεδιάζονται ἀπό τόν ΟΗΕ σέ παγκόσμιο ἐπίπεδο.

Β. Σκοποί καί περιεχόμενο

— Ὀργάνωση καί ἀνάπτυξη τεχνικῶν ἀνταλλαγῶν μεταξύ περιφερειακῶν καί ἐθνικῶν δικτύων ἐπιβλέψεως καί ἐλέγχου τῆς ρυπάνσεως καί λήψη κάθε χρήσιμου μέτρου γιά τήν βελτίωση τῆς ἀποτελεσματικότητος, τῆς ἀκριβείας καί τῆς συγκριτικῆς ἀξίας τῶν ἤδη διαθέσιμων μέσων.

— Ἐξέταση, σέ δεδομένη στιγμή, τῆς σκοπιμότητος ἐφαρμογῆς ἑνός συστήματος ἀμοιβαίας παροχῆς πληροφοριῶν σχετικά μέ τά στοιχεῖα πού συγκεντρώθηκαν ἀπό αὐτά τά δίκτυα καί ἀνάθεση, στήν περίπτωση αὐτή, τῆς ἀναλύσεως τῶν στοιχείων πού συγκέντρωσαν τά ἐθνικά δίκτυα μέ σκοπό τήν ἑρμηνεία σέ κοινοτική βάση.

— Διευκόλυνση τῆς ἐνσωματώσεως τῶν ὑπαρχόντων σέ κοινοτικό ἐπίπεδο δικτύων ἐντός τοῦ πλαισίου τοῦ παγκόσμιου συστήματος ἐπιβλέψεως πού προβλέπεται ἀπό τόν ΟΗΕ.

Γ. Τρόποι πραγματοποιήσεως

Ἡ Ἐπιτροπή θά συγκεντρώσει, γιά κάθε τύπο δικτύου ἐπιβλέψεως καί ἐλέγχου (ἀέρα, γλυκά καί θαλάσσια ὕδατα), τούς ἐμπειρογνώμονες τῶν ἁρμοδίων ἐθνικῶν ἀρχῶν γιά τόν καθορισμό τῶν διαφόρων τρόπων ὀργανώσεως τῆς ἀνταλλαγῆς πληροφοριῶν.

Σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τά δίκτυα ἐπιβλέψεως καί ἐλέγχου ἀέρος, πρέπει κατ' ἀρχήν νά καταβληθοῦν προσπάθειες γιά τήν ὀργάνωση ἀνταλλαγῆς πληροφοριῶν πού ἀφοροῦν τίς καταστάσεις οἱ ὁποῖες ἀπαιτοῦν ταχεία δράση, ὅπως ἡ συσσώρευση στρωμάτων αἰθαλομίχλης. Ἐξ ἄλλου θά λαμβάνονται ὑπόψη οἱ ἐργασίες, οἱ ὁποῖες πραγματοποιήθησαν ὑπό τήν αἰγίδα τοῦ ΟΟΣΑ, σχετικά μέ τήν μεταφορά ρυπαντικῶν οὐσιῶν σέ μεγάλη ἀπόσταση.

Δ. Χρονοδιάγραμμα

Ἡ Ἐπιτροπή θά ὑποβάλει, πρό τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1974, ὅλες τίς χρήσιμες προτάσεις τίς ὁποῖες θά ἀποκομίσει ἀπό τά ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν οἱ ὁποῖες πραγματοποιήθηκαν μέ τήν συνδρομή τῶν ἐμπειρογνωμόνων.

Τμῆμα 2

ΠΟΙΟΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Α. Αἴτια

Οἱ ποιοτικοί στόχοι ἀντιπροσωπεύουν τό σύνολο τῶν ἀπαιτήσεων τίς ὁποῖες ὀφείλει νά ἱκανοποιεῖ, σέ μία δεδομένη στιγμή, παρούσα ἤ μελλοντική, ἕνα προσδιορισμένο περιβάλλον ἤ τμῆμα αὐτοῦ τοῦ περιβάλλοντος.

Κατά τόν προσδιορισμό τῶν στόχων αὐτῶν λαμβάνεται ὑπόψη:

α) ἕνα «ἐπίπεδο βασικῆς προστασίας» πού νά ἐπιτρέπει στόν ἄνθρωπο ἤ σέ κάθε ἄλλο στόχο νά μήν ἐκτίθεται σέ ἀπαράδεκτο κίνδυνο, καί

β) ἕνα «ἐπίπεδο μηδενικῆς ἐπιπτώσεως» τέτοιο, ὥστε νά μήν προξενεῖται στόν στόχο κανένα διαγνώσιμο ἀποτέλεσμα.

Λαμβάνονται ἐπίσης κατάλληλα ὑπόψη οἱ εἰδικές περιφερειακές[1] συνθῆκες, οἱ πιθανές συνέπειες στίς γειτονικές περιοχές καί ἡ ἐπιδιωκομένη χρήση.

Οἱ ἀπαιτήσεις ὅσον ἀφορᾶ στούς ποιοτικούς στόχους ἔχουν ὑγειονομική, οἰκολογική καί κοινωνική βάση. Πρόκειται περί τῆς:

1. Προστασίας τῆς ἀνθρώπινης ὑγείας ἀπό τίς ρυπάνσεις καί τίς ὀχλήσεις. Γιά τήν τήρηση τῶν ὑγειονομικῶν ἀπαιτήσεων εἶναι ἀπαραίτητο νά ληφθοῦν ὑπόψη οἱ στόχοι, πού ἀποβλέπουν στόν περιορισμό

[1] Μία περιφέρεια δύναται νά περιλαμβάνει τό σύνολο τοῦ ἐδάφους ἑνός Κράτους μέλους.

τῆς συγκεντρώσεως ρυπαντικῶν οὐσιῶν καί ὀχλήσεων μέσα στόν περιβάλλοντα χῶρο καί μέσα στά προϊόντα, σέ συνάρτηση μέ τίς ἐπιταγές γιά τήν ἀνθρώπινη ὑγεία καί λαμβανομένων ὑπόψη τῶν ἐννοιῶν ἐπιπέδου βασικῆς προστασίας καί ἐπιπέδου μηδενικῆς ἐπιπτώσεως.

2. Διασώσεως τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, κυρίως τῆς πανίδας καί χλωρίδας, ἀπό τίς πολλαπλές ἐπιθέσεις στίς ὁποῖες ἐκτίθεται, καί διαφυλάξεως τῶν φυσικῶν πόρων. Γιά τήν τήρηση τῶν οἰκολογικῶν ἀπαιτήσεων θά καταστεῖ ἴσως ἀναγκαῖο νά ληφθοῦν ὑπόψη ἄλλες ἀπαιτήσεις βασιζόμενες στά κριτήρια τά ὁποῖα ἐφαρμόζονται στά ἐν λόγω εἴδη ἤ οἰκολογικά συστήματα. Στήν περίπτωση αὐτή θά ληφθοῦν ἐπίσης ὑπόψη οἱ ἔννοιες τοῦ ἐπιπέδου βασικῆς προστασίας καί τοῦ ἐπιπέδου μηδενικῆς ἐπιπτώσεως.

3. Ἀποκαταστάσεως, διαφυλάξεως καί βελτιώσεως τῆς ποιότητος ζωῆς τῶν ἀνθρώπων (ἀναψυχή, εὐημερία, αἰσθητικό πλαίσιο κλπ).

Κοινωνικές ἀπαιτήσεις προστίθενται στίς ἀπαιτήσεις ὑγειονομικῆς καί οἰκολογικῆς φύσεως, τίς ὁποῖες δύνανται νά ἐνισχύσουν καί νά καταστήσουν περισσότερο αὐστηρές.

Συνοπτικά, κάθε κριτήριο ποιότητος καθορίζεται σέ συνάρτηση τῶν ὑγειονομικῶν καί οἰκολογικῶν ἀπαιτήσεων λαμβανομένων ὑπόψη καί τῶν κοινωνικῶν.

Λόγω τῶν δυσκολιῶν προσδιορισμοῦ τῶν κριτηρίων ποιότητος καί τοῦ ἐνδιαφέροντος τό ὁποῖο παρουσιάζουν, εἶναι ἀπαραίτητο νά καθιερωθοῦν κοινές μέθοδοι γιά τόν προσδιορισμό τους καί γιά τόν καθορισμό τῶν ἀναγκαίων μέτρων τά ὁποῖα πρέπει νά ληφθοῦν γιά τήν ἐπίτευξη καί τήρηση αὐτῶν τῶν στόχων.

Β. Σκοποί καί περιεχόμενο

Ἡ δράση τῆς Κοινότητος ἀποβλέπει:

— Στόν ἀπό κοινοῦ καθορισμό, μέ τήν καθιέρωση κοινῶν μεθόδων, τῶν παραμέτρων καί τῶν διαδικασιῶν λήψεως ἀποφάσεων, οἱ ὁποῖες παρεμβάλλονται στόν καθορισμό τῶν ποιοτικῶν στόχων.

— Στόν ἀπό κοινοῦ καθορισμό τῶν ποιοτικῶν στόχων οἱ ὁποῖοι ὁρίζουν τίς διαφορετικές ἀπαιτήσεις τίς ὁποῖες πρέπει νά ἱκανοποιεῖ ἕνα περιβάλλον λαμβανομένου κυρίως ὑπόψη τοῦ προορισμοῦ[1] του· ὁ προσδιορισμός καί ἡ ἐφαρμογή τῶν ποιοτικῶν στόχων πρέπει νά γίνονται κατά τρόπο ὥστε νά μή δεσμεύεται ἡ μεταγενέστερη βελτίωση τῆς ποιότητος τοῦ περιβάλλοντος, κυρίως μέ τήν ἀλλαγή τοῦ προορισμοῦ του. Γιά ἕνα δεδομένο περιβάλλον, οἱ ποιοτικοί στόχοι ἐπιλέγονται καί ἐφαρμόζονται στό κατάλληλο γεωγραφικό ἐπίπεδο.

— Στήν ἀναζήτηση καί ἀπό κοινοῦ καθορισμό τῶν κατωτάτων, μακροπροθέσμως ἱκανοποιητικῶν, ἀπαιτήσεων ποιότητος, οἱ ὁποῖες πρέπει νά ἱκανοποιοῦνται ἀπό τούς διαφόρους χώρους οἱ ὁποῖοι συνθέτουν τό περιβάλλον μέσα στήν Κοινότητα. Γιά τόν σκοπό αὐτόν, ἡ Ἐπιτροπή θά ὑποβάλει, πρίν ἀπό τήν 31η Δεκεμβρίου 1975, προτάσεις συνοδευόμενες ἀπό χρονοδιάγραμμα.

Λαμβανομένων ὑπόψη τῶν δυσκολιῶν γιά τόν ἄμεσο καθορισμό τῶν γενικῶν μεθόδων πού ἐπιτρέπουν τόν ὁρισμό τῶν ποιοτικῶν στόχων, οἱ πρός πραγματοποίηση ἐργασίες θά βασίζονται, σέ πρώτη φάση, σέ συγκεκριμένες περιπτώσεις καί σέ ἀποτελέσματα ἐργασιῶν πού ἔχουν ἤδη πραγματοποιηθεῖ, γι' αὐτό τό θέμα, ἀπό τά Κράτη μέλη.

Σέ πρῶτο στάδιο, οἱ ἐργασίες θά ἀφοροῦν τά γλυκά ἐπιφανειακά καί τά θαλάσσια ὕδατα.

Οἱ ἐνέργειες πρέπει νά εἶναι τέτοιες ὥστε ἡ ποιότης καί ἡ ποσότης τῶν διαθεσίμων ὑδάτινων πόρων νά ἀνταποκρίνονται στίς διάφορες ἀνάγκες καί χρήσεις ὑγειονομικῆς, οἰκολογικῆς καί οἰκονομικῆς φύσεως.

Ἡ ἴδια ροή ὕδατος (πρόκειται κυρίως γιά ὕδατα πού διασχίζουν δύο ἤ περισσότερα Κράτη), πρέπει νά ἀνταποκρίνεται συγχρόνως σέ πολλαπλές καί συχνά πολύ διαφορετικές ἀνάγκες σέ γειτονικές περιοχές. Πέρα ἀπό κάθε μέτρο τεχνικῆς φύσεως πού ἐπιτρέπει τήν μείωση τῆς καταναλώσεως ὕδατος, τήν αὔξηση ἐπαναχρησιμοποιήσεώς του, τήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεώς του ἤ τήν αὔξηση τῆς διαθεσιμότητός του, πρέπει νά υἱοθετηθεῖ αὐστηρή μέθοδος προγραμματισμοῦ γιά νά ἐξασφαλισθεῖ ἡ τροφοδότηση ἀπό τόν μοναδικό αὐτόν πόρο, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀδύνατο νά ἀντικατασταθεῖ ἀπό ὁποιαδήποτε ἄλλη φυσική ἤ τεχνητή οὐσία. Τό θαλάσσιο ὕδωρ ἀπειλεῖται μέ αὐξανόμενη ρύπανση ἡ ὁποία προέρχεται ἀπό τήν ξηρά ἤ ἀπό τήν ἀνοικτή θάλασσα. Εἶναι ἐπίσης πόρος ὁ ὁποῖος χρειάζεται προστασία γιά νά διατηρηθεῖ ἡ βιολογική του ἰσορροπία, νά προστατευθεῖ ὁ ἁλιευτικός πλοῦτος του καί νά διατηρηθοῦν καί βελτιωθοῦν οἱ αἰσθητικές καί ψυχαγωγικές του πλευρές.

Γι' αὐτό, οἱ χρησιμοποιούμενες μέθοδοι γιά τόν καθορισμό τῶν ποιοτικῶν στόχων τῶν ὑδάτων αὐτῶν, θά ἔπρεπε νά ἀποσκοποῦν στόν συμβιβασμό ὅλων τῶν κατωτέρω ἀναφερομένων ἀπαιτήσεων καί στήν ἐξασφάλιση μίας ὀρθῆς κατανομῆς τοῦ ὕδατος μεταξύ ἐκείνων πού τό χρησιμοποιοῦν ἤ πού πρόκειται νά τό χρησιμοποιήσουν, κάτω ἀπό ἱκανοποιητικές ποσοτικές καί ποιοτικές προϋποθέσεις.

Γιά τόν σκοπό αὐτό, ἡ δράση τῆς Κοινότητος θά πρέπει νά συνίσταται:

1. Στόν καθορισμό τῆς σειρᾶς παραμέτρων οἱ ὁποῖες ἀντιστοιχοῦν στίς διάφορες χρήσεις καί ἰδιότητες τῶν ὑδάτων: πόσιμο ὕδωρ, κατάλληλο γιά κολύμβηση, γιά γεωργική, ἰχθυοτροφική καί βιομηχανική χρήση, γιά βιομηχανία ποτῶν, γιά ἀναψυχή καί γιά τήν ὑδρόβια, ἐν γένει, ζωή.

(1) Ἡ ἔννοια τοῦ προορισμοῦ ἑνός περιβάλλοντος περιλαμβάνει τίς χρήσεις του καί τόν οἰκολογικό του ρόλο.

2. Στόν καθορισμό τῶν κοινῶν μεθόδων οἱ ὁποῖες ἐπιτρέπουν τόν ὁρισμό τῶν ποιοτικῶν στόχων ἑνός περιβάλλοντος ἤ τμήματος περιβάλλοντος· οἱ στόχοι αὐτοί θά βασίζονται σέ σειρές παραμέτρων, καί θά ἐκφράζονται ὑπό μορφή συγκεντρώσεως τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν ἤ τῆς ἐντάσεως τῶν ὀχλήσεων μέσα στό ἐν λόγω περιβάλλον.

3. Στήν συγκέντρωση πληροφοριῶν γιά τόν σκοπό καθιερώσεως κοινῶν μεθόδων πού νά ἐπιτρέπουν τόν καθορισμό τῶν ἀπαραιτήτων μέτρων γιά τήν ἐπίτευξη καί διατήρηση τῶν παρόντων καί μελλοντικῶν ποιοτικῶν στόχων.

4. Στήν συγκέντρωση πληροφοριῶν γιά τόν καθορισμό τῶν καταλληλοτέρων ἐπιπέδων ἀποφάσεως γιά τόν ὁρισμό τῶν ποιοτικῶν στόχων ἑνός περιβάλλοντος ἤ τμήματος περιβάλλοντος, λαμβανομένων ὑπόψη ἀφ' ἑνός τῶν προϋποθέσεων καί ἀπαιτήσεων σέ τοπικό ἐπίπεδο, καί ἀφ' ἑτέρου τῶν δυσχερειῶν πού προκαλοῦνται ἀπό συνορεύουσες ἤ ἀπό πιθανῶς ἐνδιαφερόμενες περιοχές.

Γιά τήν πραγματοποίηση τῶν ἀνωτέρω ἐργασιῶν, ἰδιαίτερη προσοχή θά δοθεῖ:

— στίς φυσικές, χημικές καί βιολογικές παραμέτρους οἱ ὁποῖες καθορίζουν τίς ἀπαιτούμενες ἰδιότητες γιά τίς χρήσεις οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται ἀνωτέρω,

— στή φύση καί στό ἐπίπεδο τῆς παρούσης ἤ προβλεπομένης ρυπάνσεως,

— στήν ἀποτελεσματικότητα τῶν ἀπαραιτήτων μεθόδων ἐπεξεργασίας καί τοῦ κόστους τους,

— στίς μεθόδους μετρήσεων γιά τόν καθορισμό τῆς ἐξελίξεως τῆς ρυπάνσεως στόν ὑπό θεώρηση χῶρο,

— στά πραγματικά ἤ δυνητικά ποσοτικά καί ποιοτικά στοιχεῖα, τά ὁποῖα καθιστοῦν δυνατή τήν ἀξιολόγηση τῶν συνεπειῶν τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ ἐπιδιωκομένου στόχου ἐπί ἐπιπέδου κοινωνικοῦ καί οἰκονομικοῦ.

Θά ἔπρεπε νά τελειοποιηθοῦν οἱ μέθοδοι οἱ ὁποῖες νά ἐπιτρέπουν τόν καθορισμό τοῦ βαθμοῦ ἐλέγχου τῶν ἐκπομπῶν ὁ ὁποῖος εἶναι ἀπαραίτητος γιά τήν ἐπίτευξη τοῦ καταλλήλου ποιοτικοῦ στόχου σχετικά μέ τά ὕδατα τοῦ ἀποδέκτη.

Γιά τήν πραγματοποίηση τῶν ἐργασιῶν πού ἀναφέρονται στό σημεῖο 3 πρέπει νά γίνει ἐνδελεχής ἔλεγχος τῶν διαφόρων χρησιμοποιήσιμων μεθόδων, ὅπως ὁ καθορισμός τελῶν ἤ ἡ θέσπιση προδιαγραφῶν ἐκπομπῆς, σέ συνάρτηση μέ τούς διαφόρους τρόπους κατανομῆς τῆς μειώσεως τῆς ρυπάνσεως μεταξύ τῶν κλάδων τῆς βιομηχανίας ἤ μεταξύ τῶν νέων ἐγκαταστάσεων καί τῶν ἤδη ὑφισταμένων. Θά δοθεῖ προτεραιότητα στή ρύθμιση τῆς ἀπορρίψεως, στά γλυκά ὕδατα, τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν πού ἀπαριθμοῦνται στό παράρτημα I τῆς συμβάσεως γιά τήν πρόληψη τῆς θαλασσίας ρυπάνσεως ἀπό ἐργασίες καταβυθίσεως ἐκ πλοίων καί ἀεροσκαφῶν πού ὑπεγράφη στό Ὄσλο τήν 15η Φεβρουαρίου 1972, καί στό παράρτημα I τῆς συμβάσεως περί τῆς προλήψεως τῆς ρυπάνσεως τῶν θαλασσῶν ἀπό τήν καταβύθιση ἀποβλήτων πού ὑπεγράφη στό Λονδίνο τήν 13η Νοεμβρίου 1972.

Γλυκά ὕδατα

Γιά τόν σκοπό τῆς χρησιμοποιήσεως πραγματικῶν στοιχείων ἀναφορᾶς καί ἐκτιμήσεως, καί γιά νά δοθεῖ στίς ἐργασίες μία συγκεκριμένη βάση, θά γίνει τελειοποίηση τῶν μεθόδων βάσει τῶν ἐργασιῶν οἱ ὁποῖες θά ἔχουν πραγματοποιηθεῖ ἀπό τά Κράτη μέλη ἐπί τῶν ποταμῶν τους ἤ τμήματος αὐτῶν.

Ἡ γαλλική κυβέρνηση θά κοινοποιήσει γιά τόν σκοπό αὐτό στοιχεῖα σχετικά μέ τό πλέγμα τῶν χρησιμοποιουμένων παραμέτρων γιά τό ἀκάθαρτο ὕδωρ τό ὁποῖο χρησιμοποιεῖται στήν παραγωγή πόσιμου ὕδατος· ἡ κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου θά παράσχει, ἀπό τήν πλευρά της, πληροφορίες σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τό ὕδωρ πού προορίζεται γιά τήν ἄρδευση, τήν κτηνοτροφία καί γιά ἄλλους σκοπούς.

Σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τίς μεθόδους, οἱ ὁποῖες εἶναι καθοριστικές γιά τούς περιορισμούς πού θά ἐπιβληθοῦν στίς ἐκροές γιά τόν καθορισμό τῶν εἰδικῶν ποιοτικῶν στόχων τῶν γλυκῶν ὑδάτων, οἱ ἐμπειρογνώμονες τῶν κρατῶν ἐδήλωσαν ὅτι εἶναι σέ θέση νά παράσχουν τά στοιχεῖα τά ὁποῖα διαθέτουν γιά τούς ἑξῆς ποταμούς:

Ἡνωμένο Βασίλειο:	Trent
Βέλγιο:	Sambre
Ἰταλία:	Tevere
Γαλλία:	Vilaine

Οἱ ἐμπειρογνώμονες τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας ἐπιφυλάχθηκαν νά δώσουν στοιχεῖα σέ τυπικές περιπτώσεις ποταμῶν οἱ ὁποῖοι ἀπετέλεσαν ἀντικείμενο μελετῶν, σχετικῶν μέ τόν καθορισμό τῶν ποιοτικῶν στόχων, στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας.

Θαλάσσια ὕδατα

Σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τό θαλάσσιο ὕδωρ, οἱ κυβερνήσεις τῆς Γαλλίας, Ἰταλίας καί Ἡνωμένου Βασιλείου θά παράσχουν στοιχεῖα τά ὁποῖα διαθέτουν σχετικά μέ τά θαλάσσια ὕδατα τά προοριζόμενα γιά λουτρά καί τούς ποιοτικούς στόχους γιά τίς ἀκτές τῶν λουομένων. Ἡ κυβέρνηση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου θά κοινοποιήσει ἐπίσης τά στοιχεῖα τά ὁποῖα ἀφοροῦν τήν ρύπανση τῶν ἀκτῶν λουομένων ἀπό τούς ὑδρογονάνθρακες.

Γ. Τρόποι ἐκτελέσεως

Ἡ καθοδήγηση τῶν ἐργασιῶν θά γίνεται ἀπό τήν Ἐπιτροπή, σέ διαβούλευση μέ τίς ὁμάδες ἐμπειρογνωμόνων τῶν Κρατῶν μελῶν. Γιά τό σκοπό αὐτό ἡ

Ἐπιτροπή θά συγκεντρώσει τά στοιχεῖα ἀπό τά Κράτη μέλη καί θά πραγματοποιήσει προκαταρκτική ἀνάλυση καί σύνθεση τῶν διαθεσίμων πληροφοριῶν.

Οἱ πληροφορίες θά δίδονται στή συνέχεια στήν ὁμάδα ἐμπειρογνωμόνων, τῶν ὁποίων τό πρῶτο ἔργο θά εἶναι νά τίς μελετήσουν καί νά προσδιορίσουν τίς ζῶνες κατά προτεραιότητα δράσεως.

Κατά τή διάρκεια τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν, ἡ ὁμάδα ἐμπειρογνωμόνων θά λάβει ὑπόψη τίς διάφορες πιθανές ἀπόψεις γιά τόν καθορισμό τῶν ποιοτικῶν στόχων, λαμβάνουσα ὑπόψη ἀφ' ἑνός τούς μεγίστους τελικούς στόχους καί ἀφ' ἑτέρου τούς μεταβατικούς ποιοτικούς στόχους οἱ ὁποῖοι θά δύνανται νά ἀναθεωροῦνται καί νά προσαρμόζονται προοδευτικά, σύμφωνα μέ τίς ἀπαιτήσεις καί δυνατότητες σέ θέματα προστασίας τοῦ περιβάλλοντος καί, ἐπίσης, σύμφωνα μέ τίς τάσεις τῆς ρυπάνσεως στό ὑπό θεώρηση περιβάλλον.

Δ. Χρονοδιάγραμμα

Οἱ ἐργασίες αὐτές θά πραγματοποιηθοῦν πρίν ἀπό τήν 31η Δεκεμβρίου 1974. Ἡ Ἐπιτροπή θά διαβιβάσει στό Συμβούλιο τά ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν, μέ τήν κατάλληλη μορφή, καί σύμφωνα μέ τήν πρόοδο τῶν ἐργασιῶν.

Ε. Ρύπανση τοῦ ἀέρα, ἠχητικές ὀχλήσεις, προστασία τῶν ὑπογείων ὑδάτων καί τῶν λιμνῶν

Ἡ μέθοδος ἡ ὁποία θά ἐφαρμοσθεῖ γιά τόν καθορισμό τῶν ποιοτικῶν στόχων γιά τόν ἀέρα, τά ὑπόγεια ὕδατα, τίς λίμνες καί γιά τίς ἠχητικές ὀχλήσεις θά προσδιορισθεῖ ἀργότερα.

Κεφάλαιο 4

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Α. Αἴτια, σκοπός καί περιεχόμενο

Ἡ προστασία τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ περιβάλλοντός του ἀπαιτεῖ νά δοθεῖ ἰδιαίτερη προσοχή στά προϊόντα, ἡ χρήση τῶν ὁποίων ὑπάρχει κίνδυνος νά ἔχει βλαβερές συνέπειες στόν ἄνθρωπο ἤ στόν περιβάλλοντα χῶρο. Ἐξ ἄλλου τό γεγονός ὅτι οἱ κίνυδνοι αὐτοί ἐκτιμῶνται κατά τρόπους διαφορετικούς ἀπό τά διάφορα Κράτη μέλη, δύναται νά ἔχει σάν συνέπεια τήν δημιουργία ἤ τήν ἐπαναφορά τῶν ἐμποδίων στίς συναλλαγές, πράγμα τό ὁποῖο θά ἦταν εἰς βάρος τῆς καλῆς λειτουργίας τῆς κοινῆς ἀγορᾶς.

Καλό θά ἦταν κατά κύριο λόγο, ἀφοῦ τό Συμβούλιο υἱοθέτησε, τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1969, γενικό πρόγραμμα γιά τήν ἐξάλειψη τῶν τεχνικῶν ἐμποδίων στίς συναλλαγές[1] γιά ἕνα ὁρισμένο ἀριθμό βιομηχανικῶν προϊόντων καί εἰδῶν διατροφῆς, πρόγραμμα τό ὁποῖο συμπληρώθηκε ἀπό τήν ἀπόφαση τῆς 21ης Μαΐου 1973[2], νά ἐπιταχυνθεῖ ἡ ἐναρμόνιση τῶν προδιαγραφῶν ὡς πρός τά προϊόντα τά ἐγγεγραμμένα στό πρόγραμμα αὐτό καί τά ὁποῖα δύνανται νά ἐπιδράσουν στό περιβάλλον. Ἡ ἐναρμόνιση αὐτή πρέπει νά ἐπιτρέπει τόν καθορισμό, ὡς πρός τά προϊόντα αὐτά, κοινοτικῶν προδιαγραφῶν οἱ ὁποῖες νά ἐξασφαλίζουν ἀποτελεσματική προστασία τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ περιβάλλοντός του.

Ἡ ἐναρμόνιση αὐτή πρέπει ἐξ ἄλλου νά συνοδεύεται, γιά τά προϊόντα τά ὁποῖα ρυπαίνουν:

1. ἀπό ἰδιαίτερες μελέτες γιά τό ἐπιβλαβές τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν οἱ ὁποῖες περιέχονται στά προϊόντα αὐτά,

2. ἀπό μελέτες καί ἔρευνες σχετικά μέ τίς δυνατότητες τροποποιήσεως τῆς συνθέσεως, τοῦ τρόπου παρασκευῆς ἤ τῶν ἰδιοτήτων τῶν προϊόντων αὐτῶν, μέ σκοπό τήν μείωση τῆς βλαπτικότητός τους καί, ἄν χρειασθεῖ, τήν ἀντικατάστασή τους ἀπό ὑποκατάστατα μέ μικρότερη ἤ μηδαμινή ρυπαντική ἐπίπτωση,

3. ἀπό μελέτες ἐπί τῶν οἰκονομικῶν συνεπειῶν τῶν προβλεπομένων μέτρων,

4. ἀπό ἐνδεχόμενα μέτρα ὅσον ἀφορᾶ τούς τρόπους καί τόν ἔλεγχο χρησιμοποιήσεως τῶν προϊόντων αὐτῶν.

Β. Χρονοδιάγραμμα

Ἡ ἐκτέλεση τῶν ἐργασιῶν θά ἀκολουθήσει τήν ἑξῆς σειρά:

1. *Ἐργασίες ἐναρμονίσεως ἐντός τοῦ πλαισίου τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ γενικοῦ προγράμματος ἐξαλείψεως τῶν τεχνικῶν ἐμποδίων στίς συναλλαγές*

   Ἡ ἐφαρμογή τοῦ προγράμματος αὐτοῦ, στό μέτρο πού ἀφορᾶ ρυπαντικά προϊόντα, δύναται νά ἀποτελέσει ἀποτελεσματικό ὄργανο γιά τήν πολιτική περιβάλλοντος. Οἱ ὁδηγίες οἱ ἐκδιδόμενες στά πλαίσια τοῦ προγράμματος αὐτοῦ πρέπει νά ἀποτελοῦν ἀντικείμενο τακτικῶν ἀναθεωρήσεων γιά νά προσαρμόζονται στήν ἐπιστημονική καί τεχνική πρόοδο.

   1.1. Θά ἔπρεπε σέ πρώτη φάση, δηλαδή πρό τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1974:

      1.1.1. Νά θεσπισθοῦν, ὥστε νά εἶναι δυνατή ἡ ἐφαρμογή τους σέ ὅλα τά Κράτη μέλη πρό τῆς 1ης Ὀκτωβρίου 1974, οἱ προβλεπόμενες τροποποιήσεις στίς ὁδηγίες τοῦ Συμβουλίου, περί:

         — τοῦ ἐπιτρεπομένου ἐπιπέδου θορύβου καί τῶν συσκευῶν ἐξατμίσεως τῶν μηχανοκινήτων ὀχημάτων (ΕΕ ἀριθ. Ν 42 τῆς 23.2.1970),

(1) ΕΕ ἀριθ. Α 76 τῆς 17.6.1969, σ. 1.

(2) ΕΕ ἀριθ. Α 38 τῆς 5.6.1973, σ. 1.

— τῶν πρός λήψη μέτρων κατά τῆς ρυπάνσεως τοῦ ἀέρος(1) ἀπό ἀέρια προερχόμενα ἀπό κινητῆρες ἐσωτερικῆς καύσεως μέ ἀναφλεκτῆρες (ΕΕ ἀριθ. Ν 76 τῆς 6.4.1970)·

1.1.2. Νά σταλοῦν στό Συμβούλιο προτάσεις ὁδηγιῶν σχετικά μέ:

— τήν ἀνωτάτη περιεκτικότητα μολύβδου στή βενζίνη,

— τήν ἀνωτάτη περιεκτικότητα μολύβδου στά μαχαιροπήρουνα,

— τήν ἀνωτάτη περιεκτικότητα θείου τῶν ὑγρῶν καυσίμων(2),

— τήν μέθοδο μετρήσεως τῆς βιοαποικοδομησιμότητος τῶν μή ἰονικῶν τασιενεργῶν οὐσιῶν,

— τήν τοξικότητα τῶν ἀπορρυπαντικῶν,

— τήν σύνθεση τῶν προϊόντων τά ὁποῖα περιέχουν PCB, καί χρησιμοποιοῦνται σέ ἠλεκτρικές συσκευές,

— τή σύνθεση βαφῶν καί βερνικιῶν (κυρίως περιορισμός τῆς χρήσεως ὁρισμένων οὐσιῶν ὅπως τό PCB),

— τό ἐπιτρεπτό ἐπίπεδο θορύβου γιά τά μηχανοκίνητα ὀχήματα, μηχανήματα ἐργοταξίου καί γεωτρύπανα,

— τίς ὀργανομεταλλικές ἐνώσεις τοῦ ὑδραργύρου·

1.1.3. Νά πραγματοποιηθοῦν μελέτες ἐπί:

— τῶν προβλημάτων ἐγκρίσεως ὁρισμένων οὐσιῶν καί ἐπικινδύνων παρασκευασμάτων (διαλυτικῶν, διαβρωτικῶν προϊόντων, ἐκρηκτικῶν, οἰκιακῶν προϊόντων, παρασιτοκτόνων),

— τῶν χημικῶν ἰδιοτήτων τῶν συσκευασιῶν,

— τῶν τεχνολογικῶν δυνατοτήτων μειώσεως τῶν ὀχλήσεων πού ὀφείλονται στά μηχανοκίνητα ὀχήματα.

1.2. Θά ἔπρεπε, σέ μία δεύτερη φάση, δηλαδή μεταξύ τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1974 καί τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1976:

1.2.1. Νά τροποποιηθοῦν οἱ ὁδηγίες οἱ ὁποῖες ἔχουν ἐκδοθεῖ προγενέστερα καί νά ἐφαρμοσθοῦν ἐθνικά μέτρα, πρό τῆς 1ης Ὀκτωβρίου 1976, λαμβανομένων ὑπόψη τῶν τελευταίων προόδων τῆς ἐπιστήμης, κυρίως σχετικά μέ:

— τό παραδεκτό ἐπίπεδο θορύβου τῶν διαφόρων ὀχημάτων καί μηχανῶν,

— τή ρύπανση τοῦ ἀέρα ἀπό ἀέρια προερχόμενα ἀπό κινητῆρες ἐσωτερικῆς καύσεως μέ ἀναφλεκτῆρες,

1.2.2. Νά ἀποσταλοῦν στό Συμβούλιο προτάσεις ὁδηγιῶν σχετικά μέ:

— τό παραδεκτό ἐπίπεδο θορύβου γιά μηχανές κοπῆς κορμῶν καί κοπῆς χλόης,

— τήν μέθοδο μετρήσεως τῆς βιοαποικοδομησιμότητος τῶν τασιενεργῶν οὐσιῶν,

— τήν ἔγκριση ὁρισμένων ἐπικινδύνων οὐσιῶν καί παρασκευασμάτων,

— τίς χημικές ἰδιότητες τῶν συσκευασιῶν,

— τή ρύπανση ἡ ὁποία προκαλεῖται ἀπό τά πλοῖα μέ κινητήρα στά ὕδατα τῶν δικτύων ἐσωτερικῆς ναυσιπλοΐας.

2. *Συμπληρωματικές ἐνέργειες*

Ἡ Ἐπιτροπή θά θέσει σέ ἐφαρμογή τό ταχύτερο δυνατό καί, ἐν πάση περιπτώσει, πρό τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1974, τά ἑξῆς:

2.1. Μελέτες ἐπί τῶν προβλημάτων τά ὁποῖα προκαλεῖ ἡ παρουσία οὐσιῶν(3) ἰδιαιτέρως ρυπαντικῶν ἐντός:

— τῶν προϊόντων συντηρήσεως καί πλύσεως,

— τῶν προϊόντων τά ὁποῖα προορίζονται γιά τήν συντήρηση φυτῶν καί ζώων,

— τῶν προϊόντων τά ὁποῖα περιέχουν βαρέα μέταλλα,

— τῶν χημικῶν ἀντιδραστηρίων πού χρησιμοποιοῦνται στήν βιομηχανία.

Αὐτές οἱ μελέτες θά ἔχουν σάν ἀντικείμενό τους τό ἐπιβλαβές, τόν σχεδιασμό καί τήν σύνθεση τῶν ἐν λόγω προϊόντων, τίς τεχνικές δυνατότητες τροποποιήσεως τῆς συνθέσεώς

(1) Σέ ὅτι ἀφορᾶ τό μονοδείξιον τοῦ ἄνθρακος καί τούς ἄκαυστους ὑδρογονάνθρακες οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ μόνοι πού ἀφορᾶ ἡ ὁδηγία αὐτή, μία πρώτη πρόταση θά μποροῦσε νά διαβιβασθεῖ σέ μικρό χρονικό διάστημα. Γιά τίς ἄλλες ρυπαντικές οὐσίες ἡ Ἐπιτροπή θά διαβιβάσει προτάσεις ἐπί τῆς βάσει τῶν ληφθέντων ἀποτελεσμάτων σέ θέματα ἐναρμονίσεως τῶν μεθόδων μετρήσεως.

(2) Οἱ ἐργασίες αὐτές πρέπει, κυρίως σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τά ὑγρά καύσιμα, νά ἐκτελοῦνται ἀφοῦ ληφθοῦν ὑπόψη τά ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στό κεφάλαιο 5 τμῆμα 2 τοῦ παρόντος τίτλου.

(3) Μέ προτεραιότητα θά μελετηθοῦν οἱ οὐσίες οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στά κεφάλαια 1 καί 2 τοῦ παρόντος τίτλου.

τους, ἢ τήν ἐξεύρεση ὑποκαταστάτων τους, τίς προφυλάξεις οἱ ὁποῖες θά πρέπει νά λαμβάνονται κατά τήν χρήση τους κλπ., καθώς καί τόν οἰκονομικό ἀντίκτυπο τῶν διαφόρων προβλεπομένων μέτρων.

Τέλος ἡ Ἐπιτροπή θά μελετήσει, ἐφ' ὅσον δέν ἔχουν ἤδη τεθεῖ σέ ἐφαρμογή(1), τά μέτρα τά ὁποῖα ἐπιτρέπουν τήν ἐναρμόνιση καί τήν ἐνίσχυση τοῦ ἐλέγχου τόν ὁποῖον οἱ δημόσιες ἀρχές πρέπει νά ἀσκήσουν ἔναντι ὁρισμένων οὐσιῶν καί νέων συνθετικῶν προϊόντων, πρό τῆς διαθέσεώς τους στήν ἀγορά. Πρόκειται κυρίως:

— γιά τήν βελτίωση καί ἐναρμόνιση τῶν τεχνικῶν ποσοτικῆς ἀναλύσεως,

— γιά τήν πραγματοποίηση μελετῶν ἐπί τῆς τοξικότητος, μακροπροθέσμως, τῶν οὐσιῶν αὐτῶν καί τῆς τυποποιήσεως τῶν δοκιμῶν τοξικότητος,

— γιά τήν ὑποχρεωτική κατάθεση δειγμάτων συνοδευομένων ἀπό περιγραφή τῶν μεθόδων ποσοτικῆς ἀναλύσεως.

Μιά τέτοια μελέτη θά πρέπει νά ἐξετάσει διάφορες δυνατότητες, ὅπως τήν δυνατότητα ἱδρύσεως εὐρωπαϊκοῦ ὀργανισμοῦ ἐγκρίσεως νέων οὐσιῶν, τήν δημιουργία συντονιστικῆς ἐπιτροπῆς γιά τίς ἐθνικές ἀρχές τίς ἁρμόδιες ἐπί τοῦ θέματος, ἢ κάθε ἄλλο κατάλληλο μέσο, κυρίως στόν τομέα τῶν φαρμακευτικῶν προϊόντων καί ὁρισμένων ἐπικίνδυνων βιομηχανικῶν προϊόντων(2).

2.2. Ἀνταλλαγή ἀπόψεων ἐπί τῶν μακροπροθέσμων οἰκονομικῶν καί κοινωνικῶν ἐπιπτώσεων τῶν ρυθμίσεων καί τῶν ἄλλων μέτρων, πού ἀποβλέπουν στήν βελτίωση τοῦ σχεδιασμοῦ τῶν αὐτοκινήτων ὀχημάτων καί τῶν συνθηκῶν κυκλοφορίας ἀπό τήν ἄποψη τοῦ περιβάλλοντος, ὥστε ἡ Ἐπιτροπή νά εἶναι σέ θέση νά ὑποβάλει, ὅταν παραστεῖ ἀνάγκη, προτάσεις(3).

2.3. Ἐφ' ὅσον τά προβλήματα δέν ἔχουν ρυθμισθεῖ ἀπό τό Συμβούλιο μέ ὁδηγίες σέ θέματα προδιαγραφῶν προϊόντων, ὑποβολή καταλλήλων προτάσεων γιά μέτρα σχετικά μέ τούς τρόπους ἐγκρίσεως ὁρισμένων προϊόντων (μηχανοκίνητα ὀχήματα, θορυβώδεις μηχανές κλπ) καί γιά κάθε μέτρο τό ὁποῖο θά ἀποδεικνυόταν ἀναγκαῖο ἀπό τίς μελέτες πού ἀναφέρθηκαν προηγουμένως.

Γ. Τρόποι ἐκτελέσεως

1. Ἡ Ἐπιτροπή θά ὑποβάλει στό Συμβούλιο προτάσεις ὁδηγιῶν σύμφωνα μέ τό ἐνδεδειγμένο χρονοδιάγραμμα.

2. Θά πραγματοποιήσει τίς συμπληρωματικές ἐνέργειες, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στό σημεῖο 2 ὑπό Β, στηριζομένη κυρίως ἐπί τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐργασιῶν οἱ ὁποῖες ἐκτελοῦνται σέ ἐθνικό καί διεθνές ἐπίπεδο.

3. Θά συγκεντρώσει τίς διαθέσιμες πληροφορίες, ζητώντας ἐνδεχόμενα τή γνώμη συμβούλων καί ὀργανώνοντας συνεδριάσεις ἐμπειρογνωμόνων τῶν Κρατῶν.

Κεφάλαιο 5

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Τμῆμα 1

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Α. Αἴτια καί σκοποί

Ἡ προστασία τοῦ περιβάλλοντος ἀπαιτεῖ ἰδιαίτερη προσοχή ἔναντι τῶν βιομηχανικῶν δραστηριοτήτων οἱ ὁποῖες λόγω τῶν μεθόδων παραγωγῆς, καταστρέφουν τόν περιβάλλοντα χῶρο μέ τήν εἰσαγωγή ρυπαντικῶν οὐσιῶν ἤ μέ τήν δημιουργία ὀχλήσεων. Θά ἔπρεπε λοιπόν:

— νά ἀναζητηθοῦν, γιά κάθε ρυπαντικό κλάδο τῆς βιομηχανίας (οἱ κλάδοι οἱ περισσότερο ρυπαντικοί εἶναι περίπου δεκαπέντε), τεχνικές ἤ ἄλλες μέθοδοι, δυνάμενες νά ἐλαττώσουν, νά ἐξαλείψουν ἤ νά προλάβουν τήν ἐκπομπή ρυπαντικῶν οὐσιῶν ἤ τήν δημιουργία ὀχλήσεων,

— νά μελετηθοῦν οἱ πρακτικοί τρόποι ἐφαρμογῆς τῶν μεθόδων αὐτῶν, κυρίως ἡ χρονική τους κλιμάκωση, λαμβανομένων ὑπόψη τῶν ὑπαρχουσῶν συνθηκῶν, τοῦ ἐπιπέδου γνώσεων καί τεχνικῶν, καί τῶν οἰκονομικῶν, χρηματοδοτικῶν καί κοινωνικῶν συνεπειῶν,

— ὅπου εἶναι ἀναγκαῖο νά τεθοῦν σέ ἐφαρμογή ἐνέργειες σέ κοινοτικό ἐπίπεδο, ὅπως ἡ πραγματοποίηση ἐργασιῶν γενικοῦ ἐνδιαφέροντος σέ θέματα ἔρευνας ἤ/καί ἀναπτύξεως(1), παραχώρηση κοινοτικῶν συμβάσεων ἀναπτύξεως(1), σύναψη συμφω-

(1) Ἡ Κοινότης ἔχει ἤδη ἐφαρμόσει πρό πολλῶν ἐτῶν, τίς προδιαγραφές γιά τήν ἔγκριση νέων οὐσιῶν καί προϊόντων ὅσον ἀφορᾶ τά πρόσθετα στά τρόφιμα καί τίς ζωοτροφές.

(2) Ἡ μελέτη αὐτή θά στηριχθεῖ κυρίως στίς ἐργασίες οἱ ὁποῖες πραγματοποιήθηκαν στόν τομέα αὐτόν μέσα στό πλαίσιο τῆς Benelux.

(3) Θά ληφθοῦν ὑπόψη τά ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν οἱ ὁποῖες ἔχουν πραγματοποιηθεῖ στόν τομέα αὐτόν ἀπό τόν ΟΟΣΑ καί τήν Ἐπιτροπή τοῦ NATO σχετικά μέ τίς προκλήσεις τῆς σύγχρονης κοινωνίας.

νιῶν ἀνταλλαγῆς τεχνικῶν καί τεχνολογικῶν πληροφοριῶν, καί συμφωνιῶν διπλωμάτων εὑρεσιτεχνίας καί ἀδειῶν κλπ.

Μέ τήν ἐπιφύλαξη τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἄρθρων 92 ἐπ. τῆς συνθήκης περί ἱδρύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, τῶν σχετικῶν μέ τίς ἐνισχύσεις πού παρέχονται ἀπό τά Κράτη καί ὑπόκεινται σέ διαρκή ἔλεγχο τῆς Ἐπιτροπῆς, θά γίνει ἐναρμόνιση τῶν ἐνδεχομένων ἐνισχύσεων καί ἔλεγχος τῆς δυνατότητος νά ἐναρμονισθοῦν οἱ ἀρχές ἤ τά συστήματα ἄλλων μέτρων περί τοῦ περιβάλλοντος ὅσον ἀφορᾶ συγκεκριμένους βιομηχανικούς κλάδους(2).

Β. Περιεχόμενο

Οἱ ἐργασίες θά ἐκτελεσθοῦν σέ δύο φάσεις. Σέ πρώτη φάση, ἡ Ἐπιτροπή θά συνεχίσει τίς κατωτέρω μελέτες στόν τομέα τῆς βιομηχανίας χάρτου καί χαρτοπολτοῦ(3), στή βιομηχανία σιδήρου καί χάλυβος καί στή βιομηχανία κατασκευῆς διοξειδίου τοῦ τιτανίου:

α) μελέτες τῆς συγκεκριμένης φύσεως τῶν πρός ἐπίλυση προβλημάτων τῆς ρυπάνσεως·

β) μελέτες τῶν χρησιμοποιουμένων τεχνικῶν, συμπεριλαμβανομένων τῶν τεχνικῶν ἀνακυκλώσεως, τῶν τεχνολογιῶν πού ἔχουν ἀναπτυχθεῖ ἤ πού εὑρίσκονται στό στάδιο ἀναπτύξεως τῶν τρεχουσῶν ἐρευνῶν·

γ) συγκριτική καί κριτική μελέτη τῶν μέτρων πού ἔχουν ἤδη ληφθεῖ ἤ ἐξετάζονται σέ κάθε Κράτος μέλος·

δ) συγκριτική μελέτη τῶν συμπληρωματικῶν μέτρων πού πρέπει νά ληφθοῦν ἀπό τά Κράτη μέλη μέ σκοπό νά ἐπιτευχθεῖ, ἐντός κυμαινομένης προθεσμίας, μία καθορισμένη μείωση τῶν διαφόρων μορφῶν ρυπάνσεως πού προκαλεῖται ἀπό τήν ὑπό ἐξέταση βιομηχανία, λαμβανομένης ὑπόψη τῆς τοποθεσίας τῶν ἀναφερομένων ἐγκαταστάσεων, τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ κόστους τῶν μέτρων αὐτῶν καί τῶν οἰκονομικῶν, χρηματοδοτικῶν, ἐμπορικῶν καί κοινωνικῶν συνεπειῶν τους.

Οἱ πρῶτες αὐτές μελέτες θά ἐπιτρέψουν στήν Ἐπιτροπή νά ὑποβάλλει στό Συμβούλιο, ὅταν εἶναι ἀναγκαῖο, ὡς πρός τούς τρεῖς προαναφερθέντες βιομηχανικούς κλάδους, προτάσεις σύμφωνες μέ τόν ἀνωτέρω προσανατολισμό. Θά ἐπιτρέψουν ἐπίσης τόν προσδιορισμό τῶν μεθόδων οἱ ὁποῖες πρέπει νά χρησιμοποιηθοῦν γιά νά μελετηθοῦν, σέ μιά δεύτερη φάση, τά προβλήματα ρυπάνσεως πού δημιουργοῦνται στούς ἀκολούθους βιομηχανικούς κλάδους:

— τή χημική βιομηχανία καί ἰδιατέρως τούς τομεῖς:

  — παραγωγῆς ἀζωτούχων καί φωσφορούχων λιπασμάτων,

  — τήν πετροχημική βιομηχανία βασικῶν προϊόντων ὅπως τό αἰθυλένιο, τό προπυλένιο καί τό βενζόλιο καί τῶν σπουδαιοτέρων ἐνδιαμέσων προϊόντων ὅπως ἡ φαινόλη, ἡ γλυκερίνη καί ἡ ἀκετόνη,

— τή βιομηχανία δέρματος, κατεργασίας τῶν ἀκατεργάστων δερμάτων καί βυρσοδεψίας,

— ὁρισμένους τομεῖς τῆς βιομηχανίας τροφίμων, ἰδίως κονσερβοποιΐες, ζαχαρουργίες, βιομηχανιῶν ἀμύλου καί ἀμυλωδῶν οὐσιῶν,

— τή βιομηχανία λαναρίσματος, πλύσεως καί ἐπεξεργασίας ἐρίου.

Μελέτες πραγματοποιοῦνται ἐπίσης σέ ὅτι ἀφορᾶ τά ἀναφυόμενα προβλήματα ρυπάνσεως πού προκαλοῦνται ἀπό τήν γεωργική βιομηχανία καί ἰδίως ἀπό τήν βιομηχανική κτηνοτροφία.

Σέ τρίτη φάση, θά διεξαχθοῦν μελέτες γιά ἄλλους βιομηχανικούς τομεῖς πού προκύπτουν ἀπό τίς ἀκόλουθες μεγάλες κατηγορίες:

— τή χημική βιομηχανία,

— τή βιομηχανία τροφίμων,

— τή μεταλλουργική βιομηχανία,

— τήν κλωστοϋφαντουργία.

Γ. Χρονοδιάγραμμα

Οἱ μελέτες τῆς πρώτης φάσεως πραγματοποιοῦνται ἤ συνεχίζονται μέ σκοπό νά καταλήξουν, τό βραδύτερο τήν 31η Δεκεμβρίου 1974, σέ ἀποτελέσματα, ἰδίως σέ ὅτι ἀφορᾶ τίς μεθόδους πού πρέπει νά ἀκολουθηθοῦν καί τίς ἐνδεχόμενες προτάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐπειδή οἱ μελέτες ἐπί τοῦ χαρτοπολτοῦ βρίσκονται σέ προχωρημένο στάδιο, ἡ Ἐπιτροπή θά ὑποβάλει τίς προτάσεις της ἐπί τοῦ θέματος αὐτοῦ πρίν ἀπό τήν 1η Ἰουλίου 1974.

Οἱ μελέτες τῆς δευτέρας φάσεως θά ἀρχίσουν πρίν ἀπό αὐτήν τήν ἡμερομηνία μέ σκοπό νά καταλήξουν σέ ἀποτελέσματα καί προτάσεις τό βραδύτερο τήν 31η Δεκεμβρίου 1975.

Ὁ κατάλογος τῶν βιομηχανικῶν κλάδων πού πρέπει νά μελετηθεῖ σέ τρίτη φάση θά ὑποβληθεῖ ἀπό τήν Ἐπιτροπή στό Συμβούλιο, τό βραδύτερο τήν 31η Δεκεμβρίου 1974, ὥστε νά μπορεῖ τό Συμβούλιο νά ἀποφανθεῖ ἐπί τοῦ καταλόγου αὐτοῦ πρίν ἀπό τήν 1η Ἰουλίου 1975.

(1) Ἡ ἐφαρμογή αὐτοῦ τοῦ εἴδους δράσεως προϋποθέτει τή λήψη, ἐπί κοινοτικοῦ ἐπιπέδου μιᾶς ἀποφάσεως ἀρχῆς, ὅσον ἀφορᾶ τήν παραχώρηση ἐνισχύσεων γιά τήν ἀνάπτυξη. Συγχρόνως κρίνεται ἐπίσης σκόπιμο νά ἀποφασισθοῦν κατάλληλες διαδικασίες οἱ ὁποῖες νά ἐπιτρέπουν, γιά κάθε περίπτωση τήν ἐπέμβαση ἐμπειρογνωμόνων πού ὁρίζονται ἀπό τά Κράτη μέλη.

(2) Οἱ ἐνέργειες αὐτές ὀφείλουν νά μήν ἐπιφέρουν ζημία στόν προσδιορισμό τῶν ποιοτικῶν στόχων καί τῶν προδιαγραφῶν τῆς Κοινότητος ἤ τῶν Κρατῶν μελῶν.

(3) Οἱ μελέτες αὐτές θά πραγματοποιηθοῦν βάσει τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐργασιῶν πού ἔγιναν στόν τομέα αὐτόν ἀπό τόν ΟΟΣΑ

Δ. **Τρόποι ἐκτελέσεως**

1. Ἡ Ἐπιτροπή θά καταρτίσει σχέδιο μελέτης γιά κάθε ἐξεταζόμενο κλάδο, μετά ἀπό σύσκεψη μέ τά Κράτη μέλη.

2. Πάνω σ' αὐτή τή βάση ἡ Ἐπιτροπή θά κάνει μία προκαταρκτική μελέτη, μετά ἀπό σύσκεψη μέ τούς εἰδικευμένους ἐκπροσώπους, στούς ὑπό θεώρηση βιομηχανικούς κλάδους.

3. Ἡ Ἐπιτροπή διαβιβάζει στό Συμβούλιο τά ἀποτελέσματα τῶν μελετῶν της συνοδευόμενα, ἐνδεχομένως, μέ προτάσεις, ἀφοῦ διαβουλευθεῖ μέ ἐμπειρογνώμονες τῶν Κρατῶν μελῶν.

Τμῆμα 2

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Α. **Αἴτια**

Ἡ παραγωγή ἐνεργείας στό σύνολο σχεδόν τῶν μορφῶν της, ἀποτελεῖ πηγή ποικίλων τύπων ρυπάνσεων καί ὀχλήσεων καί ἰδίως:

— τήν ἀτμοσφαιρική ρύπανση, ὀφειλομένη στά καύσιμα πού χρησιμοποιοῦνται ἀπό τίς μόνιμες ἐγκαταστάσεις καί τά διυλιστήρια, τίς ἐγκαταστάσεις οἰκιακῆς θερμάνσεως καί τούς κινητῆρες ἐσωτερικῆς καύσεως,

— τή ρύπανση τῶν ὑδάτων μέ τήν ἀπόρριψη ὑδάτων ψύξεως καί ρυπαντικῶν οὐσιῶν,

— τή θερμική ρύπανση τοῦ ὕδατος καί τοῦ ἀέρος πού προκαλεῖται ἀπό τίς ἐγκαταστάσεις παραγωγῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας.

Κρίνεται λοιπόν σκόπιμο:

— νά ἐξετασθοῦν οἱ διάφοροι τύποι τῶν ἐν λόγω ρυπάνσεων καί ὀχλήσεων, ἡ ἔντασή τους στούς ἀναφερόμενους χώρους, οἱ βλάβες πού προξενοῦν καί τό κόστος πού προκύπτει,

— νά ἐξετασθοῦν οἱ χρησιμοποιούμενες σήμερα μέθοδοι γιά τήν καταπολέμηση αὐτῶν τῶν μορφῶν ρυπάνσεως καί ὀχλήσεως, ἡ ἀποτελεσματικότης καί τό κόστος τους, καθώς καί τό σκόπιμο τῆς πραγματοποιήσεως ἐρευνῶν γιά τή βελτίωσή τους,

— νά μελετηθοῦν ὅλα τά κατάλληλα μέτρα πού ἐπιτρέπουν τήν ἐπαναφορά σέ παραδεκτό ἐπίπεδο τῆς ἐντάσεως αὐτῶν τῶν μορφῶν ρυπάνσεως καί ὀχλήσεων, λαμβανομένων ὑπόψη τῶν ἀναγκῶν τῶν διαφόρων περιφερειῶν,

— νά ἐκτιμηθεῖ τό κόστος ὅλων αὐτῶν τῶν μέτρων καί νά ἀναχθεῖ στό ἀντίστοιχο τῆς βλάβης πού προκαλεῖται,

— νά ὁρισθοῦν, ὑπό μορφή ἐπιλογῶν πού συμπεριλαμβάνουν καί τήν ἐκτίμηση τοῦ κόστους, τά μέτρα πού ἐπιτρέπουν τήν ἐπαναφορά σέ παραδεκτό ἐπίπεδο τῆς ἐντάσεως αὐτῶν τῶν μορφῶν ρυπάνσεως καί ὀχλήσεως.

Οἱ ἐργασίες αὐτές, καθώς καί ἄλλες ἐπιλογές, πού συμπεριλαμβάνουν τήν ἐκτίμηση τοῦ κόστους καί ἀναφέρονται σέ ἐνέργειες οἱ ὁποῖες δέν ἀφοροῦν τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος, θά ἀποτελέσουν τή βάση γιά τίς ἀποφάσεις πού θά ληφθοῦν στό πλαίσιο τῆς πολιτικῆς καυσίμων.

Β. **Σκοπός καί περιεχόμενο**

Προβλέπονται ποικίλοι τύποι ἐργασιῶν, ὅπως ἐκτίθενται κατωτέρω, ἀνάλογα μέ τό ἐπεῖγον τῆς φύσεώς τους, ἀλλά ὄχι καί ἀνάλογα μέ τή χρονολογική σειρά ἐφαρμογῆς τους(1). Οἱ ἐπιδιωκόμενες δραστηριότητες ἔχουν σάν στόχο νά πραγματοποιήσουν:

α) μελέτες ἐπί τῶν διαφόρων μορφῶν ρυπάνσεως ἀπό τίς ὁποῖες ἀπειλεῖται τό περιβάλλον, τῆς ἐντάσεώς τους στούς σχετικούς χώρους τῶν διαφόρων κρατῶν καί περιοχῶν, ἐπί τῆς ἐκτιμήσεως τῆς βλάβης σέ συνάρτηση μέ τούς διάφορους βαθμούς ἐντάσεως καί ἐπί τοῦ κόστους αὐτῶν τῶν μορφῶν βλάβης καί τῆς ἐντάσεώς τους·

β) μελέτες ἐπί τῶν χρησιμοποιουμένων, σήμερα, μεθόδων στά Κράτη μέλη καί σέ ἄλλες χῶρες γιά τήν καταπολέμηση αὐτῶν τῶν μορφῶν ρυπάνσεως καί ὀχλήσεως, καθώς καί ἐπί τῆς ἀποτελεσματικότητός τους καί τοῦ κόστους τους·

γ) τήν ἐξέταση τῶν δυνατοτήτων γιά τή συνέχιση τῶν ἐρευνῶν μέ σκοπό τή βελτίωση τῶν μεθόδων αὐτῶν·

δ) συγκριτική μελέτη τῶν τρεχουσῶν μεθόδων καί τῆς ἐνδεχομένης βελτιώσεώς τους, σέ συσχετισμό ἀφ' ἑνός μέ τό σχετικό κόστος γιά τή μείωση τῆς προκληθείσης βλάβης ἀπό τή ρύπανση καί τίς ὀχλήσεις καί, ἀφ' ἑτέρου τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας αὐτῆς, λαμβανομένου ὑπόψη τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀναμενομένης ἀποτελεσματικότητος σύμφωνα μέ τήν ὁποία προτιμῶνται καύσιμα ἄλλα ἀπό αὐτά πού ἐπιλέγονται καί χρησιμοποιοῦνται συνήθως, καί λαμβανομένου, ἐπίσης, ὑπόψη τοῦ κόστους πού συνεπάγεται ἡ τροποποίηση αὐτή·

ε) τήν ἐξέταση τῶν ἀνεπιθυμήτων συνεπειῶν ἀπό τήν ἀποχέτευση τῶν ὑδάτων ψύξεως τῶν μονίμων ἐγκαταστάσεων, λαμβανομένης πάντως ὑπόψη τῆς καταστάσεως τῶν γειτονικῶν ὑδάτων, καθώς καί τά μέσα καταπολεμήσεως τῶν συνεπειῶν αὐτῶν·

στ) τή μελέτη τῆς προκαλούμενης ρυπάνσεως ἀπό τά χημικά προϊόντα πού προέρχονται ἀπό τήν ἐπεξεργασία τῶν ὑδάτων ψύξεως, τῶν ἐργοστασίων παραγωγῆς ἠλεκτρισμοῦ καί ἀπό τά ἀποβαλλόμενα ἀπό τά διυλιστήρια ὕδατα.

Μέ τήν ὑποβολή τοῦ πορίσματος τῶν μελετῶν αὐτῶν στό Συμβούλιο, ἐν ὄψει τῆς προσαρμογῆς τῶν λαμβανομένων ἀποφάσεων στόν τομέα τῆς ἐνεργειακῆς πολιτικῆς, πρέπει νά καταστεῖ δυνατό ὄχι μόνο νά ἐπισημανθοῦν οἱ οἰκονομικές καί τεχνικές συνέπειες τῶν διαφόρων μέτρων πού μποροῦν νά ληφθοῦν, ἀλλά κυρίως νά ἐπιστηθεῖ ἡ προσοχή ἐπί τῶν συνεπειῶν τίς ὁποῖες τά μέτρα αὐτά μποροῦν νά ἐπιφέρουν ἐπί τοῦ τρόπου μεταβολῆς τῶν ἐγκαταστάσεων. Αὐτό ἀφορᾶ

(1) Οἱ ἐργασίες πραγματοποιοῦνται βάσει τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐργασιῶν πού διεξήχθησαν ἀπό τόν ΟΟΣΑ στόν τομέα αὐτόν.

κυρίως τήν ἐγκατάσταση νέων ἐργοστασίων παραγωγῆς ἠλεκτρισμοῦ, διυλιστηρίων καί ἐγκαταστάσεων ἐπεξεργασίας τῶν πυρηνικῶν καυσίμων.

Τά προβλήματα πού ἀνακύπτουν ἀπό τή βλαπτικότητα καί ἀπό τή διάχυση τῶν ἀποβλήτων τῆς ἐνεργειακῆς παραγωγῆς, ἰδιαιτέρως δέ τά πυρηνικά κατάλοιπα καί ἡ ἐπεξεργασία ἤ ἡ ἐξάλειψη τῶν χρησιμοποιηθέντων ἐλαίων, θά ἐξετάζονται ἐντός τοῦ πλαισίου τῶν ἐργασιῶν πού ἀναφέρθηκαν στό κεφάλαιο 7 τοῦ παρόντος τίτλου.

Γ. Τρόποι ἐκτελέσεως καί χρονοδιάγραμμα

Μία προκαταρκτική συνθετική ἔκθεση ἐπί τῶν προβλημάτων τῆς ρυπάνσεως καί τῶν ὀχλήσεων τῶν σχετικῶν μέ τήν παραγωγή ἐνεργείας καί κυρίως μέ τή θερμική ρύπανση, τό SO_2 (σέ συνάρτηση μέ τά αἰωρούμενα σωματίδια) καί τό NO_x, θά καταρτισθεῖ, στό μέτρο τοῦ δυνατοῦ πρό τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1973, γιά νά καταστεῖ δυνατή ἡ συζήτηση τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς μέ τούς ἐμπειρογνώμονες τῶν κρατῶν.

Βάσει αὐτῶν τῶν συζητήσεων, ἡ Ἐπιτροπή θά ὑποβάλει, μόλις εἶναι δυνατό, προτάσεις στό Συμβούλιο, τό ἀργότερο μέχρι τήν 31η Ἰουλίου 1974.

Κεφάλαιο 6

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΖΩΝΕΣ ΚΟΙΝΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Τμῆμα 1

ΡΥΠΑΝΣΗ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

Α. Αἴτια

Ἀπό ὅλες τίς μορφές ρυπάνσεως, ἡ ρύπανση τῶν θαλασσῶν εἶναι, χωρίς ἀμφιβολία, ἀπό τώρα ἀλλά ἀκόμη περισσότερο μακροπρόθεσμα, μία ἀπό τίς πλέον ἐπικίνδυνες λόγω τῶν συνεπειῶν της ἐπί τῶν βασικῶν βιολογικῶν καί οἰκολογικῶν ἰσορροπιῶν, οἱ ὁποῖες διέπουν τή ζωή στόν πλανήτη μας, τοῦ βαθμοῦ φθορᾶς πού ἤδη ἔχει συντελεσθεῖ, τῆς πολυμορφίας τῶν πηγῶν ρυπάνσεως καί τῆς δυσκολίας ἐλέγχου τῆς τηρήσεως τῶν ληφθέντων μέτρων.

Οἱ θάλασσες ἀποτελοῦν οὐσιώδη πηγή προϊόντων καί ἰδιαίτερα πολυτίμων πρωτεϊνῶν σέ ἕνα κόσμο πού πληθαίνει συνεχῶς. Πλήν τῶν ἄλλων, διαδραματίζουν οὐσιώδη ρόλο στή φυσική οἰκολογική ἰσορροπία προμηθεύοντας σημαντικό τμῆμα τοῦ ἀναγκαίου γιά τή ζωή ὀξυγόνου. Οἱ θάλασσες καί οἱ παράλιες περιοχές ἔχουν ἄλλωστε πολύ μεγάλη σημασία γιά τίς ψυχαγωγικές δραστηριότητες καί τήν ἀναψυχή.

Ἡ ρύπανση τῶν θαλασσῶν ἔχει ἤδη φθάσει σέ βαθμό ἰδιαίτερα ὑψηλό. Διαπιστώνεται ἔτσι μία ἀνησυχητική συσσώρευση ὁρισμένων ρυπαντικῶν οὐσιῶν στό πλαγκτό καί σέ ἄλλους ζῶντες ὀργανισμούς καί στά ἱζήματα, καί ἕνας καθόλου ἀμελητέος κίνδυνος εὐτροφισμοῦ ἐμφανίζεται ἤδη σέ ὁρισμένους κόλπους καί παράλιες ζῶνες.

Ὁλόκληρη ἡ Κοινότης ἐνδιαφέρεται γιά τή ρύπανση τῶν θαλασσῶν, τόσο λόγω τοῦ οὐσιώδους ρόλου τῆς θαλάσσης στίς διαδικασίες διατηρήσεως καί ἀναπτύξεως τῶν εἰδῶν, ὅσον καί λόγω τῆς σπουδαιότητος πού παρουσιάζουν ἡ ναυσιπλοΐα καί οἱ θαλάσσιες μεταφορές γιά τήν ἁρμονική οἰκονομική ἀνάπτυξη τῆς Κοινότητος.

Δύναται νά διακρίνει κανείς τέσσερις κύριες πηγές ρυπάνσεως τῶν θαλασσῶν:

— τίς θαλάσσιες μεταφορές καί τή ναυσιπλοΐα,

— τήν ἐκ προθέσεως καταβύθιση τῶν ἀποβλήτων στή θάλασσα (dumping),

— τήν ἐκμετάλλευση τῶν θαλασσίων καί ὑποθαλασσίων πόρων, ἰδιαίτερα τήν ἐκμετάλλευση τῶν βυθῶν τῶν θαλασσῶν,

— τήν ἐκβολή ὑγρῶν ἀποβλήτων ἀπό τήν ξηρά.

Ἡ πρόληψη ἤ ἡ μείωση τῆς ρυπάνσεως πού προέρχεται ἀπό τίς τρεῖς πρῶτες πηγές καί, σ' ἕνα ὁρισμένο βαθμό, ἀπό τήν τέταρτη ἀπαιτεῖ τή σύναψη διεθνῶν συμβάσεων σέ ἐπίπεδο παγκόσμιο ἤ περιφερειακό καί θέτει ἰδιαίτερα δύσκολα προβλήματα ἐπιβλέψεως καί ἐλέγχου. Ἡ καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως τῶν θαλασσῶν ἀπό τίς ἀκτές συνδέεται, κατά μεγάλο μέρος, μέ τήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως τῶν γλυκῶν ὑδάτων καί ἀπαιτεῖ συχνά μία ἀνάλογη ἀντιμετώπιση.

Ἐμφανίζει ἐν τούτοις ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά λόγω τοῦ εἰδικοῦ χαρακτήρα τοῦ θαλάσσιου περιβάλλοντος, τῶν πολλαπλῶν χρήσεων τῶν παραλίων ζωνῶν καί τῆς ἐπακόλουθης συγκεντρώσεως μεγάλου ἀριθμοῦ οἰκονομικῶν καί κοινωνικῶν δραστηριοτήτων σέ χώρους γενικά περιορισμένους.

Β. Περιεχόμενο

1. *Εἰσαγωγή*

Οἱ ἐνέργειες στίς ὁποῖες ἡ Κοινότης καί τά Κράτη μέλη της πρόκειται νά προβοῦν, καθώς καί τό θεσμικό πλαίσιο ἐντός τοῦ ὁποίου οἱ δραστηριότητες αὐτές πρέπει νά διατυπωθοῦν, ἐπεξεργασθοῦν καί ἐφαρμοσθοῦν, θά εἶναι διάφορα, ἐφόσον θά πρόκειται γιά τίς τρεῖς πρῶτες πηγές θαλασσίας ρυπάνσεως πού ἀναφέρονται ὑπό Α, ἀπ' ὅτι γιά τήν τελευταία.

Ἡ δράση τῆς Κοινότητος συνίσταται ἰδίως:

— στήν προσέγγιση τῶν προδιαγραφῶν ἐφαρμογῆς τῶν διεθνῶν συμβάσεων, στό βαθμό πού εἶναι ἀπαραίτητη γιά τήν καλή λειτουργία τῆς κοινῆς ἀγορᾶς καί τήν ἐκτέλεση τοῦ προγράμματος αὐτοῦ,

— στήν πραγματοποίηση τῶν ἐνεργειῶν γιά τήν καταπολέμηση τῆς ἀπό τήν ξηρά προερχομένης ρυπάνσεως τῶν θαλασσῶν κατά μῆκος τῶν ἀκτῶν τῆς Κοινότητος τῶν προβλεπομένων στό κεφάλαιο 6 τμῆμα 1 ὑπό Β σημεῖο 3 τοῦ παρόντος τίτλου.

Τά Κράτη μέλη, εἴτε πρόκειται γιά πρωτοβουλίες εἴτε γιά θέσεις πού πρόκειται νά λάβουν κατά τή διάρκεια τῶν ἐργασιῶν, θά υἱοθετήσουν κοινή στάση στούς ὀργανισμούς καί τίς διεθνεῖς συνδιασκέψεις, μέ τήν ἐπιφύλαξη τῶν ἐνεργειῶν τῆς Κοινότητος γιά τά θέματα πού προκύπτουν ἀπό τήν ἁρμοδιότητά της καί ἀπό τίς κοινές ἐνέργειες πού πραγματοποιοῦνται ἀπό τά Κράτη μέλη στό πλαίσιο τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν οἰκονομικοῦ χαρακτήρα, γιά ὅλα τά θέματα πού ἔχουν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γιά τήν κοινή ἀγορά.

2. *Ἡ καταπολέμηση τῆς θαλασσίας ρυπάνσεως πού προέρχεται ἀπό ἄλλες πηγές ἐκτός ἀπό τῆς ξηρᾶς*

Σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τίς τρεῖς πρῶτες μορφές ρυπάνσεως, δηλαδή τίς θαλάσσιες μεταφορές καί τή ναυσιπλοΐα, τήν ἐκ προθέσεως ρίψεως τῶν ἀποβλήτων στή θάλασσα καί τήν ἐκμετάλλευση τῶν θαλασσίων καί ὑποθαλασσίων πόρων, ἡ Ἐπιτροπή ἐπιφυλάσσεται νά ὑποβάλει σέ κατάλληλο χρόνο πρόσφορες προτάσεις.

Ὑπό τύπον παραδείγματος, εἶναι δυνατό νά προβλεφθοῦν ἤδη οἱ ἀκόλουθοι τύποι ἐνεργειῶν:

2.1. Ἡ ρύπανση ἡ προερχομένη ἀπό τίς θαλάσσιες μεταφορές καί τήν ναυσιπλοΐα

2.1.1. Ἡ ρύπανση δι' ἐκχύσεως ὑδρογονανθράκων ἀποτελεῖ ἤδη ἀντικείμενο ποικίλων συμβάσεων πού συνάπτονται συνήθως στό πλαίσιο τοῦ Θαλάσσιου Συμβουλευτικοῦ Διακυβερνητικοῦ Ὀργανισμοῦ (OMCI). Μνημονεύονται κυρίως:

— ἡ σύμβαση γιά τήν πρόληψη τῆς ρυπάνσεως τῶν ὑδάτων τῆς θαλάσσης ἀπό τούς ὑδρογονάνθρακες πού ὑπεγράφη τό 1954, διοικητικά ὑπαγόμενη στόν OMCI ἀπό τό 1959, καί ἀναθεωρηθείσα τό 1962, 1969 καί 1971,

— ἡ διεθνής σύμβαση τοῦ 1969 περί τῆς ἐπεμβάσεως σέ ἀνοικτή θάλασσα σέ περίπτωση ἀτυχήματος πού προκαλεῖ ἤ δύναται νά προκαλέσει ρύπανση μέ ὑδρογονάνθρακες, καί ἡ διεθνής σύμβαση τοῦ 1969 περί τῆς ἀστικῆς εὐθύνης γιά τίς ζημίες τίς ὀφειλόμενες στή ρύπανση ἀπό τούς ὑδρογονάνθρακες,

— ἡ διεθνής σύμβαση τοῦ 1971 περί δημιουργίας ἑνός διεθνοῦς Ταμείου ἀποζημιώσεως γιά τίς ζημίες τίς ὀφειλόμενες στή ρύπανση ἀπό τούς ὑδρογονάνθρακες,

— ἡ συμφωνία τῆς Βόννης περί ρυπάνσεως τῆς Βορείου Θαλάσσης ἀπό τούς ὑδρογονάνθρακες, πού ὑπεγράφη τόν Ἰούνιο τοῦ 1969,

— ἡ συμφωνία περί τοῦ καταλόγου τῶν ἐπιβλαβῶν καί ἐπικινδύνων οὐσιῶν στίς θαλάσσιες μεταφορές, πού ὑπεγράφη τό 1969.

2.1.2. Ἡ ρύπανση τῶν θαλασσῶν πού προέρχεται ἀπό τή θαλάσσια μεταφορά τῶν ἐπιβλαβῶν οὐσιῶν θά ἀποτελέσει τό ἀντικείμενο συμβάσεως ἡ ὁποία θά προταθεῖ τό 1973 στήν ὀργανωμένη ἀπό τόν OMCI, διακυβερνητική διάσκεψη περί τῆς ρυπάνσεως τῶν θαλασσῶν. Ἡ διάσκεψη αὐτή ἔχει σάν ἀντικείμενο τήν ἐκπόνηση διεθνῶν συμβάσεων γιά τήν ὁλοσχερή ἐξάλειψη ἀπό τό 1975, καί ἄν εἶναι δυνατό πρό τοῦ 1980, ὅλων τῶν ρυπάνσεων τῶν θαλασσίων ὑδάτων ἀπό τούς ὑδρογονάνθρακες καί ἀπό ἄλλες ἐπιβλαβεῖς οὐσίες ὅπως καί τή μείωση στό ἐλάχιστο τῶν τυχαίων διαρροῶν.

Πολυάριθμοι διεθνεῖς ὀργανισμοί, ἰδιαίτερα τά εἰδικευμένα γραφεῖα τοῦ OHE (FAO, UNESCO, OMS, OMM, AIEA) ἐκτελοῦν ἐργασίες σύμφωνα μέ τήν εἰδικότητά τους στόν τομέα αὐτόν.

Ἡ δράση τῆς Κοινότητος πρέπει νά ἐνσωματώνεται στό πλαίσιο τῶν ἀναλαμβανομένων πρωτοβουλιῶν ἀπό τούς εἰδικευμένους αὐτούς διεθνεῖς ὀργανισμούς. Ἐν τούτοις ἡ Δυτική Εὐρώπη, λόγω τοῦ κατατετμημένου τῶν ἀκτῶν της καί ἰδίως διότι ἀποτελεῖ τήν κύρια συμβολή ὁδῶν τῆς θαλάσσιας ναυσιπλοΐας, ἐνδιαφέρεται περισσότερο ἀπό ὁποιαδήποτε ἄλλη περιοχή τοῦ κόσμου ὥστε νά πραγματοποιηθεῖ σέ παγκόσμια κλίμακα ἀποτελεσματική δράση κατά τῆς ρυπάνσεως τῶν θαλασσῶν καί, ἰδιαίτερα, κατά τῶν κινδύνων τῶν συναφῶν μέ τίς μεταφορές τοῦ πετρελαίου, συμπεριλαμβανομένης τῆς ἀπειλῆς σοβαρῆς ρυπάνσεως τῶν ἀκτῶν προκαλουμένης ἀπό τά ἀτυχήματα σέ ἀνοικτή θάλασσα.

Ἡ δράση τῆς Κοινότητος ἤ ἡ κοινή δράση τῶν Κρατῶν μελῶν ἐντός τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν

ἀποτελεῖ τό ἀντικείμενο τοῦ τίτλου III κεφάλαιο 3 τοῦ πρώτου μέρους καί τοῦ τίτλου III τοῦ δευτέρου μέρους. Ἡ δράση αὐτή πρέπει νά θεμελιωθεῖ καί νά συμπληρωθεῖ μέ μελέτες γιά τίς βελτιώσεις, οἱ ὁποῖες πρέπει νά ἐπέλθουν μέσα στό πλαίσιο τῶν διεθνῶν σχέσεων, γιά τήν προστασία τῆς θαλάσσης ἀπό τή ρύπανση καί ἰδιαίτερα μέ μελέτες τῶν δομῶν καί τῶν μέτρων, πού πρέπει νά ἐφαρμοσθοῦν γιά νά ἐξασφαλισθεῖ ἡ ἀποτελεσματική τήρηση τῶν διεθνῶν συμβάσεων τῶν σχετικῶν μέ τή ρύπανση πού προέρχεται ἀπό τή ναυσιπλοΐα καί τίς θαλάσσιες μεταφορές. Θά πρέπει νά μελετηθεῖ ἡ δημιουργία ἑνός διεθνοῦς ὀργανισμοῦ στόν ὁποῖο θά ἔχουν δοθεῖ ἐξουσίες κυρώσεως, καί ἀποτελεσματικά μέσα ἐλέγχου.

2.2. Ἡ ρύπανση τῶν θαλασσῶν ἐκ τῆς ἐκ προθέσεως καταβυθίσεως ἀποβλήτων (dumping)

Ἔχουν συναφθεῖ δύο συμβάσεις σχετικά μέ τό πρόβλημα αὐτό: ἡ σύμβαση τοῦ Ὄσλο, πού ἀφορᾶ τόν ἔλεγχο τῆς ἐκ προθέσεως καταβυθίσεως τῶν ἀποβλήτων, ἰδιαίτερα ἐπικινδύνων, πραγματοποιουμένης στίς περιοχές τοῦ βορειοανατολικοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ καί τῆς Βορείου Θαλάσσης καθώς καί τῶν δευτερευουσῶν τους θαλασσῶν καί ἡ σύμβαση τοῦ Λονδίνου πού ἀφορᾶ τό σύνολο τῶν θαλασσῶν τῆς ὑδρογείου. Μία τρίτη σύμβαση πού ἐνδιαφέρει τήν Κοινότητα καί ἀφορᾶ τή δυτική Μεσόγειο, βρίσκεται σέ στάδιο καταρτίσεως.

Ἡ ἐφαρμογή τῶν συμβάσεων αὐτῶν ἀπαιτεῖ τήν καθιέρωση ἐντός τῆς Κοινότητος νομοθετικῶν καί κανονιστικῶν διατάξεων οἱ ὁποῖες θά πρέπει νά ἐναρμονισθοῦν[1] γιά τήν ἀποφυγή διαταραχῶν στίς συναλλαγές καί τήν κατανομή τῶν ἐπενδύσεων. Θά πρέπει ἰδιαίτερα νά ἀναζητηθεῖ ἡ ἐφαρμογή μίας ἐνιαίας διαδικασίας κυρώσεως ἐντός τῆς Κοινότητος.

Πρέπει τέλος νά ἐναρμονισθοῦν οἱ νομοθετικές καί κανονιστικές διατάξεις σχετικά μέ τήν ρίψη προϊόντων μή καλυπτομένων ἀπό τίς συμβάσεις, καί ἐνδεχομένως νά ὑποβληθοῦν κοινοτικές προτάσεις μέ σκοπό τήν ἀναθεώρηση τοῦ πίνακα τῶν ἀπαριθμουμένων στίς συμβάσεις οὐσιῶν.

2.3. Ἡ ρύπανση πού προέρχεται ἀπό τήν ἐκμετάλλευση τοῦ θαλασσίου βυθοῦ

Θά πρέπει νά ἀναμένεται ἡ σημαντική ἀνάπτυξη τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ βυθοῦ τῶν θαλασσῶν. Ἡ ἀνάπτυξη αὐτή ἔχει ἤδη σημαντικά προαχθεῖ σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τούς ὑδρογονάνθρακες. Ἀντίθετα εἶναι δυσχερέστερη ἡ πρόβλεψη γιά ἄλλα ἀνόργανα ἤ ὀργανικά ὀρυκτά. Ἔτσι, οἱ ὑφαλοκρηπίδες καί τά νησιά περιέχουν πλέον τοῦ ἡμίσεος τῶν παγκοσμίων πόρων σέ ὑδρογονάνθρακες. Ἡ σύγχρονη τεχνολογική ἀνάπτυξη συνεπάγεται ζήτηση ὀρυκτῶν πόρων (ἰδιαίτερα τοῦ τιτανίου καί τοῦ μαγγανίου) σέ τέτοιο βαθμό, ὥστε νά σκέπτεται κανείς ὅτι σύντομα θά συμφέρει νά ἐξάγονται ἀπό τό βυθό τῶν ὠκεανῶν.

Λαμβανομένης ὑπόψη τῆς αὐξανομένης ἀναπτύξεως τῶν δραστηριοτήτων αὐτῶν, διερωτᾶται κανείς, ἄν οἱ ἰσχύουσες διατάξεις, κυρίως οἱ σχετικές μέ τήν ἐκμετάλλευση τῶν θαλασσίων βυθῶν, ἐξασφαλίζουν ἐπαρκή προστασία τοῦ θαλασσίου χώρου ἀπό τή ρύπανση πού προέρχεται ἀπό ποικίλες ἐργασίες, οἱ ὁποῖες συμβάλλουν σ' αὐτή τήν ἐκμετάλλευση. Ἄλλωστε, ἡ διεθνής συνδιάσκεψη τοῦ δικαίου τῆς θαλάσσης θά μελετήσει καί θά ἐπιδιώξει νά ὑποβάλλει σέ ρύθμιση τά δικαιώματα καί κυρίως τίς εὐθύνες, τῶν παρακτίων κρατῶν σέ ὅτι ἀφορᾶ τά ὕδατα καί τούς θαλασσίους βυθούς πού κεῖνται πέραν τῶν χωρικῶν ὑδάτων.

Ἡ Ἐπιτροπή ἔχει ἀναλάβει συγκριτική μελέτη τῶν διατάξεων αὐτῶν γιά νά ἐξετάσει ἄν συντρέχει λόγος νά ἐναρμονισθοῦν καί νά βελτιωθοῦν καί, ἐνδεχομένως, νά ἐπεξεργασθεῖ ἀπό κοινοῦ προληπτική ρύθμιση, ἡ ὁποία δύναται νά προταθεῖ στίς ἁρμόδιες διεθνεῖς ἀρχές.

3. *Ἡ καταπολέμηση τῆς θαλασσίας ρυπάνσεως πού προκαλεῖται ἀπό τήν ξηρά*

Ἡ ρύπανση αὐτή ἀπορρέει ἀπό ἄμεσες ἐκχύσεις μέσα στή θάλασσα, ἀπό ἐκχύσεις μέ κλειστούς ἀγωγούς, ἀπό ἀπόβλητα καί ρυπαντικές οὐσίες πού μεταφέρονται ἀπό ροές ὑδάτων.

Ὡς ἤδη ἔχει ἐπισημανθεῖ προηγουμένως, τά μέτρα πού πρέπει νά ληφθοῦν στόν τομέα αὐτόν εἶναι παρόμοια, σέ μεγάλο τμῆμα, μέ τά μέτρα σχετικά μέ τή ρύπανση τῶν γλυκῶν ὑδάτων.

Γι' αὐτό πρέπει:

— νά ἐκτιμηθοῦν οἱ κίνδυνοι τούς ὁποίους ἐπιφέρει, γιά τό θαλάσσιο χῶρο, ἡ παρουσία, σέ ποικίλους βαθμούς συγκεντρώσεως, ὁρισμένων ρυπαντικῶν οὐσιῶν ἰδιαίτερα ἐπικινδύνων (βαρέα μέταλλα καί ὀργανικές ἑνώσεις ἁλογόνων) καί λαμβάνοντας μεταξύ ἄλλων σάν στόχους ὁρισμένους ἰχθεῖς καί φυτά ἐπιλεγόμενα σάν

[1] Μία παρόμοια ἐναρμόνιση θά καταστεῖ εὐχερέστερη μέ τή συμμετοχή τῆς Ἐπιτροπῆς στίς ἐργασίες τῶν ἐπί μέρους ἐπιτροπῶν, πού θά δημιουργηθοῦν στό πλαίσιο τῶν συμβάσεων αὐτῶν μέ τό σκοπό νά ἐξασφαλισθεῖ ἡ ἐκτέλεσή τους.

δεῖκτες, νά τυποποιηθοῦν ἤ ἐναρμονισθοῦν οἱ μέθοδοι μετρήσεως γι' αὐτές τίς ρυπαντικές οὐσίες,

— νά θεσπισθοῦν κοινές μέθοδοι πού θά ἐπιτρέπουν νά ὁρισθοῦν ἐπακριβῶς οἱ ποιοτικοί στόχοι γιά τό θαλάσσιο ὕδωρ,

— νά προσδιορισθοῦν οἱ στόχοι αὐτοί(1),

— νά μελετηθοῦν οἱ ρυθμίσεις (προδιαγραφές) ἤ οἰκονομικοῦ χαρακτῆρος μέτρα (εἰσφορές), πού δύνανται νά ἐξασφαλίσουν τό βαθμιαῖο σεβασμό αὐτῶν τῶν ποιοτικῶν στόχων,

— νά ὁρισθοῦν οἱ προδιαγραφές(2),

— νά θεσπισθεῖ μαθηματικό πρότυπο τό ὁποῖο νά ὑπολογίζει τήν ποσότητα τῶν ἐκχυνομένων ἐντός τῶν θαλασσῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν ἀπό τά ποτάμια καί μέ ἀπ' εὐθείας ἔκχυση ἀπό τήν παραλία.

Οἱ ἐπισημαινόμενες ἀνωτέρω ἐνέργειες θά συμπληρωθοῦν μέ τίς ἀκόλουθες ἐργασίες, τίς ὁποῖες προτίθεται νά ἀναλάβει ἡ Ἐπιτροπή:

α) ἀπογραφή καί συγκριτική κριτική τῶν ἰσχουσῶν ἤ τῶν προβλεπομένων νομοθετικῶν καί διοικητικῶν διατάξεων γιά τόν ἔλεγχο καί τόν περιορισμό τῆς ἀμέσου ἀπορρίψεως στή θάλασσα τῶν βιομηχανικῶν καί οἰκιακῶν ἀποβλήτων ἐν ὄψει τῆς ἐναρμονίσεως τῶν διατάξεων τούτων καί ἐνδεχομένως τῆς προετοιμασίας κοινοτικῶν μέτρων·

β) μελέτη τῶν προβλημάτων πού προκύπτουν ἀπό τό χειρισμό τοξικῶν οὐσιῶν ἐπί τῆς ξηρᾶς κατά μῆκος τῶν ἀκτῶν καί τά πρός λήψη μέτρα σέ περίπτωση ἀτυχήματος· ἡ μελέτη αὐτή θά λάβει ὑπόψη τά ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν πού διαξάγονται στό πλαίσιο ἄλλων διεθνῶν ὀργανισμῶν.

Γ. Τρόποι ἐκτελέσεως

Ἡ Ἐπιτροπή θά συστήσει παρ' αὐτῆ ὁμάδα ἐμπειρογνωμόνων γιά τά προβλήματα πού συνεπάγεται ἡ καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως τῶν θαλασσῶν.

Ἡ ὁμάδα αὐτή θά συγκροτεῖται ἀπό ἀντιπροσώπους τῶν ἁρμοδίων στόν τομέα αὐτό κρατικῶν διοικήσεων, θά προεδρεύεται δέ ἀπό ἀντιπρόσωπο τῆς Ἐπιτροπῆς, καί θά βοηθεῖ τήν τελευταία αὐτή στήν πραγματοποίηση τοῦ προγράμματος καί τήν ἑτοιμασία τῶν προτάσεών της.

Δ. Χρονοδιάγραμμα

Οἱ ἐνέργειες αὐτές πρέπει νά πραγματοποιηθοῦν τό συντομότερο δυνατό, ὥστε ἡ Ἐπιτροπή νά μπορεῖ νά ὑποβάλει στό Συμβούλιο τίς ἀντίστοιχες προτάσεις, τό βραδύτερο τήν 31η Δεκεμβρίου 1974.

Τμῆμα 2

*Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΤΗΣ ΛΕΚΑΝΗΣ ΤΟΥ ΡΗΝΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΕΩΣ

Ἡ αὐξανόμενη ρύπανση τῶν ὑδάτων τοῦ Ρήνου καί τῶν παραποτάμων του ἀπασχολεῖ ὁλοένα καί περισσότερο τούς πληθυσμούς πού τόν χρησιμοποιοῦν ἤ ζοῦν στήν περιοχή αὐτή. Ἡ ἀνησυχία αὐτή ἔχει ἐκφρασθεῖ κατά τρόπο ἰδιαίτερα ζωηρό στή Συνέλευση. Ἡ τελευταία, τόν Νοέμβριο τοῦ 1970, ἐδημοσίευσε ἔκθεση τοῦ M. Boersma, πού περιέχει σύνολο πληροφοριῶν ἐπί τῆς καταστάσεως τῆς ρυπάνσεως τῶν ὑδάτων τοῦ Ρήνου, καθώς καί ἐπί τῶν ληφθέντων μέτρων καί τῶν ἐπεξεργαζομένων σχεδίων ἀπό τά παρόχθια Κράτη τοῦ Ρήνου καί ἀπό τούς διεθνεῖς ὀργανισμούς.

Τήν 16η Δεκεμβρίου 1971, ἡ Συνέλευση υἱοθέτησε ὁμόφωνα ἐπί τοῦ θέματος αὐτοῦ ψήφισμα, τό ὁποῖο διεβιβάσθη στό Συμβούλιο καί στήν Ἐπιτροπή. Στό ψήφισμα αὐτό ἡ Συνέλευση ζητεῖ ἀπό τήν Ἐπιτροπή «νά καταβάλει κάθε προσπάθεια γιά νά ἀναπτυχθοῦν καί συντονισθοῦν οἱ ἐργασίες τῶν παροχθίων κρατῶν γιά τήν προστασία τοῦ Ρήνου».

Σέ ἔγγραφο συνημμένο στή δεύτερη ἀνακοίνωση σχετικά μέ τό περιβάλλον, τῆς 22ας Μαρτίου 1972, ἡ Ἐπιτροπή ὑπέβαλε στά Κράτη μέλη πού ὑπέγραψαν τή συμφωνία τῆς Βέρνης, σχέδιο συστάσεως τοῦ Συμβουλίου μέ τό ὁποῖο ζητεῖται ἡ ἐκπόνηση προγράμματος κατεπειγούσης ἀνάγκης γιά τήν ἐξυγίανση τῶν ὑδάτων τοῦ Ρήνου. Στό ἔγγραφο αὐτό ἡ Ἐπιτροπή συνιστοῦσε τή δημιουργία ἑνός εὐρωπαϊκοῦ ὀργανισμοῦ γιά τή λεκάνη τοῦ Ρήνου ἐπιφορτισμένου μέ τήν ἐφαρμογή αὐτοῦ τοῦ προγράμματος καί ἐφιστοῦσε τήν προσοχή τῶν Κρατῶν μελῶν ἐπί τῶν πλεονεκτημάτων, τά ὁποῖα θά παρεῖχε ἡ ἀναγνώριση ἑνός τέτοιου ὀργανισμοῦ ὡς κοινῆς ἐπιχειρήσεως.

Τό Συμβούλιο διαπιστώνει ὅτι μεταξύ τῶν ληφθεισῶν ἀποφάσεων ἀπό τήν ὑπουργική συνδιάσκεψη τῆς Χάγης, περιλαμβάνονται ἀκριβῶς ἡ ἐκπόνηση ἑνός μακροπροθέσμου προγράμματος ἐργασίας καί ἡ μελέτη ἀναθεωρήσεως τῶν δομῶν καί τῶν μεθόδων τῆς ἐπιτελουμένης ἐργασίας, τά ὁποῖα ἡ Ἐπιτροπή εἶχε προτείνει στό σχέδιο συστάσεως πού διεβίβασε τόν Μάρτιο 1972.

Ἡ Ἐπιτροπή, ἐκτός τῶν ἄλλων, ἔχει ἀναλάβει προκαταρκτική μελέτη γιά τήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως στή λεκάνη τοῦ Ρήνου γιά νά διαθέτει περισσότερο ἐνδελεχεῖς γνώσεις ἐπί τοῦ προβλήματος τούτου καί

(1) Βλέπε ὁρισμό ἀριθ. 2 στό παράρτημα I.

(2) Ἡ δράση αὐτή τῆς Κοινότητος θά πραγματοποιεῖται κατ' ἀναλογία πρός τήν ἐπισημαινομένη στό κεφάλαιο 2 τοῦ παρόντος τίτλου.

νά προβεῖ σέ καλύτερη ἐκτίμηση τῶν μέτρων, τά ὁποῖα θά συμβάλλουν στήν ἀποκατάσταση τῆς παρούσης οἰκολογικῆς ὑποβαθμίσεως τοῦ Ρήνου. Ἀπό τή μελέτη αὐτή προκύπτει ὅτι ὑπάρχει μία συνεχής σημαντική αὔξηση τῆς ρυπάνσεως καί ὅτι οἱ πραγματοποιηθεῖσες προσπάθειες, ἐν ὄψει τῆς καταπολεμήσεως τῆς ρυπάνσεως, ἀπεδείχθησαν ἀνεπαρκεῖς.

Τό ποσοστό σέ ὀργανικές οὐσίες ηὐξήθη κατά τρόπο αἰσθητό, κατά τήν περίοδο 1959-1970 στό μεγαλύτερο τμῆμα τοῦ ποταμοῦ συνολικά δέ ἡ ρύπανση αὐτή αὐξάνει, σέ σημαντική ἀναλογία, καθ' ὅλο τό μῆκος τοῦ ποταμοῦ.

Ἡ περιεκτικότητα τῶν ὑδάτων σέ ὀξυγόνο, ἡ ὁποία ἐξαρτᾶται κατά μέγα μέρος ἀπό τήν ἀπόρριψη ὀργανικῶν οὐσιῶν, τείνει νά μειωθεῖ σέ ὁρισμένα τμήματα τοῦ ποταμοῦ. Ἡ περιεκτικότητα σέ ὀξυγόνο εἶναι ἀσθενέστερη κατά τίς περιόδους τῆς πτώσεως τῆς στάθμης τῶν ὑδάτων, πράγμα πού συνεπάγεται σοβαρές συνέπειες γιά τήν ὑδρόβιο ζωή καί γιά τήν φυσική ἐξυγίανση τῶν ὑδάτων.

Ὡς πρός τά νιτρικά καί φωσφορικά ἅλατα διαπιστώνεται μία σταθερή αὔξηση τῶν μεγεθῶν ἀπό τό 1959. Οἱ δύο αὐτές οὐσίες διευκολύνουν μέ τή συνεργό τους δράση στήν ἀνάπτυξη ὑδροβίων φυτῶν, μέ ἰδιαίτερα ἐπιβλαβεῖς συνέπειες.

Ἡ ἔρευνα τῆς περιεκτικότητος σέ χλωριοῦχα ἅλατα ἀποκαλύπτει αὐξήσεις τῶν ἀπορριμμάτων πού ἀποτελοῦν τήν βασική αἰτία σοβαρῶν δυσκολιῶν στή χρησιμοποίηση τῶν ὑδάτων, ἰδιαίτερα τοῦ ποσίμου ὕδατος καί τοῦ ὕδατος τοῦ χρησιμοποιουμένου στή γεωργία.

Τό ποσοστό σέ θειικά ἅλατα ἔχει ἐπίσης αὐξηθεῖ σημαντικά μέ τήν πάροδο τῶν ἐτῶν.

Οἱ περιεκτικότητες τῶν μετάλλων, ὅπως τοῦ μολύβδου, τοῦ χαλκοῦ, τοῦ νικελίου καί τοῦ ψευδαργύρου δέν εἶναι ἀνησυχητικές. Ἐν τούτοις, ἡ δυνατότης συσσωρεύσεώς τους στούς ζῶντες ὀργανισμούς καί στά ἰζήματα, ἐπιβάλλει ἰδιαίτερη προσοχή ὡς πρός τίς μακροπρόθεσμες συνέπειες τῶν φαινομένων αὐτῶν.

Τέλος, ἡ περιεκτικότης σέ παράγωγα τῆς φαινόλης εἶναι ἐπίσης σέ αὔξηση καί ἐφιστᾶται ἡ προσοχή στήν παρουσία ἐντός τῶν ὑδάτων τοῦ Ρήνου διαφόρων τοξικῶν οὐσιῶν καί ὑδρογονανθράκων.

Ἀπό αὐτή τή μελέτη συνάγεται, ὅτι εἶναι ἀναγκαῖες ἐνέργειες εὐρείας ἐκτάσεως γιά τή βελτίωση τῆς ποσότητος τῶν ὑδάτων τοῦ Ρήνου καί ὅτι πρέπει νά ληφθοῦν σύντομα εἰδικά μέτρα γιά τόν ἔλεγχο καί τόν περιορισμό τῆς ἀπορρίψεως τῶν πλέον ἐπιβλαβῶν καί τοξικῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν.

Ἔχοντας ἐπίγνωση τῆς καταστάσεως αὐτῆς, τά κράτη πού ὑπέγραψαν τή συμφωνία τῆς Βέρνης, βάσει τῆς ὁποίας συνεστήθη Διεθνής Ἐπιτροπή γιά τήν προστασία τῶν ὑδάτων τοῦ Ρήνου κατά τῆς ρυπάνσεως, συνῆλθαν τήν 25η καί 26η Ὀκτωβρίου 1972 σέ ὑπουργική διάσκεψη, ἡ ὁποία ὀργανώθηκε μέ πρωτοβουλία τῆς ὁλλανδικῆς κυβερνήσεως στή Χάγη. Ἡ Ἐπιτροπή συμμετέσχε στή διάσκεψη αὐτή σάν παρατηρητής.

Ἡ διάσκεψη αὐτή ἔλαβε ὁρισμένες σημαντικές ἀποφάσεις πού ἀφοροῦν τή ρύπανση ἀπό τά ἅλατα, τή χημική καί θερμική ρύπανση, τήν ὀργάνωση καί τίς μεθόδους ἐργασίας καί ἰδίως:

— Ρύπανση ἀπό τό ἅλας: στήν Ἀλσατία πρόκειται νά συσταθεῖ χῶρος ἀποθηκεύσεως πού διαθέτει χωρητικότητα 60 KG/S ἰόντων χλωρίου. Ἡ τοποθεσία θά ἐπιλεγεῖ ἀπό τή γαλλική κυβέρνηση. Τό συνολικό κόστος τῆς ἀποθηκεύσεως θά κατανεμηθεῖ μεταξύ τῶν Κρατῶν μελῶν τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς. Θά πραγματοποιηθεῖ ἔλεγχος τῶν ἀπορριμμάτων ἰόντων χλωρίου γιά ὅλα τά ἀπόβλητα τά ὁποῖα ὑπερβαίνουν ποσότητα, πού θά προσδιορισθεῖ ἀπό τή Διεθνή Ἐπιτροπή. Ἡ Ἐπιτροπή αὐτή θά καθορίσει τούς τρόπους αὐτοῦ τοῦ ἐλέγχου.

— Χημική ρύπανση: ἡ Διεθνής Ἐπιτροπή θά ἐπιφορτισθεῖ νά συντάξει τούς καταλόγους τῶν οὐσιῶν τῶν ὁποίων ἡ ἀποβολή πρέπει νά ἀπαγορεύεται, νά περιορίζεται, ἤ νά ἐξαρτᾶται ἀπό ὁρισμένες προϋποθέσεις, νά προβεῖ σέ ἔρευνα γιά τήν προέλευσή τους καί νά ἐπεξεργασθεῖ πρόγραμμα σταδιακῶν ἐνεργειῶν, πού θά ὑποβληθεῖ γιά ἔγκριση στίς κυβερνήσεις ἐντός ἔτους.

— Θερμική ρύπανση: ὅλα τά ἐργοστάσια παραγωγῆς ἠλεκτρισμοῦ θά ἐξοπλισθοῦν μέ κλειστό ψυκτικό σύστημα ἤ μέ ἄλλα ἀντίστοιχα συστήματα. Τά ὑπό κατασκευήν ἐργοστάσια (Fessenheim I καί II, Rhilipsburg I καί Biblis I) δέν θά πρέπει νά προκαλοῦν, κατά τούς μῆνες Ἰούλιο καί Αὔγουστο, αὔξηση τῆς θερμοκρασίας τοῦ Ρήνου ἄνω τῶν 2° C σέ σχέση πρός τή φυσική θερμοκρασία.

— Ὀργάνωση καί μέθοδοι ἐργασίας: ὑπουργικές συνδιασκέψεις πρέπει νά διεξάγονται σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες τουλάχιστον μία φορά κατ' ἔτος. Γιά νά ἐξασφαλισθεῖ μεγαλύτερη ἀποτελεσματικότητα στήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως τοῦ Ρήνου, ἡ Διεθνής Ἐπιτροπή θά πρέπει νά ὑποβάλει προτάσεις πού θά ἀποβλέπουν κυρίως στή βελτίωση τῆς δομῆς της, νά προετοιμάσει μακροπρόθεσμο πρόγραμμα ἐργασίας καί νά ἐξετάσει τίς γαλλικές προτάσεις περί τοῦ σχεδίου συστάσεως ὁμοσπονδίας τῶν ὑπευθύνων ὀργανισμῶν τῆς λεκάνης τοῦ Ρήνου.

Πρέπει ἀκόμη νά ληφθοῦν ὑπόψη οἱ ἀπό πολλά χρόνια διεξαγόμενες ἐργασίες στό πλαίσιο τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης γιά τήν κατάρτιση «εὐρωπαϊκῆς συμβάσεως περί τῆς προστασίας τῶν διεθνῶν γλυκῶν ὑδάτων ἐκ τῆς ρυπάνσεως». Ἡ σύμβαση αὐτή προβλέπει ἰδίως τόν καθορισμό ἐλάχιστων προδιαγραφῶν γιά νά ἐξασφαλισθεῖ ἡ διατήρηση τῆς ποιότητος τῶν ὑδάτων καί τή σύσταση διεθνῶν ἐπιτροπῶν ἐπιφορτισμένων μέ εἰδικές ἁρμοδιότητες σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τήν προστασία τῶν διεθνῶν ρευμάτων ὕδατος καί τῶν ἐκβολῶν τους.

Τό Συμβούλιο καί ἡ Ἐπιτροπή θά παρακολουθοῦν μέ προσοχή τήν ἐξέλιξη τῆς καταστάσεως τῆς ρυπάνσεως τοῦ Ρήνου. Γιά τόν σκοπό αὐτό, ἡ Ἐπιτροπή συμμετέχει σάν παρατηρητής στίς συνόδους τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς γιά τήν προστασία τῶν ὑδάτων τοῦ Ρήνου ἀπό τή ρύπανση.

Ἡ Ἐπιτροπή ὑπενθυμίζει στίς εἰσηγήσεις τίς ὁποῖες ἔκανε κατά τή δεύτερη ἀνακοίνωσή της στό Συμβούλιο καί ἐπιφυλάσσεται νά ὑποβάλλει, στό σημαντικόν αὐτόν τομέα, κατάλληλες προτάσεις πρό τῆς 31ης Μαρτίου 1974, λαμβάνουσα ὑπόψη τίς μελέτες πού ἤδη ἔχουν ἀναληφθεῖ καί ἐν ὄψει τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἤδη διεξαγομένων ἐργασιῶν, ἐντός τοῦ πλαισίου τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς, γιά τήν προστασία τῶν ὑδάτων τοῦ Ρήνου κατά τῆς ρυπάνσεως.

Τμῆμα 3

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΜΕΘΟΡΙΕΣ ΖΩΝΕΣ

Τά προβλήματα πού τίθενται ἀπό τή ρύπανση στίς παραμεθόριες ζῶνες ἐμφανίζουν ἀνάλογα χαρακτηριστικά μέ ἐκεῖνα τῆς ρυπάνσεως τῶν θαλασσῶν καί τῶν παραθαλασσίων ἀκτῶν.

Στήν περίπτωση αὐτή ἐπίσης, πρόκειται περί τῆς διαφυλάξεως τῶν κοινῶν πόρων πού ἀποτελοῦν τμῆμα τοῦ ἰδίου γεωγραφικοῦ καί οἰκονομικοῦ χώρου, ἀλλά πού ὑπόκεινται σέ διαφορετικές ρυθμίσεις, μερικές φορές μάλιστα ἀντιφατικές.

Ἡ ἀπό κοινοῦ καθιέρωση μεθόδων πού ἐπιτρέπουν τόν καθορισμό ποιοτικῶν στόχων πρέπει, στίς παραμεθόριες ζῶνες, νά συμπληρωθεῖ μέ μία συμφωνία μεταξύ τῶν ἐνδιαφερομένων Κρατῶν μελῶν πού θά ἔχει σάν ἀντικείμενο τούς στόχους αὐτούς γιά νά καθορισθοῦν καί διεξαχθοῦν οἱ κοινές ἐνέργειες γιά τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος. Αὐτός ὁ τρόπος δράσεως εἶναι ἰδίως ἀναγκαῖος γιά νά μήν ὑποβληθοῦν οἱ βιομηχανίες πού εὑρίσκονται στίς περιοχές αὐτές, ὅπου οἱ φυσικές καί γεωγραφικές συνθῆκες εἶναι γενικά ὅμοιες, σέ κανονιστικούς περιορισμούς λιγότερο ἤ περισσότερο αὐστηρούς, γιά νά μήν τεθοῦν σέ διαφορετικές συνθῆκες ἀνταγωνισμοῦ. Τά μέτρα αὐτά εἶναι ἐπίσης ἀναγκαῖα γιά νά ἐξασφαλισθεῖ ἡ προστασία τῶν παραμεθορίων ζωνῶν τῶν Κρατῶν μελῶν πού ἔχουν μέν χαμηλή ρύπανση, ἀλλά γειτνιάζουν μέ ζῶνες ἰσχυρῆς ρυπάνσεως ἄλλου κράτους.

Οἱ ὑπουργοί περιβάλλοντος τῶν Κρατῶν μελῶν τῆς Κοινότητος, συνελθόντες στήν Βόννη τήν 30ή Ὀκτωβρίου 1972, ἐπεσήμαναν, μεταξύ τῶν πρωτοβουλιῶν πού πρέπει νά ληφθοῦν στό πλαίσιο μιᾶς εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς περιβάλλοντος, τήν ἀνάγκη διαβουλεύσεων γιά τίς συνθῆκες τοῦ περιβάλλοντος στίς παραμεθόριες ζῶνες.

Πρέπει ἐπίσης νά γίνουν διαβουλεύσεις γιά τά σημαντικά μέτρα, τά ὁποῖα πρέπει νά ληφθοῦν σ' αὐτούς τούς τομεῖς. Τά μέτρα αὐτά θά πρέπει νά ἀποτελέσουν ἀντικείμενο διαβουλεύσεων μεταξύ τῶν ἐνδιαφερομένων Κρατῶν μελῶν, ἐάν τό ἕνα ἀπό αὐτά τό κρίνει ἀναγκαῖο. Ἡ Ἐπιτροπή ἐπιφυλάσσεται νά ὑποβάλει στό Συμβούλιο τίς κατάλληλες προτάσεις ὅταν τό θεωρεῖ ἀναγκαῖο.

Κεφάλαιο 7

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΑΛΟΙΠΑ

Τμῆμα 1

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΟΙΠΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ

Α. Αἴτια καί σκοπός

Ἡ ἐξάλειψη τῶν βιομηχανικῶν ἀποβλήτων καί τῶν καταλοίπων τῆς καταναλώσεως γίνεται ὅλο καί περισσότερο δύσκολη καί δαπανηρή καί δημιουργεῖ σύνθετα προβλήματα στό κοινωνικό σύνολο.

Ἕνας σημαντικός ἀριθμός τῶν δυσχερειῶν αὐτῶν εἶναι περιφερειακῆς τάξεως καί ἡ ἀποκατάσταση θά πρέπει νά ἀναζητηθεῖ στό ἐπίπεδο αὐτό.

Πράγματι, ἐκεῖνο τό ὁποῖο ἀπασχολεῖ τήν Κοινότητα, εἶναι τά ἀπόβλητα τῶν ὁποίων ἡ ἐξάλειψη, λόγω τῆς τοξικότητός τους, τῆς μή ἀποικοδομησιμότητός τους, τῆς ὀχλήσεως πού προκαλεῖ ὁ ὄγκος τους ἤ λόγω ἄλλων αἰτίων, ἀπαιτεῖ λύση ὑπερβαίνουσα τήν ἔκταση τῆς περιφερείας, καί ἀκόμη, ἐνδεχομένως, τά ἐθνικά σύνορα. Ἀκόμη καί ἄν ἡ βλαπτική ἐπίδραση τῶν ἀποβλήτων δέν ὑπερβαίνει τήν ἔκταση τῆς περιφερείας, οἱ κοινοτικές ἐνέργειες μποροῦν μέ ἄλλο τρόπο νά καταστοῦν ἀναγκαῖες ἄν ἡ ἐξάλειψη ἤ ἡ ἐπαναχρησιμοποίηση τῶν ἀποβλήτων ἐξαρτᾶται ἀπό οἰκονομικά μέσα. Πράγματι ἄν οἱ τεθεῖσες σέ ἐφαρμογή λύσεις δημιουργοῦν διαφορές μεταξύ τῶν ὅρων παραγωγῆς καί διανομῆς ὁρισμένων ἀγαθῶν, οἱ διαφορές αὐτές μπορεῖ νά ἔχουν ἐπιπτώσεις στή λειτουργία τῆς κοινῆς ἀγορᾶς καί τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου.

Λαμβανομένου ὑπόψη τοῦ εἰδικοῦ χαρακτήρα τῶν προβλημάτων αὐτῶν, εἶναι ἀναγκαῖο νά τεθοῦν ἀπό κοινοῦ ἡ πεῖρα καί οἱ γνώσεις γιά νά καταρτισθεῖ ἕνας οἰκονομικός καί τεχνικός ταυτοχρόνως ἰσολογισμός τῶν διαφόρων μέσων δράσεως τά ὁποῖα πρέπει νά χρησιμοποιηθοῦν καί τῶν ἐπιπτώσεών τους γιά τήν καλή λειτουργία τῆς κοινῆς ἀγορᾶς, καί νά ὁρισθοῦν, μέ βάση τόν ἰσολογισμό αὐτό, οἱ ἐνέργειες πού πρέπει νά ἐφαρμοσθοῦν σέ κοινοτικό ἤ ἄλλα ἐπίπεδα.

Β. Περιεχόμενο

Οἱ ἐργασίες θά πραγματοποιηθοῦν σέ πολλά στάδια:

α) ποιοτική καί ποσοτική καταγραφή τῶν ἀποβλήτων ἤ καταλοίπων τῶν ἰδιαιτέρως ἐπιβλαβῶν γιά τό περιβάλλον, λόγω τῆς τοξικότητός τους, τῆς μή ἀποικοδομησιμότητός τους ἤ λόγω τῆς ὀχλήσεως πού προκαλεῖ ὁ ὄγκος τους, καί τῶν ὁποίων ἡ ἐξάλειψη ἐπιδρᾶ στό κόστος τῆς παραγωγῆς καί κυκλοφορίας τῶν προϊόντων.

β) τεχνική, οἰκονομική καί νομική μελέτη τῶν προβλημάτων πού τίθενται ἀπό τή συλλογή, μεταφορά, ἀποθήκευση, ἀνακύκλωση ἤ τήν τελική ἐπεξεργασία τῶν ἀκολούθων ἀποβλήτων ἤ καταλοίπων ταξινομημένων κατά βαθμό προτεραιότητος(1)· (θά διεξαχθεῖ κατ' ἀρχήν ἡ μελέτη τῶν τεχνικῶν δεδομένων ἐξαλείψεως ἤ ἀνακυκλώσεως τῶν ἀποβλήτων αὐτῶν)

— οἱ ἀπαριθμούμενες στό παράρτημα I τῆς συμφωνίας τοῦ Ὄσλο οὐσίες (οἱ ὀργανικές ἑνώσεις ἀλογόνων· οἱ ὀργανικές ἑνώσεις πυριτίου· ὁ ὑδράργυρος, τό κάδμιο καί οἱ ἑνώσεις τους· τά πλαστικά καί ἄλλες ἀνθεκτικές συνθετικές οὐσίες),

— τά κατάλοιπα ἐλαίων καί τά κατάλοιπα πού περιέχουν πετρέλαιο καί πίσσα, ἰδίως τά κατάλοιπα πού περιέχουν λιπαντικά,

— τά ἀπόβλητα τά προερχόμενα ἀπό τήν παρασκευή τοῦ διοξειδίου τοῦ τιτανίου,

— τά ὀγκώδη κατάλοιπα σιδήρου, στό γενικό πλαίσιο τῆς ἀγορᾶς παλαιοσιδήρου (αὐτοκίνητα, ἠλεκτρικά οἰκιακά μηχανήματα ἐκτός χρήσεως),

— οἱ μή βιοαποικοδομήσιμες συσκευασίες τῶν προϊόντων καταναλώσεως,

— ἐνδεχομένως, τά ζωϊκά ἀπορρίμματα τῶν σφαγείων καί τῶν ἐντατικῶν ἐκτροφείων.

γ) ἔλεγχος τῶν ἐνεργειῶν πού πρόκειται νά πραγματοποιηθοῦν σέ κοινοτικό ἐπίπεδο ὡς πρός τά μνημονευθέντα ἀνωτέρω ἀπόβλητα, παραδείγματος χάρη καί κατά περίπτωση:

— ἐναρμόνιση τῶν κοινοτικῶν ρυθμίσεων,

— ἀνταλλαγές τεχνικῶν πληροφοριῶν,

— προώθηση τῆς ἀναπτύξεως νέων τεχνολογιῶν κυρίως μέ τήν παραχώρηση συμβάσεων ἀναπτύξεως(2) καί τή δημιουργία προτύπων ἐγκαταστάσεων πού νά ἀφοροῦν πλείονα κράτη ἤ ὁλόκληρη τήν Κοινότητα,

— ἐργασίες ἐρεύνης,

— ἐνδεχόμενη δημιουργία «Τραπέζης πληροφοριῶν», προκειμένου περί τῶν ἀποβλήτων, ἐπιφορτισμένης νά παρέχει πληροφορίες ἐπί τῶν τεχνικῶν τῆς ἐξαλείψεως ἤ τῆς ἀνακυκλώσεως, τῶν εἰδικευμένων στίς μεταφορές ἑταιριῶν, τῆς ἀποθηκεύσεως ἤ τῆς ἐπεξεργασίας τῶν ἀποβλήτων, τῶν ὑπαρχόντων χώρων ἀποθηκεύσεως κλπ.,

— προώθηση τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐργοστασίων ἐπεξεργασίας· αὐτά ἐνδεχομένως θά ἀναγνωρισθοῦν ὡς κοινές ἐπιχειρήσεις.

Γ. Τρόποι ἐκτελέσεως καί χρονοδιάγραμμα

Ἡ Ἐπιτροπή θά πραγματοποιήσει, μέ τή συνδρομή ἐμπειρογνωμόνων καί συμβούλων, τίς μνημονευθεῖσες ἐργασίες ὑπό α) καί β) πρό τῆς 31ης Ἰουλίου 1974, καί θά ὑποβάλει στό Συμβούλιο τά πορίσματα τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν καί τίς ἀπορρέουσες ἀπό τά πορίσματα αὐτά προτάσεις τό βραδύτερο τήν 31η Δεκεμβρίου 1974. Θά δοθεῖ προτεραιότητα στίς οὐσίες τίς περιλαμβανόμενες στό παράρτημα I τῆς συμφωνίας τοῦ Ὄσλο.

Τμῆμα 2

ΕΙΔΙΚΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΡΑΔΙΕΝΕΡΓΩΝ ΚΑΤΑΛΟΙΠΩΝ

Α. Αἴτια καί σκοπός

Ἡ ἀνάπτυξη τῆς πυρηνικῆς ἐνεργείας, πού ἐπιτρέπει νά ἱκανοποιηθεῖ αὐξανόμενο τμῆμα τῶν ἀναγκῶν τῆς Κοινότητος σέ ἠλεκτρισμό, ἔχει μία ἀρνητική πλευρά: τήν παραγωγή τῶν βιομηχανικῶν ραδιενεργῶν καταλοίπων σέ ποσότητα ἀνάλογη πρός τή σημασία τῶν ἠλεκτροπυρηνικῶν προγραμμάτων· γι' αὐτό πρέπει νά ληφθεῖ μέριμνα γιά πολλές ἑκατοντάδες δισεκατομμυρίων «curies» ραδιενεργῶν καταλοίπων παραγομένων ἐντός τῆς Κοινότητος κατά τό τέλος αὐτοῦ τοῦ αἰώνα.

(1) Αὐτός ὁ κατάλογος ἀποβλήτων καί ἡ σειρά προτεραιότητος μπορεῖ νά τροποποιηθεῖ ἤ συμπληρωθεῖ λαμβανομένων ὑπόψη τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀναφερομένης καταγραφῆς στήν περίπτωση α).

(2) Ἡ ἐφαρμογή τέτοιων ἐνεργειῶν ἐπιτάσσει τή λήψη, ἐπί κοινοτικοῦ ἐπιπέδου ἀποφάσεως ἀρχῆς ὡς πρός τή χορήγηση ἀναπτυξιακῶν ἐνισχύσεων. Ταυτόχρονα, θά πρέπει ἐπίσης νά ληφθεῖ ἀπόφαση γιά τίς κατάλληλες διαδικασίες τίς ἐπιτρέπουσες, γιά κάθε περίπτωση, τήν παρέμβαση ἐμπειρογνωμόνων πού ὁρίζονται ἀπό τά Κράτη μέλη.

Ἡ διαχείριση καί ἡ ἀποθήκευση αὐτῶν τῶν καταλοίπων καί ὅλως ἰδιαιτέρως τῶν καταλοίπων μέ ὑψηλή εἰδική ραδιενέργεια καί μέ μεγάλη διάρκεια ζωῆς πού προέρχονται ἀπό ἐργοστάσια ἐπεξεργασίας πυρηνικῶν καυσίμων, θέτει καί θά θέτει λεπτά προβλήματα στίς χῶρες τῆς Κοινότητος οἱ ὁποῖες χαρακτηρίζονται ἀπό ὑψηλή πυκνότητα πληθυσμοῦ. Εἶναι λοιπόν οὐσιῶδες νά ὑπάρξουν λύσεις ἀποτελεσματικές, ἱκανές νά ἐξασφαλίσουν τήν ἀσφάλεια καί τήν προστασία τῶν πληθυσμῶν καί τοῦ περιβάλλοντος ἀπό τούς ἐνδεχόμενους κινδύνους πού συνδέονται μέ τήν ἐπεξεργασία, τή μεταφορά καί τήν ἀποθήκευση γιά αἰῶνες ἤ γιά χιλιετηρίδες αὐτῶν τῶν ραδιενεργῶν οὐσιῶν.

Ὁρισμένες λύσεις, ἔστω μερικές, μελετῶνται ἤδη σέ ὁρισμένα Κράτη μέλη μέ προσπάθειες διαφορετικῆς ἐντάσεως. Ἐν τούτοις, πολυάριθμα προβλήματα ἐμφανίζονται, πράγματι, στό ἐπίπεδο τῶν μεγάλων περιφερειακῶν συνόλων, ὅπως ἡ Κοινότης — καί ἐνίοτε ἀκόμη καί σέ παγκόσμιο ἐπίπεδο — ἀπό ἄποψη βιομηχανική, οἰκονομική καί κοινωνική. Ἀναζητοῦνται πράγματι λύσεις πού μπορεῖ νά ἐπηρεάσουν, μέ τό οἰκονομικό βάρος τους, τήν ἀνάπτυξη τῆς πυρηνικῆς ἐνέργειας καί νά ἐξασφαλίσουν ἀνάλογη προστασία τῶν ἀνθρώπων καί τοῦ περιβάλλοντος, ἀνεξάρτητα ἀπό τίς τεχνολογίες πού χρησιμοποιοῦνται, σέ συνάρτηση μέ τά ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά τῶν ἐθνικῶν ἐδαφῶν.

Δεδομένου τοῦ εἰδικοῦ χαρακτήρα τῶν προβλημάτων αὐτῶν, εἶναι ἀναγκαῖο νά τεθοῦν ἀπό κοινοῦ ὁ προβληματισμός καί ἡ ἐμπειρία γιά νά καταρτισθεῖ ἕνας τεχνικός καί οἰκονομικός ταυτοχρόνως ἰσολογισμός τῶν ἐνεργειῶν τῶν προβλεπομένων βραχυπρόθεσμα, καί ἐν συνεχεία μακροπρόθεσμα, ὡς καί τῶν ἐπιπτώσεών τους στήν ἁρμονική ἀνάπτυξη τῆς πυρηνικῆς ἐνεργείας, καί νά καθορισθοῦν, μέ βάση αὐτόν τόν ἰσολογισμό, οἱ ἐνέργειες πού πρέπει νά τεθοῦν σέ ἐφαρμογή σέ κοινοτικό ἐπίπεδο.

Γιά κάθε ἐνέργεια πρέπει νά λαμβάνονται ὑπόψη οἱ δραστηριότητες τῶν εἰδικευμένων ὀργανισμῶν στόν τομέα αὐτόν, ἰδιαίτερα τοῦ AIEA καί τοῦ AEN καί νά ἀποφεύγονται οἱ διπλές προσπάθειες.

Β. Περιεχόμενο

1. Πρέπει νά καταγραφοῦν οἱ ποσότητες τῶν ραδιενεργῶν καταλοίπων τῶν διαφόρων προβλεπομένων κατηγοριῶν, σέ συνάρτηση μέ τά πυρηνικά ἐνεργειακά προγράμματα καί μέ τή δυνατότητα ἀποθηκεύσεως τῶν καταλοίπων αὐτῶν.

2. Πρέπει νά γίνει ἀντιπαράθεση τῶν ὑφισταμένων διαδικασιῶν καθώς καί ἐκείνων πού πρόκειται νά τεθοῦν σέ ἐφαρμογή, στόν τομέα τῆς στερεοποιήσεως τῶν καταλοίπων ὑψηλῆς δραστικότητος, γιά νά ἐκτιμηθοῦν τά χαρακτηριστικά αὐτῶν τῶν προϊόντων τά ὁποῖα καθορίζουν τόν τρόπο ἀποθηκεύσεως. Βάσει αὐτῆς τῆς ἐκτιμήσεως, πρέπει νά διατυπωθοῦν οἱ πρός ἐφαρμογήν ἐνέργειες καθώς καί οἱ συμπληρωματικές ἐνέργειες πού πρέπει νά ἀναληφθοῦν στόν τομέα τῶν ἐρευνῶν καί ἀναπτύξεως.

3. Πρέπει νά γίνει ἀντιπαράθεση τῶν πρωτοβουλιῶν τῶν Κρατῶν μελῶν σχετικά μέ τή μελέτη, τήν πραγματοποίηση καί τήν ἐκμετάλλευση ὁρισμένων ἐνδεικτικῶν τόπων ἀποθηκεύσεως, πού χρησιμοποιοῦν διαφορετικές διαδικασίες καί νά μελετηθοῦν:

   α) οἱ μέθοδοι καί οἱ τρόποι ἐνδιαμέσου ἀποθηκεύσεως καί ὁριστικῆς διαθέσεως τῶν στερεοποιηθέντων προϊόντων πού προβλέπεται νά ἐφαρμοσθοῦν στήν Εὐρώπη·

   β) τά προβλήματα μεταφορᾶς τῶν στερεοποιηθέντων καταλοίπων ὑψηλῆς ραδιενεργείας.

4. Πρέπει νά προσδιορισθεῖ ἡ εὐθύνη γιά τά ἀποθηκευμένα προϊόντα, τόσο γιά τίς προσωρινές ἀποθηκεύσεις στούς τόπους παραγωγῆς ὅσο καί γιά τίς ἐνδιάμεσες ἀποθηκεύσεις καί τήν ὁριστική διάθεση.

5. Πρέπει τέλος νά διατυπωθοῦν οἱ κατευθυντήριες ἀρχές στόν τομέα διαχειρίσεως καί ἀποθηκεύσεως τῶν ραδιενεργῶν καταλοίπων.

Γ. Τρόποι ἐκτελέσεως

Οἱ ἀνωτέρω ἐνέργειες θά πραγματοποιηθοῦν ἀπό τήν Ἐπιτροπή μέ τή συνδρομή ἐμπειρογνωμόνων τῶν κρατῶν.

Ἡ Ἐπιτροπή θά ὑποβάλει προτάσεις στό Συμβούλιο σέ συνάρτηση μέ τά ἀποτελέσματα πού ἔχουν ἐξαχθεῖ.

Δ. Χρονοδιάγραμμα

Οἱ ἐργασίες οἱ προβλεπόμενες στά σημεῖα 1, 2 καί 3 ὑπό Β θά πραγματοποιηθοῦν πρό τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1974. Οἱ ἐργασίες οἱ προβλεπόμενες ὑπό Β σημεῖα 4 καί 5 θά πραγματοποιηθοῦν ἀπό τῆς ἐγκρίσεως τοῦ προγράμματος.

Κεφάλαιο 8

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ἡ ἀποτελεσματικότης τῆς κοινῆς δράσεως στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος, ἰδίως ἡ ἀπό κοινοῦ θέσπιση προδιαγραφῶν, εἶναι δυνατό νά ἐξασθενίσει ἄν δέν διασφαλισθεῖ ἡ ἐφαρμογή τῶν κοινοτικῶν πράξεων, σέ ὅλα τά Κράτη μέλη, κατά τρόπο ἱκανοποιητικό. Ἐπίσης, αἰσθητές διαφορές μεταξύ τῶν ἐλέγχων πού πραγματοποιοῦνται καί τῶν μέτρων πού λαμβάνονται, ἀπό κάθε Κράτος μέλος, γιά τήν ἐξασφάλιση τῆς τηρήσεως τῶν διατάξεων στόν τομέα τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος εἶναι δυνατό νά δημιουργήσουν στρεβλώσεις ἀνταγωνισμοῦ ἀσυμβίβαστες μέ τή λειτουργία τῆς κοινῆς ἀγορᾶς. Κρίνεται λοιπόν σκόπιμο

ἡ τήρηση τῶν ρυθμίσεων, τόσο τῶν κοινοτικῶν, ὅσο καί τῶν ἐθνικῶν, νά διασφαλισθεῖ καί νά ἐλεγχθεῖ κατά τρόπο ἀποτελεσματικό καί οἱ παραβάσεις τῶν τελευταίων τούτων νά ἀντιμετωπισθοῦν μέ ἐπαρκῆ αὐστηρότητα.

Γιά τό σκοπό αὐτόν ἡ Ἐπιτροπή θά συνεχίσει τήν προσπάθεια συγκρίσεως τῶν ἐθνικῶν νομοθεσιῶν καί τῆς πρακτικῆς τους ἐφαρμογῆς, κατά τρόπο πού νά δημιουργοῦνται οἱ ἀνάλογες προϋποθέσεις γιά τήν προσέγγιση τῶν νομοθεσιῶν, οἱ ὁποῖες θεωροῦνται ἀπαραίτητες σύμφωνα μέ τίς προθεσμίες ἐφαρμογῆς τῶν κοινοτικῶν ἐνεργειῶν.

Ἡ Ἐπιτροπή ἔχει ἐπίγνωση ὅτι αὐτά τά μέτρα προσεγγίσεως τῶν νομοθεσιῶν θά ἀπαιτήσουν πολύ χρόνο καί προσπάθειες λόγω τῶν διαφορῶν πού ὑφίστανται μεταξύ τῶν συνταγματικῶν, νομοθετικῶν καί νομικῶν ἐν γένει συστημάτων κάθε χώρας. Κρίνει λοιπόν, μέ τήν ἐπιφύλαξη τῶν διαδικασιῶν πού προβλέπονται ἀπό τίς ἱδρυτικές συνθῆκες τῶν Κοινοτήτων, ὅτι πρέπει νά τεθοῦν προοδευτικά σέ ἐφαρμογή κατά τό χρόνο πού γίνεται ἡ ἐπεξεργασία τῶν ἐθνικῶν καί κοινοτικῶν διατάξεων, τά ἀκόλουθα μέτρα:

1. α) Σχετικά μέ τά προϊόντα: τήν ὀργάνωση σέ κοινοτικό ἐπίπεδο τῶν ἀνταλλαγῶν πληροφοριῶν γιά τούς ἐλέγχους πού πραγματοποιοῦνται καί τά μέτρα πού λαμβάνονται ἀπό κάθε Κράτος μέλος, γιά τή διασφάλιση τῆς τηρήσεως τῶν κανόνων πού ἀφοροῦν τίς προδιαγραφές καί τή χρήση τῶν προϊόντων πού ρυπαίνουν ἤ πού δύνανται νά προκαλέσουν ὀχλήσεις στό περιβάλλον.

   β) Σχετικά μέ τίς μόνιμες ἐγκαταστάσεις: τήν ὀργάνωση σέ κοινοτικό ἐπίπεδο τῶν ἀνταλλαγῶν πληροφοριῶν γιά τούς ἐλέγχους πού πραγματοποιοῦνται καί τά μέτρα πού λαμβάνονται ἀπό κάθε Κράτος μέλος γιά τή διασφάλιση τῆς τηρήσεως τῶν κανόνων πού ἀφοροῦν τίς ἐγκαταστάσεις αὐτές, κυρίως σχετικά μέ ἐκεῖνες πού βρίσκονται σέ περιοχές γιά τίς ὁποῖες ἔχουν υἱοθετηθεῖ ταυτόσημοι ἤ συγγενεῖς ποιοτικοί στόχοι.

   γ) Σχετικά μέ τίς οὐσίες τῶν ὁποίων ἡ ἀπόρριψη ἤ ἡ ἀποθήκευση θά ἀπαγορευθεῖ ἤ θά περιορισθεῖ: τήν ἐναρμόνιση τῶν μεθόδων ἐλέγχου καί εἰδικώτερα τῶν μεθόδων πιστοποιήσεως, στό μέτρο πού εἶναι ἀναγκαῖο γιά τήν καλή λειτουργία τῆς κοινῆς ἀγορᾶς καί τήν ἐκτέλεση τοῦ προγράμματος αὐτοῦ.

2. Τή δημοσίευση ἀπό τήν Ἐπιτροπή, στήν ἐτήσια ἔκθεση γιά τήν κατάσταση τοῦ περιβάλλοντος στήν Κοινότητα, πληροφοριῶν πού ἀνακοινώνονται ἀπό κάθε Κράτος μέλος, γιά τά μέτρα πού λαμβάνονται γιά νά διασφαλισθεῖ ἡ τήρηση διατάξεων στόν τομέα τῆς καταπολεμήσεως τῆς ρυπάνσεως καί τῶν ὀχλήσεων, γιά τήν ὑφιστάμενη νομολογία καθώς καί ἐνδείξεις γιά τίς βελτιώσεις πού ἔχουν ἐπιτευχθεῖ καί τίς ἐφαρμοσμένες δοκιμές πού ἔχουν πραγματοποιηθεῖ γι' αὐτόν τόν σκοπό στήν Κοινότητα.

Κεφάλαιο 9

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΕΩΣ

Α. Αἴτια

Ἡ προστασία τοῦ περιβάλλοντος ἀπό τή ρύπανση καί ἡ βελτίωση τοῦ περιβάλλοντος αὐτοῦ, λαμβανομένης ὑπόψη τῆς ποιότητος ζωῆς στούς μηχανισμούς λήψεως ἀποφάσεων καί τίς δομές τῆς παραγωγῆς, συνεπάγονται ἀναπόφευκτα δαπάνες διαφόρων εἰδῶν (δαπάνες πού προέρχονται ἀπό τήν ἐφαρμογή τῶν κρατικῶν μέτρων, ὁρισμένες δαπάνες ἐρεύνης καί ἀναπτύξεως κλπ.).

Εἶναι ἀναγκαῖο γιά τίς δημόσιες ἀρχές νά ἐκτιμήσουν μέ ἀκρίβεια τό κόστος τῶν δαπανῶν αὐτῶν, γιά νά σχηματίσουν σαφή ἰδέα τῶν οἰκονομικῶν, χρηματοδοτικῶν καί κοινωνικῶν ἐπιπτώσεων τῶν προβλεπομένων ἀποφάσεων καί συνεπῶς νά προσαρμόσουν τούς τρόπους ἐφαρμογῆς τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν.

Κρίνεται ἀκόμη σκόπιμο, νά κατανεμηθοῦν οἱ δαπάνες αὐτές κατά τρόπο πού νά μή θίγεται ἡ ἐλευθερία τῶν συναλλαγῶν καί ὁ ἐλεύθερος ἀνταγωνισμός.

Τέλος πρέπει νά ἀναλυθοῦν μέ προσοχή τά οἰκονομικά μέτρα πού θά χρησιμοποιηθοῦν στό πλαίσιο μίας πολιτικῆς τοῦ περιβάλλοντος, οἱ διάφορες λειτουργίες τους, τά πλεονεκτήματα καί τά μειονεκτήματα πού συνεπάγεται ἡ ἐφαρμογή τους, ἡ σχετική τους ἱκανότητα ἀνταποκρίσεως στούς προβλεπόμενους στόχους καί ἡ συμφωνία τους μέ τούς κανόνες κατανομῆς τῶν δαπανῶν.

Καθίσταται σαφής ἡ ἀνάγκη κοινοῦ προβληματισμοῦ καί δράσεως στόν τομέα αὐτό γιά λόγους πού ἔχουν σχέση μέ τήν ὁμαλή λειτουργία τῆς κοινῆς ἀγορᾶς καί τήν ἀποτελεσματικότητά της.

Διαφωνίες μεταξύ τῶν Κρατῶν μελῶν στήν ἐκτίμηση τοῦ κόστους καταπολεμήσεως τῆς ρυπάνσεως, ἰδίως ἂν ἡ ἐκτίμηση αὐτή δέν γίνεται μέ βάση συγκρίσιμα νομοθετικά μέτρα καί μέ βάση ὁμογενή καθορισμό τοῦ κόστους, μποροῦν νά προκαλέσουν συνέπειες στήν πολιτική πού ἀκολουθεῖται σέ ἐθνικό ἐπίπεδο καθιστώντας δυσκολότερη τήν ἐφαρμογή κοινῆς πολιτικῆς.

Εἶναι λοιπόν ἀναγκαῖο νά καθιερωθοῦν κοινές μέθοδοι ἐκτιμήσεως τοῦ κόστους, πράγμα τό ὁποῖο μπορεῖ νά διευκολυνθεῖ ἀπό τό γεγονός, ὅτι οἱ ἐργασίες πού ἤδη διεξάγονται ἀπό τά περισσότερα Κράτη μέλη εὑρίσκονται στό σύνολό τους στόν ἴδιο βαθμό προόδου.

Ἐξ ἄλλου, οἱ διαφορές μεταξύ τῶν ἀρχῶν ἤ κανόνων κατανομῆς τῶν δαπανῶν καί τῆς ἑρμηνείας ἡ ὁποία δίδεται ἀπό τά Κράτη μέλη στήν ἐφαρμογή τους θά εἶχαν φανερές συνέπειες στίς τιμές καί συνεπῶς στίς συναλλαγές, στούς ὅρους ἀνταγωνισμοῦ καί στόν προσδιορισμό τοῦ τόπου τῶν ἐπενδύσεων.

Τά Κράτη μέλη καί ἡ Ἐπιτροπή συνηγόρησαν γιά τήν υἱοθέτηση τῆς ἀρχῆς «ὁ ρυπαίνων πληρώνει». Ἡ ἀρχή αὐτή πρέπει νά θεωρεῖται σάν κατευθυντήρια ἀρχή γιά τήν ἔναρξη τῆς χρησιμοποιήσεως οἰκονομικῶν μέσων γιά τήν ὑλοποίηση τῆς πολιτικῆς τοῦ περιβάλλοντος, χωρίς νά δυσχεραίνει τήν σταδιακή ἐξάλειψη τῶν περιφερειακῶν ἀνισοτήτων τῆς Κοινότητος.

Εἶναι ἑπομένως ἀπαραίτητο νά προσδιορισθοῦν ἀπό κοινοῦ ἡ φύση, ἡ ἔκταση καί οἱ τρόποι ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχῆς αὐτῆς, συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐξαιρέσεων, μέ τήν ἐπιφύλαξη τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἄρθρων 92 καί ἑξῆς τῆς συνθήκης περί ἱδρύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος.

Β. Σκοπός καί περιεχόμενο

1. Πρέπει νά θεσπισθοῦν κοινοί κανόνες κατανομῆς τῶν δαπανῶν γιά τήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως(1), νά θεσπισθεῖ συγχρόνως κοινή νομοθετική ρύθμιση σχετικά μέ τήν ἐφαρμογή τῶν ἐξαιρέσεων, νά μελετηθοῦν οἱ ἀρχές κοινῆς νομοθετικῆς ρυθμίσεως σχετικά μέ τούς τρόπους ἐφαρμογῆς τῶν ἐξαιρέσεων τῆς ἀρχῆς «ὁ ρυπαίνων πληρώνει», νά διατυπωθεῖ κοινός ὁρισμός τῆς ἀποτελεσματικότητος τῶν οἰκονομικῶν μέσων πού χρησιμοποιοῦνται κατά τῆς ρυπάνσεως καί, κατά περίπτωση, νά ἐναρμονισθοῦν οἱ τρόποι ἐφαρμογῆς.

2. Πρέπει νά μελετηθοῦν, ἐν ὄψει τῆς ἐναρμονίσεώς τους, οἱ μέθοδοι ἐκτιμήσεως τῶν δαπανῶν καταπολεμήσεως τῆς ρυπάνσεως. Σέ μία πρώτη φάση ἡ προσπάθεια θά στραφεῖ πρός τόν καθορισμό τῶν μεθόδων ἐκτιμήσεως τῶν δαπανῶν καταπολεμήσεως τῆς ρυπάνσεως τοῦ ὕδατος καί τοῦ ἀέρος, καθώς καί τοῦ κόστους καταπολεμήσεως τῆς ρυπάνσεως πού προέρχεται ἀπό τή βιομηχανία. Οἱ ἐργασίες αὐτοῦ τοῦ εἴδους θά πραγματοποιηθοῦν σέ συνεργασία μέ τόν ΟΟΣΑ.

3. Πρέπει νά μελετηθοῦν οἱ ἐνδεχόμενες μέθοδοι πού θά ἐπιτρέπουν τήν ἐκτίμηση τῶν κοινωνικῶν δαπανῶν τῆς ὑποβαθμίσεως τοῦ περιβάλλοντος, ἰδίως προκειμένου νά ἐνσωματωθοῦν κατάλληλα στούς ἐθνικούς λογαριασμούς καί στόν ὑπολογισμό τοῦ ἐθνικοῦ ἀκαθαρίστου προϊόντος.

4. Χρειάζεται νά καθορισθεῖ κοινή μέθοδος ταξινομήσεως καί περιγραφῆς τῶν μέτρων καταπολεμήσεως τῆς ρυπάνσεως ἀφοῦ ληφθοῦν κατάλληλα ὑπόψη οἱ ὑπάρχουσες μεθοδολογικές ἐργασίες π.χ. τό ἐγχειρίδιο τοῦ Frascati.

Γ. Τρόποι ἐκτελέσεως

Ἡ Ἐπιτροπή, βασισμένη στή γνώμη μιᾶς ὁμάδος ἐμπειρογνωμόνων οἰκονομολόγων εἰδικευμένων στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος, καί λαμβάνοντας ὑπόψη τίς ἐργασίες πού διεξάγονται στό πλαίσιο τοῦ ΟΟΣΑ, θά ὑποβάλει προτάσεις στό Συμβούλιο γιά ὁρισμένα σημεῖα πού ἀναφέρονται ὑπό Β.

Δ. Χρονοδιάγραμμα

Οἱ ὑπό Β προβλεπόμενες ἐργασίες θά ἐκτελεσθοῦν μέσα στίς ἀκόλουθες προθεσμίες:

1. Χωρίς νά θίγεται ἡ ἐφαρμογή τῶν ἄρθρων 92 ἑπ. τῆς συνθήκης περί ἱδρύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, ὑποβάλλεται ἀπό τήν Ἐπιτροπή στό Συμβούλιο, πρό τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1973, πρόταση σχετική μέ τήν κατανομή τῶν δαπανῶν καταπολεμήσεως τῆς ρυπάνσεως καί μέ τίς ἀρχές μιᾶς κοινῆς νομοθετικῆς ρυθμίσεως πού ἀφορᾶ τούς τρόπους ἐφαρμογῆς τῶν ἐξαιρέσεων τῆς ἀρχῆς «ὁ ρυπαίνων πληρώνει».

2. Πρό τῆς 1ης Ἰουλίου 1974, θά ἐκπονηθεῖ μελέτη σχετικά μέ τήν ἀποτελεσματικότητα τῶν οἰκονομικῶν ὀργάνων πού χρησιμοποιοῦνται στήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως.

3. Τά πρῶτα πορίσματα τῆς μελέτης γιά τήν ἐκτίμηση δαπανῶν καταπολεμήσεως τῆς ρυπάνσεως θά εἶναι διαθέσιμα κατά τό δεύτερο ἑξάμηνο τοῦ 1974.

4. Οἱ ἀναφερόμενες ὑπό Β σημεῖα 3 καί 4 ἐργασίες θά ἀρχίσουν τό 1973.

Κεφάλαιο 10

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Α. Αἴτια καί περιεχόμενο

Ἡ πραγματοποίηση τοῦ προγράμματος δράσεως τῆς Κοινότητος, εἴτε πρόκειται γιά τήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως, τή διαφύλαξη τοῦ φυσικοῦ χώρου καί τῶν φυσικῶν πόρων, εἴτε γιά τή βελτίωση τῆς ποιότητος ζωῆς, πρέπει νά βασίζεται σέ ἕνα σύνολο ἐπιστημονικῶν καί τεχνικῶν γνώσεων σχετικῶν μέ τό φυσικό

(1) Μέ τήν ἐπιφύλαξη τῶν μέτρων τά ὁποῖα εἰσηγήθηκε ἡ Ἐπιτροπή στό ὑπόμνημά της τῆς 24ης Μαρτίου 1971 πάνω στήν κοστολόγηση τῆς χρήσεως τῶν ὑποδομῶν στόν τομέα τῶν μεταφορῶν.

περιβάλλον, τήν οἰκολογία, τήν τοξικολογία, τή χημεία, τήν τεχνολογία κλπ.

Σέ πολλές περιπτώσεις οἱ γνώσεις αὐτές θά ἀποδειχθοῦν ἀνεπαρκεῖς καί χρειάζεται νά ἀναληφθεῖ προσπάθεια γιά νά ἐπεκταθοῦν καί συμπληρωθοῦν μέ ἐνέργειες ἔρευνας καί ἀναπτύξεως (1) (2). Ὁρισμένες ἀπό τίς δραστηριότητες αὐτές θά μποροῦσαν νά διεξαχθοῦν σέ κοινοτικό ἐπίπεδο, πράγμα τό ὁποῖο θά ἐξασφάλιζε ἀποτελεσματική συνεργασία μεταξύ τῶν διαφόρων ἐργαστηρίων καί ἐνδιαφερομένων ἱνστιτούτων τῶν Κρατῶν μελῶν καί τοῦ Κοινοῦ Κέντρου Ἐρεύνης. Ἔτσι οἱ ἀπαιτούμενες ἔρευνες μποροῦν νά κατευθυνθοῦν καλύτερα καί νά συντονισθοῦν σέ συνάρτηση μέ τίς ἀνάγκες τοῦ προγράμματος δράσεως, τά δέ ἀποτελέσματα πού προκύπτουν δύνανται νά ἐφαρμοσθοῦν ἀμέσως σέ αὐτό. Ἡ συνεργασία αὐτή καθίσταται περισσότερο ἐπιθυμητή καθ' ὅσον τά προβλήματα πού τίθενται θά ἐπιλύονται, σέ ὁρισμένες περιπτώσεις, μόνο μέ τή συνδρομή εἰδικευμένων ἐργαστηριακῶν συγκροτημάτων τά ὁποῖα γενικά δέν βρίσκονται σέ ἕνα Κράτος μέλος.

Ὁρισμένα θέματα μελέτης καί ἔρευνας ἀναφέρονται προηγουμένως στά κεφάλαια τά σχετικά μέ τούς διάφορους στόχους τοῦ παρόντος προγράμματος.

Δύνανται νά ἀναφερθοῦν σάν παράδειγμα οἱ ἔρευνες πού προορίζονται νά καλύψουν τά κενά τῶν γνώσεων σχετικά μέ τίς ρυπαντικές οὐσίες καί τίς συνέπειές τους ἤ νά βελτιώσουν τίς μεθόδους μετρήσεως τῆς ρυπάνσεως, πού ἀφοροῦν κατά πρῶτο λόγο τήν ἀντικειμενική ἐκτίμηση τῶν κινδύνων (κεφάλαιο 1 τοῦ παρόντος τίτλου), τή θέσπιση προδιαγραφῶν (κεφάλαιο 2 τοῦ παρόντος τίτλου), καί τόν καθορισμό τῶν ποιοτικῶν στόχων (κεφάλαιο 3 τμῆμα 2 τοῦ παρόντος τίτλου), καθώς καί τίς εἰδικές γιά ὁρισμένα προϊόντα ἐνέργειες (κεφάλαιο 4 τοῦ παρόντος τίτλου), σέ ὁρισμένους βιομηχανικούς τομεῖς, καί στήν παραγωγή ἐνεργείας (κεφάλαιο 5 τοῦ παρόντος τίτλου), στή ρύπανση τῶν θαλασσῶν (κεφάλαιο 6 τμῆμα 1 τοῦ παρόντος τίτλου).

Β. Διαδικασία ἐκτελέσεως

Οἱ ἔρευνες στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος μποροῦν νά διεξαχθοῦν μέ τό συντονισμό τῶν καταλλήλων ἐθνικῶν δραστηριοτήτων ἤ μέ τή μορφή κοινοτικῶν ἐνεργειῶν στό πλαίσιο τοῦ πολυετοῦς προγράμματος ἔρευνας. Θά ἦταν δυνατό νά ἐξετασθεῖ ἡ σύναψη συμβάσεων βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, γιά νά προωθηθεῖ ἡ τελειοποίηση ὀργάνων μετρήσεως τῆς ρυπάνσεως ἤ τεχνικῶν πού καθιστοῦν δυνατή τή μείωση τοῦ ἐπιπέδου ρυπάνσεως(3).

Γιά τήν ἐνίσχυση αὐτῶν τῶν ἐνεργειῶν θά εἶναι χρήσιμο νά καταρτισθεῖ καί νά ἐνημερώνεται ἕνας κατάλογος τῶν δραστηριοτήτων ἔρευνας στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος στό σύνολο τῆς Κοινότητος.

Γ. Χρονοδιάγραμμα

1. Μία πρώτη σειρά κοινοτικῶν ἐρευνητικῶν ἐνεργειῶν ἀπεφασίσθη ἀπό τό Συμβούλιο τήν 5η Φεβρουαρίου, τήν 14η Μαΐου(4) καί τήν 18η Ἰουνίου 1973(5), στό πλαίσιο τοῦ πολυετοῦς προγράμματος ἔρευνας καί ἐκπαιδεύσεως τῆς Κοινότητος. Συνίσταται δέ σέ ἄμεση δράση (πού πραγματοποιεῖται στό Κοινό Κέντρο Ἔρευνας) καί σέ ἔμμεση δράση καί ἀφορᾶ τά ἑξῆς θέματα:

   — ἀνάλυση καί μέτρηση τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν,

   — πορεία καί ἐπιπτώσεις τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν,

   — πρότυπα καί ἀνάλυση συστημάτων,

   — βλαπτικότης τοῦ μολύβδου,

   — συνέπειες τῶν μικρορυπαντικῶν οὐσιῶν στόν ἄνθρωπο,

   — οἰκολογικές συνέπειες τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν τοῦ ὕδατος,

   — τηλεπισήμανση τῆς ἀτμοσφαιρικῆς ρυπάνσεως,

   — ἵδρυση τράπεζας στοιχείων γιά τίς ρυπαντικές οὐσίες,

   — ἐπιδημιολογική ἔρευνα.

   Τό πρόγραμμα ἀμέσου ἐνεργείας πού υἱοθετήθηκε γιά τήν περίοδο ἀπό 1ης Ἰανουαρίου 1973 ἕως 31ης Δεκεμβρίου 1976 καί γιά ποσό 15,85 ἑκατομμυρίων λογιστικῶν μονάδων, καί τό πρόγραμμα ἐμμέσου ἐνεργείας γιά τήν περίοδο ἀπό 1ης Ἰανουαρίου 1973 ἕως 31ης Δεκεμβρίου 1975, καί γιά

(1) Ἡ πραγματοποίηση τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ τοῦ εἴδους προϋποθέτει ὅτι θά ληφθεῖ ἐπί κοινοτικοῦ ἐπιπέδου ἀπόφαση ἀρχῆς ὅσον ἀφορᾶ τή χορήγηση ἀναπτυξιακῶν ἐνισχύσεων. Συγχρόνως θά πρέπει ἐπίσης νά ἀποφασισθοῦν κατάλληλες διαδικασίες πού νά ἐπιτρέπουν γιά κάθε περίπτωση τήν παρέμβαση ἐμπειρογνωμόνων πού ὁρίζονται ἀπό τά Κράτη μέλη.

(2) Αὐτό ὅμως δέν θά ἔπρεπε νά καθυστερήσει τή λήψη ἐπειγόντων μέτρων στήν περίπτωση ὅπου ὑπάρχει ἕνας κίνδυνος πραγματικός ἤ δυνητικός γιά τόν ἄνθρωπο ἤ τό περιβάλλον, ἐφόσον τά μέτρα αὐτά μποροῦν ἀργότερα νά ἀναθεωρηθοῦν καί νά τροποποιηθοῦν, μέ βάση τά ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν οἱ ὁποῖες θά ἀναληφθοῦν.

(3) Ἡ ἐφαρμογή αὐτοῦ τοῦ εἴδους τῶν ἐνεργειῶν προϋποθέτει ὅτι θά ληφθεῖ ἐπί κοινοτικοῦ ἐπιπέδου μία ἀπόφαση ἀρχῆς ὅσον ἀφορᾶ τή χορήγηση ἀναπτυξιακῶν ἐνισχύσεων. Συγχρόνως θά πρέπει ἐπίσης νά ἀποφασισθοῦν κατάλληλες διαδικασίες πού νά ἐπιτρέπουν γιά κάθε περίπτωση τήν παρέμβαση ἐμπειρογνωμόνων πού ὁρίζονται ἀπό τά Κράτη μέλη.

(4) ΕΕ ἀριθ. N 153 τῆς 9.6.1973, σ. 11.

(5) ΕΕ ἀριθ. N 189 τῆς 4.1.1973, σ. 43.

ποσό 6,3 ἑκατομμυρίων λογιστικῶν μονάδων. Μία πρώτη θεώρηση αὐτοῦ τοῦ προγράμματος προβλέπεται γιά τήν ἀρχή τοῦ 1974, γιά νά ληφθοῦν ὑπόψη οἱ ἀπαιτήσεις τοῦ προγράμματος δράσεως στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος τό ὁποῖο θά ἔχει ἐν τῶ μεταξύ υἱοθετηθεῖ.

Μία Συμβουλευτική Ἐπιτροπή Ἐρεύνης τοῦ Περιβάλλοντος θά ἐπικουρεῖ τήν Ἐπιτροπή στήν ἐκτέλεση αὐτοῦ τοῦ προγράμματος ἔρευνας. Τά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς ὁρίζονται ἀπό τίς ἐθνικές ἀρχές. Τό Συμβούλιο (ἡ ὁμάδα ἐργασίας γιά τό περιβάλλον) θά ἐνημερώνεται περιοδικά γιά τήν πορεία τῶν ἐργασιῶν τοῦ προγράμματος καί γιά τίς γνῶμες τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς.

Στό παράρτημα II ἐμφαίνεται τό σύνολο τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν σέ συσχετισμό μέ τά σημεῖα τοῦ προγράμματος ἐνεργείας.

Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ἡ Κοινότης συμμετέχει ἐπίσης στίς τρεῖς συντονιστικές δραστηριότητες COST στόν τομέα τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος:

Ἀριθ. 61 α): φυσικοχημεία τῶν ὀξειδίων τοῦ θείου στήν ἀτμόσφαιρα (1972-1976)

Ἀριθ. 64 β): ἀνάλυση τῶν ὀργανικῶν μικρορυπαντικῶν οὐσιῶν (1972-1974)

Ἀριθ. 68 :λάσπη ἀπό σταθμούς καθαρισμοῦ (1973-1974).

Ἡ Ἐπιτροπή ἐξασφαλίζει τήν γραμματεία τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν καί τό Κοινό Κέντρο Ἐρεύνης συμμετέχει στίς ἔρευνες τῶν δραστηριοτήτων ἀριθ. 61 α) καί 64 β).

2. Οἱ ἐρευνητικές ἀνάγκες πού δέν καλύπτονται ἀπό τό ἀνωτέρω πρόγραμμα, οἱ ὁποῖες μπορεῖ νά προκύψουν κατά τήν ἐφαρμογή τοῦ προγράμματος ἐνεργείας στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος, θά ἐξετασθοῦν ἀπό τήν Ἐπιτροπή μέ τή συνδρομή τῆς ἀνωτέρω ἀναφερομένης συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς καί τῶν ἄλλων ἐμπειρωγνωμόνων τῶν κρατῶν, προκειμένου νά καθορισθεῖ ἡ σκοπιμότης ἀναλήψεως νέων ἐνεργειῶν καί νά ὑποβληθοῦν, ἐνδεχομένως, προτάσεις στό Συμβούλιο. Οἱ κοινοτικές ἐνέργειες θά μποροῦσαν νά ἐνταχθοῦν στό πολυετές πρόγραμμα ἔρευνας μέ τήν εὐκαιρία τῶν προβλεπομένων περιοδικῶν ἀναθεωρήσεων.

Χωρίς νά προδικάζεται ἡ πορεία τῶν ἐργασιῶν, εἶναι δυνατό νά προβλεφθεῖ ἐνδεικτικά ὅτι αὐτές οἱ ἀνάγκες ἔρευνας στά δύο ἑπόμενα ἔτη θά ἀναφέρονται στά ἀκόλουθα θέματα τοῦ παρόντος προγράμματος:

Τίτλος I:

Κεφάλαια 1, 2 καί 3

— ἀκουστική ὄχληση,

— ἐπιδημιολογική ἔρευνα ἀριθ. 2,

— διασπορά τῶν ἀτμοσφαιρικῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν.

Κεφάλαιο 4

— ποσοτική ἀνάλυση τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν πού περιλαμβάνονται σέ ὁρισμένα προϊόντα.

Κεφάλαιο 5, Τμῆμα 1

— ἀπόβλητα ἀπό ἐντατική ἐκτροφή,

— ἐπεξεργασία καί χρησιμοποίηση ὑγρῶν ἀποβλήτων.

Κεφάλαιο 5, Τμῆμα 2

— θερμικά ἀπόβλητα.

Κεφάλαιο 6, Τμῆμα 1

— θαλάσσια ρύπανση προερχόμενη ἀπό τήν ξηρά.

Τίτλος II:

Κεφάλαιο 1

— διαφύλαξη τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος: οἰκολογικές ἔρευνες.

Κεφάλαιο 2

— μείωση τῶν φυσικῶν πόρων.

Κεφάλαιο 11

ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Α. Αἴτια καί σκοποί

1. *Εἰσαγωγή*

Ἡ ποιότης τοῦ περιβάλλοντος συνδέεται στενά μέ τό μεγαλύτερο μέρος τῶν ἐπιστημονικῶν, βιομηχανικῶν, οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν δραστηριοτήτων τῶν διαφόρων χωρῶν καί ἐπηρεάζει ἐπίσης τίς διεθνεῖς σχέσεις τους.

Ἡ διακλαδική αὐτή ἰδιότητα τοῦ περιβάλλοντος συνεπάγεται, γιά ὅλους τούς ἐνδιαφερομένους, ἀνάγκες ἐνημερώσεως, οἱ ὁποῖες ἀνταποκρίνονται ταυτόχρονα στίς ἐνασχολήσεις τῶν εἰδικῶν ἑνός ἰδιαιτέρου τομέως καί στίς ἀπαιτήσεις ἐκείνων πού καλοῦνται νά λάβουν πολλαπλές καί σημαντικές ἀποφάσεις σέ πολιτικό καί οἰκονομικό ἐπίπεδο· γιά νά ἀναφερθοῦν μερικά μόνο παραδείγματα, ὁ νομοθέτης ἔχει ἀνάγκη ἀπό διευκρινίσεις τεχνικῆς καί ἐπιστημονικῆς φύσεως, ὁ βιομήχανος ἀπό στοιχεῖα ὑδρολογικά καί γεωλογικά, ἡ ὑπεύθυνη γιά τήν δημόσια ὑγεία ἀρχή ἀπό μετεωρολογικές πληροφορίες, ἐνῶ ὁ γεωργός καταφεύγει στήν τοξικολογία.

Ὁ ἀριθμός τῶν δημοσιευμάτων πού ἀναφέρονται στήν ποιότητα τοῦ περιβάλλοντος καί στήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως αὐξάνεται ἐδῶ καί μερικά χρόνια κατά τέτοιο τρόπο ὥστε νά βρισκόμαστε ἤδη πρό μίας πραγματικῆς «βιβλιογραφικῆς ἐκρήξεως» πού δέν δείχνει σημεῖα ὑποχωρήσεως· νέες ἐφημερίδες καί περιοδικά τίθενται σέ κυκλοφορία μέ σκοπό βασικά τήν ἐνημέρωση τῶν εἰδικῶν σέ ὁρισμένους συγκεκριμένους τομεῖς (ἀέρας, ὕδωρ, θόρυβος κλπ.)· μερικοί ἐνδεικτικοί κατάλογοι καθώς καί μηχανοποιημένα συστήματα τεκμηριώσεως, σχετικά πρόσφατα, προσπαθοῦν νά ταξινομήσουν καί νά διοχετεύσουν τά ἑκατό χιλιάδες περίπου κείμενα σχετικά μέ τήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως, πού δημοσιεύονται κάθε χρόνο, ἀπό τά ὁποῖα εἴκοσι χιλιάδες περίπου ἀποτελοῦν διπλώματα εὑρεσιτεχνίας. Πρέπει νά ὑπενθυμισθεῖ ὅτι κάθε χρόνο ἡ ἐπιστημονική καί τεχνική κληρονομιά τοῦ κόσμου πλουτίζεται μέ τέσσερα ἑκατομμύρια ἔγγραφα περίπου· ἐπίσης δέν προκαλεῖ κατάπληξη τό ὅτι, παρά τίς προσπάθειες πού ἤδη ἔχουν καταβληθεῖ, τό μεγαλύτερο μέρος τῶν πληροφοριῶν πού ἀφορᾶ τήν ποιότητα τοῦ περιβάλλοντος βρίσκεται ἀκόμη διεσπαρμένο σέ δημοσιεύσεις πού ἀνήκουν σέ διάφορους τομεῖς, ὅπως ἡ χημεία, ἡ βιολογία, ἡ ἐνέργεια, ἡ μελέτη ἐπιστημονικῶν ὀργάνων, ἡ μετεωρολογία, ἡ ὑδρολογία, ἡ ἰατρική, ἡ κοινωνιολογία, ἡ οἰκονομία κλπ. Ἐπί πλέον, ὑπάρχει ἕνας μεγάλος ἀριθμός δεδομένων καί ἀποτελεσμάτων μετρήσεων. Γίνονται ἔτσι ἀντιληπτές οἱ δυσχέρειες πού συναντοῦν καθημερινά οἱ μή εἰδικοί προκειμένου νά λάβουν ὀρθολογικές ἀποφάσεις, μέ πλήρη γνώση τῶν πραγμάτων.

Οἱ ἀνάγκες ἐνημερώσεως πού ἔχουν διατυπωθεῖ καλύπτουν ἕναν πολύ εὐρύ τομέα· ἐπίσης σέ πρώτη φάση εἶναι προτιμότερο νά περιορισθεῖ κανείς στίς ἀκόλουθες ἀνάγκες, στίς ὁποῖες ἔχει δοθεῖ προτεραιότης.

2. *Οἱ τεχνικές καί τεχνολογικές ἀπόψεις καί οἱ οἰκονομικές καί κοινωνιολογικές συνέπειές τους*

2.1. Ἡ μείωση τῶν ρυπάνσεων καί τῶν ὀχλήσεων

Θά γίνει ἀπογραφή τῶν τεχνολογιῶν πού ὑπάρχουν, μελέτη τῶν διαφόρων μέτρων πού ὁδηγοῦν στήν τελειοποίηση καλυτέρων καί πιό οἰκονομικῶν διαδικασιῶν καί ἐξοπλισμῶν γιά τήν καταπολέμηση τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν καί στή δημιουργία προϊόντων καί μεθόδων λιγότερο ρυπαντικῶν.

Εἶναι σημαντικό νά τεθοῦν στή διάθεση ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀποφασίζουν γιά τή δημιουργία καί ἐγκατάσταση νέων βιομηχανιῶν, ὅλες οἱ πιό πρόσφατες πληροφορίες πού θά τούς ἐπιτρέψουν, μέ τή βοήθεια τῶν καταλλήλων τεχνικῶν, νά μειώσουν στό ἐλάχιστο τούς κινδύνους ρυπάνσεως μέ τό πιό μικρό κόστος, ἤ νά διατηρήσουν σέ ἐπίπεδο κατώτερο τῶν προδιαγραφῶν τή ρύπανση πού ἀποδεικνύεται ἀναπόφευκτη.

Εἰδικώτερα θά ἐξετάζονται:

— οἱ ἐγκαταστάσεις καί οἱ τεχνικές καθαρισμοῦ καί ἡ ἀνακύκλωση τῶν προϊόντων ρυπάνσεως,

— ἡ ἀποθήκευση καί ἡ καταστροφή τῶν ἀποβλήτων,

— ἡ ἐπαναχρησιμοποίηση τῶν βιομηχανικῶν ἀποβλήτων κλπ.

Οἱ διαδικασίες, τά μέσα καί οἱ ἐξοπλισμοί σχετικά μέ τίς τεχνικές αὐτές ἀποτελοῦν συνήθως καινοτομίες. Ἐπίσης πολλές ἀπό αὐτές προστατεύονται ἀπό διπλώματα εὑρεσιτεχνίας, τά ὁποῖα χρειάζεται νά ἀναγνωρισθοῦν καί νά ἀπογραφοῦν γιά νά μήν ὑπάρχει κίνδυνος νά προκαλέσουν δυσχέρειες στήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως.

2.2. Οἱ μέθοδοι καί τά ὄργανα μετρήσεως τῶν ρυπάνσεων καί τῶν ὀχλήσεων

Οἱ ἐκπομπές ρυπαντικῶν οὐσιῶν καί τά ὑγρά ἀπόβλητα πρέπει νά ἀποτελοῦν ἀντικείμενο συνεχοῦς ἐλέγχου, ὥστε νά ἐλέγχονται οἱ προδιαγραφές πού θά καθορισθοῦν. Οἱ ἀναλυτικές μέθοδοι ἀπαιτοῦν τή βοήθεια πολλῶν ἐπιστημονικῶν καί τεχνικῶν κλάδων, κυρίως:

— τῆς ἀναλυτικῆς χημείας,

— τῆς χρήσεως ἐπιστημονικῶν ὀργάνων,

— τῆς χρησιμοποιήσεως ἐπισημασμένων ἑνώσεων κλπ.

Τό πιό ἐπεῖγον πρόβλημα, συνίσταται στή διάκριση καί στήν ἐπιλογή ἀπό τήν εἰδική βιβλιογραφία τῶν καταλλήλων πληροφοριῶν, καί κυρίως ἐκείνων πού ἐπιτρέπουν τήν ἐκτίμηση τῶν δαπανῶν καί τῶν πλεονεκτημάτων μιᾶς τέτοιας ἐπιβλέψεως.

Οἱ ἐργασίες πού ἐπισημάνθηκαν ἀνωτέρω θά ἀφοροῦν κατά προτεραιότητα τίς τεχνικές καί τεχνολογίες, τίς σχετικές μέ τούς βιομηχανικούς τομεῖς πού ἀναφέρονται στό κεφάλαιο 5 τοῦ παρόντος τίτλου, καί στήν ἀνακύκλωση καί τήν ἐπεξεργασία τῶν ἀποβλήτων γιά τά ὁποῖα γίνεται λόγος στό κεφάλαιο 7 τοῦ παρόντος τίτλου.

3. *Οἱ ὑγειονομικές, οἰκολογικές καί κοινωνικοοικονομικές πλευρές*

Ἡ ἐκτίμηση τῶν ὑγειονομικῶν καί οἰκολογικῶν κινδύνων, καθώς καί τῶν ὑλικῶν ζημιῶν πού προκύπτουν ἀπό τή ρύπανση, βασίζεται στή γνώση τῶν ἐπιπτώσεων τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν καί τῶν ὀχλήσεων στήν ὑγεία τοῦ ἀνθρώπου καί στό περιβάλλον του.

Ἡ γνώση αὐτή εἶναι ἀναγκαία γιά τόν καθορισμό τῶν κριτηρίων, γιά τή θέσπιση προδιαγραφῶν καθώς καί γιά τόν προσδιορισμό τῶν ποιοτικῶν στόχων τοῦ περιβάλλοντος χώρου.

Ἔχει τίς πηγές της κυρίως στίς τοξικολογικές ἔρευνες, τίς κλινικές παρατηρήσεις, τά πειράματα πάνω σέ ζῶα, τίς ἐπιδημιολογικές ἔρευνες καί τίς οἰκολογικές καί κοινωνικο-οικονομικές μελέτες.

Ἡ ὀργάνωση τῆς προσβάσεως στίς πληροφορίες αὐτές, οἱ ὁποῖες συχνά εἶναι διεσπαρμένες σέ ὄχι εἰδική γιά τό περιβάλλον βιβλιογραφία, θά ἔπρεπε νά ἀναληφθεῖ μέ συστηματικό τρόπο καί νά εἶναι ὅσο τό δυνατό πληρέστερη. Ἡ λεπτομερής ἐξέταση καί ἡ ἐκμετάλλευση τῶν στοιχείων πού ὑπάρχουν, ἀπαιτοῦν, λόγω τοῦ ὄγκου τους, τή χρησιμοποίηση τῶν συγχρόνων μέσων τῆς πληροφορικῆς.

Μία ἄλλη πλευρά, σχετική μέ τή δυνατότητα μειώσεως τῶν ρυπάνσεων καί ὀχλήσεων, συνίσταται στήν γνώση τῶν προδιαγραφῶν καί τῶν κανονισμῶν πού ἤδη ἰσχύουν καθώς καί στήν ἀνάλυση τῶν ὑγειονομικῶν, οἰκολογικῶν καί κοινωνικο-οικονομικῶν ἐπιπτώσεων κατά τήν ἐφαρμογή τους στούς διαφόρους τύπους περιβάλλοντος. Ἡ ἐξακρίβωση τῶν στοιχείων αὐτῶν καί ὁ συγκριτικός ἔλεγχός τους ἀπαιτοῦν ἐπίσης, λόγω τῆς διασπορᾶς τους καί τῆς διαφοροποιήσεώς τους, προσπάθεια συστηματικῆς ἀξιοποιήσεως καθώς καί τήν χρήση τῶν συγχρόνων τεχνικῶν μέσων τεκμηριώσεως.

Ἡ ἐξεύρεση, ἡ ἐπεξεργασία καί ἡ διάδοση τέτοιων πληροφοριῶν θά ἀφοροῦν κατά προτεραιότητα τίς ρυπαντικές οὐσίες οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στά κεφάλαια 1 καί 2 καί στό κεφάλαιο 3 τμῆμα 2 τοῦ παρόντος τίτλου.

B. Περιεχόμενο

1. Λόγω τῆς διασπορᾶς τῶν γνώσεων, τῶν σχετικῶν μέ τήν ποιότητα τοῦ περιβάλλοντος, εἶναι ἀναγκαῖο, γιά νά εἶναι προσιτές σέ χρήση, νά γίνει ἀπογραφή τῶν καταλλήλων πηγῶν ἐνημερώσεως περιλαμβανομένων καί τῶν ὑπηρεσιῶν πού παρέχουν συνοπτικῆς μορφῆς ἐνημέρωση (ὑπηρεσίες πού χρησιμοποιοῦν ἠλεκτρονικούς ὑπολογιστές, δελτία τεκμηριώσεως).

Ἡ Ἐπιτροπή ἔχει ἤδη ἀναλάβει τήν ἀπογραφή αὐτή καί ὅταν συμπληρωθεῖ θά τή θέσει στή διάθεση τῆς διεθνοῦς βιβλιογραφικῆς ὑπηρεσίας πηγῶν πληροφορήσεως γιά τήν ποιότητα τοῦ περιβάλλοντος, τήν ὁποίαν ὑπηρεσία προβλέπει νά δημιουργήσει ὁ Ὀργανισμός Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Εἶναι σαφές ὅτι ἡ ἀπογραφή αὐτή, προκειμένου νά διατηρήσει τήν ἀξία της, πρέπει νά ἀποτελεῖ ἀντικείμενο συνεχοῦς ἐνημερώσεως.

2. Εἶναι γνωστό ὅτι μεγάλος ἀριθμός σημαντικῶν ἐγγράφων, τά ὁποῖα ἀφοροῦν τήν ποιότητα τοῦ περιβάλλοντος, χρησιμοποιοῦνται ἀπό τίς κυριώτερες ὑπηρεσίες ἐνημερώσεως παγκοσμίου κύρους, ἀκόμη καί ἄν εἶναι εἰδικευμένες σέ τομεῖς καί κλάδους αὐστηρά καθορισμένους (Chemical Abstracts, Biological Abstracts, Nuclear Science Abstracts, τό σύστημα πυρηνικῆς τεκμηριώσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ENDS κλπ)· εἶναι εὔλογο ὅτι, κάθε ὑπηρεσία λαμβάνει μόνο τίς πληροφορίες οἱ ὁποῖες ἐμπίπτουν ἀποκλειστικά στόν τομέα τόν ὁποῖον καλύπτει.

Οἱ περισσότερες ἀπό αὐτές τίς μεγάλες ὑπηρεσίες προσφέρουν στούς πελάτες τους μαγνητοταινίες πού περιέχουν γενικές βιβλιογραφικές ἀναφορές καί εὑρετήριο ὁρολογίας, οἱ ὁποῖες χαρακτηρίζουν τήν οὐσία τοῦ ἐπιστημονικοῦ περιεχομένου τῶν ἐγγράφων. Οἱ ταινίες αὐτές, χάρις σέ ἠλεκτρονικό ὑπολογιστή, ἔχουν τή δυνατότητα ἀπαντήσεως σέ συγκεκριμένες ἐρωτήσεις, εἴτε παρέχοντας τούς τίτλους τῶν ἐγγράφων πού ἀπαντοῦν στίς ἐρωτήσεις, εἴτε δίνοντας βιβλιογραφικές ἀναφορές πού ἐπιτρέπουν τήν ἀνεύρεση καί τήν προσφυγή σ' αὐτά τά κείμενα.

Ἡ Ἐπιτροπή θά ἀποκτήσει κατάλληλες μαγνητοταινίες πού θά παράγονται ἀπό τίς ὑπηρεσίες πού καλύπτουν καλύτερα τά προβλήματα τῆς ποιότητος τοῦ περιβάλλοντος· θά δύναται ἐπίσης, δοκιμαστικά, νά συγκεντρώσει ὅλα αὐτά τά δεδομένα σέ ἕνα κέντρο τεκμηριώσεως πού θά θέσει στή διάθεση τῶν ἐμπειρογνωμόνων τῶν Κρατῶν μελῶν.

3. Ἡ πειραματική ἀξιοποίηση τῶν μαγνητοταινιῶν θά ἐντοπίζει τά κενά καί τίς ἀνεπάρκειες αὐτῶν τῶν πηγῶν πληροφορήσεως· αὐτό θά ἐπιτρέπει νά γίνει σύγκριση, προκειμένου νά προσδιορισθεῖ, ἄν οἱ ἀνάγκες τῶν ἐνδιαφερομένων ἱκανοποιοῦνται περισσότερο μέ τήν προσφυγή στίς διάφορες — κατά τομέα — ὑπηρεσίες ἤ μέ τήν συγχώνευση περισσοτέρων κέντρων τεκμηριώσεως σέ ἕνα.

α) Ἤδη, ἐμφανίζεται σαφής ἀνεπάρκεια:

Οἱ βιβλιογραφικές ἀναφορές πού παρέχονται ἀπό τίς μηχανογραφικές ὑπηρεσίες καί τήν ἐνημερωτική βιβλιογραφία σπάνια εἶναι πρόσφατες. Οἱ ὑπηρεσίες αὐτές χρειάζονται ἀπό τρεῖς ἕως ἕξη μῆνες κατά μέσο ὅρο, προκειμένου νά ἀποκτήσουν τά πρωτότυπα ἔγγραφα (περιοδικά, ἐκθέσεις, πρακτικά διασκέψεων, διπλώματα εὑρεσιτεχνίας, διατριβές κλπ.) νά προβοῦν στή διαλογή γιά νά ἑτοιμάσουν τίς πληροφοριακές περιλήψεις, νά τίς καταχωρίσουν σέ εὑρετήριο καί τέλος νά καταγράψουν τίς μαγνητοταινίες, τίς βιβλιογραφικές ἀναφορές καί τό εὑρετήριο ὁρολογίας· αὐτό τό μειονέκτημα εἶναι ἰδιαίτερα ἐνοχλητικό γιά τά πρακτικά τῶν διασκέψεων τά ὁποῖα δημοσιεύονται, κατά γενικό κανόνα, ἕνα χρόνο μετά τίς συνεδριάσεις. Ὅμως, μέ τήν εὐκαιρία ἀκριβῶς τῶν διασκέψεων αὐτῶν, οἱ εἰδικοί ἐπιστήμονες ἐκθέτουν τίς ἐργασίες τους καί οἱ ἐκθέσεις τους ἀποτελοῦν κατά κάποιον τρόπο τή σύνθεση τῆς πορείας τῆς τεχνικῆς στούς τομεῖς αὐτούς. Θά ἦταν συνεπῶς, ἐνδιαφέρον νά καταβληθεῖ εἰδική προσπάθεια γιά τή συγκέντρωση, κατά τόν χρόνο πού γίνονται οἱ διασκέψεις, τῶν κειμένων πού ὑποβάλλονται καί νά προσαρτῶνται στό κέντρο τεκμηριώσεως.

β) Σέ ἄλλους τομεῖς, ἡ ἐμπειρία ἀπέδειξε ὅτι οἱ ὑπηρεσίες τῶν μεγάλων ὀργανισμῶν τεκμηριώσεως δέν παρέχουν πάντοτε ἱκανοποιητική θέση στήν παγκόσμια τεκμηρίωση, εἴτε σκόπιμα, ἐπειδή οἱ πελάτες τους προτιμοῦν μία γεωγραφική διάκριση, εἴτε λόγω τῶν δυσχερειῶν πού τούς προκαλεῖ ἡ πληροφόρηση αὐτή (γιά τήν ἀπόκτησή τους, γιά τήν κατανόησή της, λόγω τῆς διαφορᾶς τῶν γλωσσῶν στίς ὁποῖες ἔχει συνταχθεῖ).

Ἡ Ἐπιτροπή, σέ διαβούλευση μέ ὁμάδα ἐμπειρογνωμόνων πού ἐκπροσωποῦν τά συμφέροντα τῶν ἐνδιαφερομένων, πρέπει νά καταρτίσει ἕνα κριτικό κατάλογο τῶν ὑπηρεσιῶν οἱ ὁποῖες πράγματι εἶναι διαθέσιμες. Μέ τή βοήθεια τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιστημονικῆς καί Τεχνικῆς Πληροφορήσεως καί Τεκμηριώσεως (CIDST), θά ἀναλάβει τή μελέτη τῶν συντονισμένων ἐνεργειῶν καί τῶν συστημάτων πληροφορήσεως τῶν ὁποίων ἡ ἐφαρμογή θά ἐπέτρεπε τήν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῆς Κοινότητος. Τά συστήματα πληροφορήσεως πού πρέπει νά καθιερωθοῦν θά ἦταν δυνατό νά ἐνσωματωθοῦν, ἐν ἀνάγκη, στό εὐρωπαϊκό δίκτυο τεκμηριώσεως πού προβλέπεται ἀπό τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῆς 24ης Ἰουνίου 1971(1) καί, ἐνδεχόμενα, στά συστήματα πληροφορήσεως σέ παγκόσμιο ἐπίπεδο. Θά ἦταν δυνατό πιθανῶς νά ὀργανωθοῦν σέ ἀποκεντρωμένη βάση καί ἔτσι, ὥστε νά ἀποφευχθεῖ ἀνεπιθύμητος ἀνταγωνισμός μεταξύ δημοσίων καί ἰδιωτικῶν ὑπηρεσιῶν.

Γ. Τρόποι ἐκτελέσεως

Πρό τοῦ τέλους τοῦ 1974, ἡ Ἐπιτροπή θά ὑποβάλει προτάσεις, ἀφοῦ συμβουλευθεῖ δύο ὁμάδες ἐμπειρογνωμόνων. Ἡ πρώτη θά ἀπαρτίζεται ἀπό ἐμπειρογνώμονες πού ἐκπροσωποῦν τά συμφέροντα τῶν ἐνδιαφερομένων καί τῶν ὁποίων τό ἔργο θά συνίσταται στό λεπτομερέστερο καθορισμό τῶν ἀναγκῶν πληροφορήσεως (management information), πού εἶναι ἀπαραίτητη γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ προγράμματος περιβάλλοντος τῶν Κοινοτήτων.

Ἡ Ἐπιτροπή Ἐπιστημονικῆς καί Τεχνικῆς Πληροφορήσεως καί Τεκμηριώσεως (CIDST) θά μποροῦσε νά ἀναλάβει τόν πόλο τῆς δεύτερης ὁμάδος καί νά ἐπιφορτισθεῖ μέ τόν προσδιορισμό τῶν δυνατοτήτων βελτιώσεως τῆς προσβάσεως καί τῆς ὀργανώσεως τῆς ἐπιστημονικῆς καί τεχνικῆς πληροφορήσεως ὅσον ἀφορᾶ τό περιβάλλον, σύμφωνα μέ τίς πραγματικές ἀνάγκες αὐτῶν πού κάνουν χρήση.

Μία ἀπό τίς δύο ὁμάδες θά μποροῦσε νά ἀναλάβει τίς ἀκόλουθες ἐργασίες, ἀνάλογα μέ τίς ἀντίστοιχες ἁρμοδιότητές της, ἐνῶ ἡ Ἐπιτροπή θά μποροῦσε νά συνδράμει, ἐνδεχόμενα, καί νά ἀναλάβει τίς μελέτες πρότυπα:

— μελέτη τῶν μέσων σέ πληροφόρηση (management information) πού δέν στηρίζεται σέ τεκμηρίωση, τά ὁποῖα εἶναι ἀναγκαῖα στήν ἐπεξεργασία καί στήν ἐκτίμηση τῶν λειτουργικῶν δεδομένων καί τῶν οὐσιαστικῶν μέτρων στά ὁποῖα θά στηριχθεῖ τό πρόγραμμα τοῦ περιβάλλοντος,

— μελέτη τῶν συστημάτων πληροφορήσεως γιά τά προγράμματα καί τήν ὀργάνωση στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος, ἡ ὁποία σήμερα πραγματοποιεῖται στά Κράτη μέλη καί τήν ἐπίπτωση τῶν δραστηριοτήτων αὐτῶν στό πρόγραμμα τοῦ περιβάλλοντος,

— μελέτη τῆς δυνατότητος συστάσεως ἑνός μικροῦ εὐρωπαϊκοῦ κέντρου ἀναλύσεως τῶν πληροφοριῶν (συμπεριλαμβανομένων τῶν διπλωμάτων εὑρεσιτεχνίας) σχετικά μέ τήν τεχνολογία καταπολεμήσεως τῆς ρυπάνσεως,

— ἐνημέρωση τοῦ καταλόγου τῶν πηγῶν τεκμηριώσεως, ὁ ὁποῖος ἤδη ἔχει καταρτισθεῖ ἀπό τήν Ἐπιτροπή καί ἐνσωμάτωσή του, ὑπό μορφή εὐρωπαϊκῆς εἰσφορᾶς, στό σύστημα τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν καί στά ἄλλα διεθνή συστήματα τῆς αὐτῆς φύσεως,

— δημιουργία ἑνός προτύπου εὑρετηρίου, πού θά ἐνημερώνεται διαρκῶς καί ταχέως μέ τίς εἰσηγήσεις πού γίνονται κατά τή διάρκεια διασκέψεων πού πραγματεύονται τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος,

— νέα ἔρευνα, γιά νά γίνουν καλύτερα γνωστές οἱ ἀνάγκες τῶν εἰδικῶν στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος: ἡ βελτίωση τῶν προσβάσεων στίς διάφορες ὑπηρεσίες πληροφορήσεως κατά τομεῖς ἤ κατά κλάδους, ἡ συγχώνευση διαφόρων συναφῶν κέντρων τεκμηριώσεως σέ ἕνα,

— ἐπισήμανση τῶν κενῶν στά δίκτυα τά ὁποῖα παρέχουν τήν ἐπιστημονική καί τεχνική πληροφόρηση πού χρησιμοποιεῖται γιά τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος,

— μελέτη τῶν τρόπων καί τῶν μέσων, πού θά ἦταν κατάλληλα γιά νά ὁδηγήσουν σέ μία συντονισμένη εὐρωπαϊκή πολιτική στόν τομέα τῆς πληροφορήσεως γιά τό περιβάλλον, κατά τρόπον ὥστε νά ἐναρμονισθοῦν οἱ κοινές διαδικασίες, νά ἀποφευχθοῦν οἱ διπλές ἐργασίες καί νά ἀξιοποιηθοῦν στό ἀνώτατο ἐπίπεδο οἱ δυνατότητες τῆς ἐκσυγχρονισμένης ἐπεξεργασίας τῆς πληροφορίας, καθώς καί ἐκείνων πού ἐνδεχόμενα θά κάνουν χρήση καί πού ἤδη ἔχουν καταγραφεῖ στά Κράτη μέλη,

— συγχώνευση ὅλων τῶν δραστηριοτήτων αὐτῶν σέ διεθνή κλίμακα,

— δημοσίευση ἐκθέσεων ἐπί τῆς πορείας, τό συντομώτερο δυνατό, προκειμένου νά ἐπιτευχθεῖ πραγματοποιήσιμο σχέδιο χρονοδιαγράμματος κατά τό τέλος τοῦ 1973, μετά ἀπό κοινή συμφωνία μεταξύ τῶν δύο ὁμάδων καί τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς.

(1) ΕΕ ἀριθ. Α 122 τῆς 10.12.1971, σ. 7.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Κεφάλαιο 1

ΔΙΑΦΥΛΑΞΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Α. Κατευθυντήριες γραμμές

Ὅπως ἤδη ἔχει ἐπισημανθεῖ, ἡ διαφύλαξη τοῦ φυσικοῦ χώρου συνεπάγεται τήν ἀνάγκη νά ἐξετασθοῦν ὁρισμένες πλευρές τῆς πολιτικῆς τῆς ὁποίας τά ἀποτελέσματα καθορίζουν τή χρήση τοῦ ἀγροτικοῦ χώρου καί, ἰδιαίτερα, τῆς γεωργικῆς πολιτικῆς.

Οἱ γεωργοί ἐκπληρώνουν ἤδη μέ τίς δραστηριότητές τους χρήσιμες λειτουργίες συντηρήσεως τῶν ἐδαφῶν καί τῶν τοπίων. Ἡ ἀνάπτυξη τῶν λειτουργιῶν αὐτῶν συμπίπτει μέ τό συμφέρον τοῦ συνόλου. Χρειάζεται νά ἐξετασθεῖ ἡ δημιουργία σέ ὁρισμένες γεωργικές περιοχές, νέων δραστηριοτήτων συνδεδεμένων μέ τόν τουρισμό καί ἱκανῶν νά παράσχουν συμπλήρωμα εἰσοδήματος γιά ὁρισμένους γεωργούς ἤ νέες ἀπασχολήσεις γιά παλαιούς γεωργούς. Τά μέτρα αὐτά δύνανται ἐπίσης νά συμβάλουν στήν ἀποφυγή τῆς ἐρημώσεως ὁρισμένων περιοχῶν.

Ἡ γεωργική δραστηριότης ἔχει ὁρισμένες ἐπιπτώσεις στό φυσικό περιβάλλον. Τά φαινόμενα αὐτά ἐπιτείνονται ἀπό τό γεγονός, κυρίως , τῆς ἐντατικῆς χρησιμοποιήσεως ὁρισμένων λιπασμάτων καί τῆς ὑπερβολικῆς χρήσεως παρασιτοκτόνων. Γιά τήν προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος χρειάζεται νά ἀποφευχθοῦν ὁρισμένες ἐπικίνδυνες συνέπειες ἐξ αἰτίας τῆς καταχρήσεως τῶν τεχνικῶν αὐτῶν μεθόδων.

Β. Ἐνέργειες

Ἡ Ἐπιτροπή ἐκφράζει τήν πρόθεσή της νά ἐπεκτείνει τή μελλοντική δράση της σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τή διαφύλαξη τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί προτίθεται νά προετοιμάσει ἀπό τώρα, κυρίως στό πλαίσιο τῆς γεωργικῆς πολιτικῆς, τίς προτάσεις ἤ νά ἀναλάβει τίς κατωτέρω μελέτες.

Ἡ ἀπαρίθμηση τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν δέν εἶναι περιοριστική. Περιορίζεται στίς ἐφικτές βραχυπρόθεσμες ἐνέργειες καί ἔχει ἐνδεικτικό χαρακτήρα.

Ἡ πραγματοποίηση τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν θά ἀποκαλύψει ποιές ἄλλες ἐνέργειες θά ἀποδειχθοῦν ἀναγκαῖες γιά τή διαφύλαξη τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

α) *Πρόταση ὁδηγίας περί τῆς γεωργίας ὁρισμένων μειονεκτουσῶν ζωνῶν*

Ἡ πρόταση αὐτή ὑπεβλήθη στό Συμβούλιο τήν 21η Φεβρουαρίου 1973, καί ἀπετέλεσε ἔκτοτε ἀντικείμενο ψηφίσματος(1), στό ὁποῖο προβλέπεται ὅτι, «προκειμένου νά ἐξασφαλισθεῖ ἡ συνέχιση τῆς γεωργικῆς δραστηριότητος καθώς καί ἡ διατήρηση ἑνός ἐλαχίστου πληθυσμοῦ ἤ ἡ συντήρηση τοῦ φυσικοῦ χώρου σέ ὁρισμένες μειονεκτοῦσες ζῶνες, θά δοθεῖ στά Κράτη μέλη ἡ δυνατότης, σύμφωνα μέ κοινοτικούς κανόνες πού θά ὁρισθοῦν, νά θεσπίσουν ἰδιαίτερο καθεστώς ἐνισχύσεων πού προορίζεται νά εὐνοήσει τίς γεωργικές δραστηριότητες καί νά βελτιώσει τό εἰσόδημα τῶν γεωργῶν στίς ζῶνες αὐτές.

Τό Συμβούλιο θά ὑλοποιήσει τήν παρούσα ἀπόφαση μέ μία ὁδηγία πού θά ἐκδώσει πρίν ἀπό τήν 1η Ὀκτωβρίου 1973».

β) *Ἐπεξεργασία προτάσεως ὁδηγίας περί τῆς ἐνθαρρύνσεως τῶν δασικῶν δραστηριοτήτων πού προορίζονται νά βελτιώσουν τίς γεωργικές δομές*

1) Αἴτια

Τά μέτρα αὐτά ἀναδασώσεως ἔχουν σκοπό νά ἐνθαρρύνουν τήν ἀναδάσωση ἐκτάσεων πού μέχρι τώρα ἐχρησιμοποιοῦντο γιά γεωργική ἐκμετάλλευση καί δέν ἦταν ἐπαρκῶς ἀποδοτικές, τή μετατροπή τῶν σχεδόν μή παραγωγικῶν δασικῶν ἐκτάσεων σέ παραγωγικά δάση καί ἐπί πλέον τή δημιουργία προστατευτικῶν φυτειῶν, πού προορίζονται κυρίως νά προστατεύσουν τό ἔδαφος ἀπό τή διάβρωση. Ἡ ἀπαραίτητη ἐνθάρρυνση τῆς ἀναδασώσεως πρέπει νά ἐνταχθεῖ στό πρόγραμμα τῆς γενικῆς ἀναπτύξεως πού προβλέπεται γιά κάθε περιοχή, λαμβανομένων ὑπόψη τῶν ἐπιτακτικῶν ἀναγκῶν γιά τή χρησιμοποίηση τοῦ ἐδάφους καί τή συντήρηση τοῦ τοπίου.

2) Περιεχόμενο

Τό καθεστώς τῶν ἐνισχύσεων πού μελετᾶται σήμερα, ἀφορᾶ ἐργασίες ὅπως: προπαρασκευή τοῦ ἐδάφους, παροχή καί φύτευση φυτῶν καί σπόρων, ἐργασίες συντηρήσεως συμπεριλαμβανομένων τῶν ἀνεφοδιασμῶν, τῆς ἐγκαταστάσεως φρακτῶν, τῆς δημιουργίας ἀντιπυρικῶν ζωνῶν κλπ.

Ἐξ ἄλλου, θά ἦταν δυνατό νά προστεθεῖ ἡ κατασκευή καί ἡ διευθέτηση δασικῶν ὁδῶν καί μονοπατιῶν γιά πεζούς, ποδηλάτες καί ἱππεῖς.

Τό ποσό τῶν προβλεπομένων ἐνισχύσεων εἶναι σημαντικό καί δύναται νά ἀντιπροσωπεύσει περισσότερο ἀπό τά δύο τρίτα τῶν δαπανῶν ἀναδασώσεως πού ἐπιβαρύνουν τόν γεωργό. Ἐπί πλέον προβλέπεται ἡ δυνατότης νά χορηγηθεῖ γιά ὁρισμένη περίοδο ἐτήσια ἐνίσχυση

(1) ΕΕ ἀριθ. Α 33 τῆς 23.5.1973, σ. 1.

ἀνά ἀναδασωθέν ἐκτάριο προκειμένου νά δημιουργηθοῦν περισσότερα κίνητρα ἀναδασώσεως, ἐφόσον πρόκειται γιά ἐκτάσεις πού ἀποδεσμεύθηκαν μετά τή διακοπή τῆς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως, στό πλαίσιο τῆς κοινοτικῆς ὁδηγίας περί τῶν διακοπῶν τῆς γεωργικῆς δραστηριότητος καί τή διάθεση τῆς ἐκτάσεως γιά τή βελτίωση τῶν δομῶν, πού ἐκδόθηκε ἀπό τό Συμβούλιο τήν 17η Ἀπριλίου 1972(1).

3) Χρονοδιάγραμμα

Ἡ Ἐπιτροπή θά ὑποβάλει τήν πρόταση αὐτή στό Συμβούλιο πρό τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1973.

γ) *Οἰκολογικές ἐπιπτώσεις τῶν ἐκσυγχρονισμένων τεχνικῶν παραγωγῆς πού ἐφαρμόζονται στήν γεωργία*

1) Αἴτια

Εἶναι ἀναμφισβήτητο, ὅτι ἡ ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας ἔχει ὁρισμένες ἐπιπτώσεις στό φυσικό χῶρο. Τό φαινόμενο αὐτό ἐντείνεται ἀπό τήν αὔξηση τῆς παραγωγῆς, τήν ὁποία συνεπάγεται ὁ ἐκσυγχρονισμός τῶν γεωργικῶν ἐκμεταλλεύσεων. Ἔτσι, σύμφωνα μέ τίς ἀποφάσεις πού πῆρε τό Συμβούλιο, στό θέμα τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς γεωργίας, ἡ Κοινότης ἐκπληρώνει πρωτεύοντα ρόλο γιά τόν προσανατολισμό τῆς πολιτικῆς ἐκσυγχρονισμοῦ τῶν γεωργικῶν ἐκμεταλλεύσεων (ὁδηγία τοῦ Συμβουλίου τῆς 17ης Ἀπριλίου 1972 περί τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῶν γεωργικῶν ἐκμεταλλεύσεων)(2).

Οἱ ἐπιστημονικές γνώσεις στόν τομέα αὐτόν δέν εἶναι ὡστόσο ἀρκετά ἀκριβεῖς καί κατά συνέπεια εἶναι ἀναγκαῖο νά ἀναληφθεῖ μελέτη πού θά ἐπιτρέπει τήν ἐξέταση τῶν προσφάτων γνώσεων σ' αὐτόν τόν τομέα.

2) Περιεχόμενο

Ἡ μελέτη αὐτή ἔχει σάν ἀντικείμενο νά καταστήσει δυνατή τήν καλύτερη ἐκτίμηση τῶν ἐπιπτώσεων στό φυσικό χῶρο ἀπό τή χρησιμοποίηση τῶν τεχνικῶν μέσων παραγωγῆς ὅπως:

— μονοκαλλιέργειες καί ὁρισμένοι τρόποι καλλιέργειας πού δύνανται νά ἔχουν σάν ἀποτέλεσμα τήν ἀποδυνάμωση τοῦ καλλιεργημένου ἐδάφους ἤ καί τήν μεταβολή τῶν ἰδιοτήτων του,

— ἐντατική χρησιμοποίηση ὁρισμένων λιπασμάτων,

— ὑπερβολική χρήση παρασιτοκτόνων,

— ἐντατική ἐκτροφή ἀπό τήν ὁποία κινδυνεύει νά δημιουργηθεῖ ὀργανική ρύπανση καί μικροβιακή μόλυνση,

— τέλος, ἐπιπτώσεις τῶν ἐδαφικῶν διευθετήσεων στό φυσικό χῶρο (ἀποξήρανση ἑλῶν, διατάραξη τοῦ συστήματος τῶν ὑδάτων, καταστροφή τῶν φρακτῶν κλπ).

Τά πορίσματα τῆς μελέτης αὐτῆς θά πρέπει νά προσδιορίζουν τούς τομεῖς στούς ὁποίους ἡ Κοινότης θά μποροῦσε νά πάρει πρωτοβουλίες καθώς καί τούς τομεῖς γιά τούς ὁποίους εἶναι ἀπαραίτητες πιό προχωρημένες ἔρευνες.

3) Χρονοδιάγραμμα

Ἡ μελέτη αὐτή θά ἔχει τελειώσει μέχρι τό τέλος τοῦ 1973.

δ) *Τρόφιμα ποιότητος*

1) Αἴτια

Οἱ καταναλωτές τῆς Κοινότητος ἀποδίδουν ὁλοένα καί μεγαλύτερη σημασία στήν ποιότητα τῶν τροφίμων. Πολλές ἐνδείξεις ἀφήνουν νά διαφανεῖ, ὅτι ἡ ζήτηση προϊόντων θά αὐξηθεῖ περισσότερο στό μέλλον.

Διαπιστώνονται, ἐξ ἄλλου, ἐκ μέρους τῶν γεωργῶν, ὁλοένα καί περισσότερες πρωτοβουλίες, πού ἀποβλέπουν στήν ἀνάπτυξη τῆς λεγομένης «βιολογικῆς παραγωγῆς» ἤ τῆς παραγωγῆς πού προέρχεται ἀπό τεχνικές «ἐγγύτερες πρός τίς φυσικές διεργασίες».

Συνεπῶς, ὅπως ἔχουν τά πράγματα, οἱ καταναλωτές δέν προστατεύονται πάντοτε ἐπαρκῶς σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τή γνησιότητα τῶν λεγομένων «φυσικῶν» προϊόντων, τά ὁποῖα πωλοῦνται μέ τίς πιό ποικίλες ὀνομασίες.

Εἶναι ἀναγκαῖο νά μελετηθοῦν τά δεδομένα τοῦ προβλήματος αὐτοῦ τόσο στό ἐπίπεδο τῶν τεχνικῶν παραγωγῆς, ὅσο καί σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τίς μεθόδους ἐμπορίας(3).

2) Περιεχόμενο

Δύο μελέτες ἔχουν ἀναληφθεῖ σ' αὐτόν τόν τομέα: ἡ μία ἀφορᾶ τούς ὅρους καί τίς δυνατότητες ἀναπτύξεως ἐνιαίων καί βιολογικῶν μεθόδων γιά τήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως στήν γεωργία, καί ἡ ἄλλη ἀφορᾶ τίς δυνατότητες ἀναπτύξεως τοῦ ἐμπορίου τῶν τυπικῶν ἀγροτικῶν προϊόντων ποιότητος καί τῶν λεγομένων βιολογικῶν.

Αὐτές οἱ μελέτες θά πρέπει νά ἐπιτρέψουν στήν Ἐπιτροπή νά ἀναλάβει, σέ ἐνδεχόμενη περίπτωση, πρωτοβουλίες γιά τήν ἐνθάρρυνση τῶν

(1) ΕΕ ἀριθ. N 96 τῆς 23.4.1972, σ. 9.

(2) ΕΕ ἀριθ. N 96 τῆς 23.4.1972, σ. 1.

(3) Ἐξ ἄλλου, ἡ Ἐπιτροπή συνεχίζει τίς ἐργασίες ἐναρμονίσεως τῶν νομοθεσιῶν στόν τομέα τῶν φυτικῶν προϊόντων καί τροφίμων καί στόν κτηνιατρικό καί ζωοτεχνικό τομέα· πολυάριθμες προτάσεις ὁδηγιῶν καί κανονισμῶν ἐκκρεμοῦν στό Συμβούλιο καί ἄλλες θά ὑποβληθοῦν μέσα στούς ἑπόμενους μῆνες.

ἀγροτῶν, οἱ ὁποῖοι καταβάλλουν ἰδιαίτερη προσπάθεια γιά τή βελτίωση τῆς ποιότητος τῶν προϊόντων τους, καί συγχρόνως, γιά τήν ἐνίσχυση τῆς προστασίας τῶν καταναλωτῶν.

3) Χρονοδιάγραμμα

Αὐτή ἡ μελέτη θά περατωθεῖ κατά τό τέλος τοῦ 1973.

ε) *Προβλήματα ἀποβλήτων προερχομένων ἀπό ἐντατική ἐκτροφή*

1) Αἴτια

Ἐκδηλώνεται μία συνεχῶς αὐξανόμενη ἀνησυχία σ' αὐτόν τόν τομέα, γιά τίς διάφορες ὀχλήσεις καί ἰδιαίτερα γιά τή ρύπανση τοῦ ἀέρα καί ὕδατος πού προκαλεῖται ἀπό τή διαρκῶς περισσότερο βιομηχανοποιημένη παραγωγή χοιρινῶν καί πουλερικῶν.

2) Περιεχόμενο καί χρονοδιάγραμμα

Ἡ δράση αὐτή ἀναφέρεται στόν τίτλο 1 κεφάλαιο 7, πού ἀφορᾶ τίς ἐνέργειες τίς σχετικές μέ ἀπόβλητα καί κατάλοιπα.

στ) *Προστασία πτηνῶν καί ὁρισμένων ἄλλων εἰδῶν ζώων*

1) Αἴτια

Ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια ἀποδημητικῶν καί ὠδικῶν πτηνῶν συλλαμβάνονται καί φονεύονται κάθε χρόνο, στήν Εὐρώπη, γεγονός τό ὁποῖο ὑποκινεῖ διεθνεῖς ἐνέργειες διαμαρτυρίας πρός τίς χῶρες πού ἐπιτρέπουν τήν παγίδευση τῶν πτηνῶν.

Ἡ μαζική αὐτή καταστροφή δημιουργεῖ ἕνα σοβαρό πρόβλημα γιά τήν οἰκολογική ἰσορροπία στήν Εὐρώπη διότι συνεπάγεται, μεταξύ ἄλλων, πολλαπλασιασμό τῶν ζωικῶν παρασίτων τῶν φυτῶν. Κατά συνέπεια, ἡ καταπολέμηση τῶν παρασίτων αὐτῶν ἀπαιτεῖ μία μαζικότερη χρήση ἐντομοκτόνων, πού εἶναι ἐπιζήμια γιά τήν ἀνθρώπινη ὑγεία καί τό φυσικό χῶρο.

Μία πολιτική προστασίας τοῦ περιβάλλοντος ὀφείλει λοιπόν, νά περιλαμβάνει μέτρα τά ὁποῖα νά ἀποτρέπουν τή μαζική καταστροφή τῶν πτηνῶν, κυρίως τῶν ὠδικῶν καί ἀποδημητικῶν καί, γενικώτερα, νά προστατεύουν τήν ὕπαρξη ὁρισμένων ζωικῶν εἰδῶν τά ὁποῖα ἀπειλοῦνται ἤ ἤδη ὁδηγοῦνται σέ ἀφανισμό.

2) Περιεχόμενο

Πρέπει νά προωθηθεῖ κοινή δράση τῶν Κρατῶν μελῶν στό πλαίσιο τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης καί τῶν λοιπῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν.

Θά πρέπει ἐπίσης νά μελετηθοῦν οἱ εἰδικές νομοθεσίες, σχετικά μέ τήν προστασία τῶν ζωικῶν εἰδῶν καί ἰδιαίτερα τῶν ἀποδημητικῶν πτηνῶν, ἐν ὄψει τῆς ἐνδεχόμενης ἐναρμονίσεώς τους.

3) Χρονοδιάγραμμα

Ἡ δράση αὐτή θά ἔπρεπε νά ἀναληφθεῖ τό ταχύτερο δυνατό καί ἐν πάση περιπτώσει, τό ἀργότερο τήν 31η Δεκεμβρίου 1974(1). Ἡ Ἐπιτροπή θά ὑποβάλει, ἐνδεχόμενα, προτάσεις πρίν ἀπό τήν ἡμερομηνία αὐτή.

Κεφάλαιο 2

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΣΠΑΝΙΟΤΗΤΑ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Α. Αἴτια καί κατευθυντήριες γραμμές

Τά προβλήματα πού δημιουργοῦνται ἀπό τήν ὑποβάθμιση τοῦ περιβάλλοντος, ὅπως καί οἱ λύσεις τους, συνδέονται στενά μέ τό γεγονός ὅτι γιά ὁρισμένους φυσικούς πόρους μή ἀνανεώσιμους, ὅπως ὁρισμένα μέταλλα, τό πετρέλαιο καί τό φυσικό ἀέριο, ὑπάρχει κίνδυνος νά ἀνακύψει, βραχυπρόθεσμα ἤ μακροπρόθεσμα, πρόβλημα ἐφοδιασμοῦ σέ διεθνή κλίμακα(2) (ἀκόμη καί ἄν ληφθοῦν ὑπόψη πολλοί παράγοντες, ὅπως ἡ ἄνοδος τῶν τιμῶν πού ὀφείλεται στή σπανιότητα, οἱ πιθανότητες ἀνακαλύψεως νέων κοιτασμάτων, ἡ τεχνολογική πρόοδος καθώς καί ἡ ἀνακύκλωση γιά τά μέταλλα). Ἀνάλογα προβλήματα θά ἦταν δυνατό νά ἀνακύψουν γιά τό ὕδωρ πού ἀποτελεῖ ἀνανεώσιμο πόρο, λόγω τῆς ταχείας αὐξήσεως τῶν ἀναγκῶν καί τοῦ βαθμοῦ ρυπάνσεως.

Τό πρόβλημα διαθεσιμότητος ὁρισμένων μή ἀνανεώσιμων πόρων, χρειάζεται πλέον μία ἀνάλυση πιό διεξοδική σέ παγκόσμιο καί σέ κοινοτικό ἐπίπεδο λόγω τῶν ἐπιπτώσεών του στό περιβάλλον.

Συνεπῶς, εἶναι οὐσιῶδες νά συγκεντρωθοῦν τά βασικά δεδομένα γιά νά καθορισθοῦν οἱ προσανατολισμοί μίας κοινῆς πολιτικῆς καταπολεμήσεως τῆς ρυπάνσεως καί νά ληφθοῦν τά ἀναγκαῖα μέτρα, προκειμένου νά διαφυλαχθοῦν καί νά ὑποκατασταθοῦν οἱ πόροι, πού ἐξαντλοῦνται. Κάτω ἀπό αὐτές τίς συνθῆκες, πρέπει νά ἐξετασθεῖ κατά πόσο μία ὑψηλή ἐτήσια παγκόσμια κατανάλωση μή ἀνανεωσίμων πόρων, συνεπάγεται χειροτέρευση τῆς ποιότητος τοῦ περιβάλλοντος καί κατά πόσον ἡ ἀνακύκλωση συντελεῖ, σέ ὁρισμένες περιπτώσεις, στή βελτίωση τῆς ποιότητος

(1) Θά ληφθοῦν ὑπόψη τά συμπεράσματα ἐπί τοῦ θέματος αὐτοῦ στό Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης.

(2) Ἡ ἔκθεση τοῦ καθηγητοῦ Meadows «Τά ὅρια τῆς ἀναπτύξεως», τῆς ὁποίας τά βασικά στοιχεῖα γιά τούς μή ἀνανεώσιμους πόρους εἶναι δυνατό νά βελτιωθοῦν σημαντικά, ἀποτελεῖ μία σφαιρική προσέγγιση τοῦ προβλήματος τῆς βραχυπρόθεσμης ἤ καί μακροπρόθεσμης ἐξαντλήσεως ὁρισμένων πόρων πού εἶναι ἀπαραίτητοι γιά τήν οἰκονομική ἀνάπτυξη. Ἡ ἔκθεση αὐτή ὑπογραμμίζει ἐπίσης τήν σημασία τῆς ἀνακυκλώσεως καί τῆς ἀνακτήσεως γιά τήν διατήρηση τῶν ὀρυκτῶν πόρων καί γιά τήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως πού προκαλεῖται ἀπό ὁρισμένα μέταλλα (ὑδράργυρο, κάδμιο, χρώμιο).

τοῦ περιβάλλοντος. Οἱ ἐργασίες πού διεξάγονται στόν τομέα αὐτόν πρέπει, ἐνδεχόμενα, καί κατά περίπτωση, νά γίνονται σέ συνάρτηση μέ τή βιομηχανική καί ἐνεργειακή πολιτική. Θά ἔπρεπε ἐπίσης νά ληφθοῦν ὑπόψη οἱ ἐργασίες πού διεξάγονται στό πλαίσιο διαφόρων διεθνῶν ὀργανισμῶν.

Β. Ἐνέργειες

Θά ἀναληφθοῦν μελέτες προκειμένου:

— νά ἐξετασθοῦν σέ παγκόσμιο καί κοινοτικό ἐπίπεδο, ἀφοῦ ληφθοῦν ὑπόψη διάφοροι παράγοντες (τεχνολογική πρόοδος, ἀνάκτηση κλπ.), ἡ διαθεσιμότης καί οἱ μελλοντικές ἀνάγκες σέ καθορισμένους ὀρυκτούς μή ἀνανεώσιμους πόρους καί τῶν ὁποίων ἡ σπανιότης καί τό ὕψος καταναλώσεως ἐνδέχεται νά ἔχει ἐπιπτώσεις στήν οἰκονομική καί κοινωνική ἀνάπτυξη ὅπως καί στήν πολιτική τοῦ περιβάλλοντος.

  Σέ πρώτη φάση, ἡ Ἐπιτροπή προτίθεται νά περιορίσει τή μελέτη σέ ὁρισμένους εἰδικούς πόρους, ὅπως οἱ ὑδρογονάνθρακες, τά μέταλλα τῆς ὁμάδος τῆς πλατίνης, ὁ κασσίτερος, ὁ ὑδράργυρος, τῶν ὁποίων τά ἀποθέματα φαίνεται ὅτι εἶναι περιορισμένα, ἢ ὅπως τό χρώμιο, ὁ φθορίτης καί ὁ φώσφορος τῶν ὁποίων ἡ ἐτήσια κατανάλωση εἶναι ἀρκετά ὑψηλή,

— νά ἀναλυθοῦν οἱ ἐνδεχόμενες μεσοπρόθεσμες ἢ μακροπρόθεσμες ἐπιπτώσεις τῆς ἐξαντλήσεως καί τῆς αὐξανομένης χρήσεως τῶν πόρων αὐτῶν στήν πολιτική τοῦ περιβάλλοντος καί στή βιομηχανική πολιτική τῆς Κοινότητος,

— νά ἐξετασθεῖ κατά πόσο ἡ διατήρηση τῶν πόρων μέ τήν ἀνακύκλωση καί τήν ὑποκατάσταση ἐμφανίζει ἐνδιαφέρον γιά τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος,

— νά ἐξετασθεῖ, σέ κοινοτική κλίμακα, ἡ μεσοπρόθεσμη καί ἡ μακροπρόθεσμη διαθεσιμότης τῶν πόρων τοῦ ὕδατος, σέ συνάρτηση μέ τήν αὔξηση τῆς καταναλώσεως καί τῆς χρησιμοποιήσεώς του, κυρίως μέ:

  — τήν ἀνάλυση τῶν ὑδάτινων πόρων καθώς καί τῆς ποιότητός τους,

  — τήν ἀνάλυση τῶν μελλοντικῶν ἀναγκῶν σέ ὕδωρ βιομηχανικῆς, οἰκιακῆς καί γεωργικῆς χρήσεως, καθώς καί τῶν προβλημάτων μεσοπροθέσμου καί μακροπροθέσμου ἐφοδιασμοῦ,

  — τή συγκριτική ἀνάλυση τῶν μεθόδων διαχειρίσεως καί σχεδιασμοῦ.

Γ. Τρόποι ἐκτελέσεως

Ἡ Ἐπιτροπή θά προβεῖ στίς προβλεπόμενες ὑπό Β μελέτες, προσφεύγοντας σέ συμβούλους. Μετά τίς μελέτες αὐτές, θά ὑποβάλει στό Συμβούλιο τίς κατάλληλες προτάσεις, ἀφοῦ συμβουλευθεῖ, ἐνδεχόμενα, τούς ἐμπειρογνώμονες τῶν κρατῶν.

Δ. Χρονοδιάγραμμα

Οἱ ὑπό Β μελέτες θά ἀναληφθοῦν τό 1973. Τά πορίσματά τους δυνατόν νά εἶναι διαθέσιμα στίς ἑξῆς ἡμερομηνίες:

α) Μελέτη τῶν προβλημάτων τοῦ περιβάλλοντος πού συνδέονται μέ τή διαθεσιμότητα σέ ὅ,τι ἀφορᾶ ὀρυκτούς πόρους πού ἀναφέρονται ἀνωτέρω: Δεκέμβριος 1974.

  Διαθεσιμότης τῶν ὑδάτινων πόρων ἐντός τῆς Κοινότητος: Δεκέμβριος 1974.

β) Ἀνάλυση τῶν ἐνδεχομένων ἐπιπτώσεων στό περιβάλλον, λόγω ἐξαντλήσεως τῶν πόρων: Ἰούλιος 1975.

γ) Διατήρηση τῶν μή ἀνανεωσίμων πόρων: Δεκέμβριος 1975.

Κεφάλαιο 3

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ

Α. Κατευθυντήριες γραμμές

Ἡ λειτουργία τῆς κοινῆς ἀγορᾶς, θέτει μέ αὐξημένη ὀξύτητα ἕνα πρόβλημα ἤδη αἰσθητό σέ ἐθνικό ἐπίπεδο, δηλαδή τό πρόβλημα τῆς καλύτερης δυνατῆς κατανομῆς τῶν ἀνθρώπων καί τῶν δραστηριοτήτων στό ἔδαφος.

Ἡ ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν προσώπων καί τῶν κεφαλαίων, οἱ διαρθρωτικές μεταβολές, κυρίως τῆς γεωργίας, οἱ ταχύρρυθμες μεταλλαγές τεχνολογικῆς, οἰκονομικῆς καί κοινωνιολογικῆς φύσεως, ὁδηγοῦν στή δημιουργία ἢ στήν ἐνίσχυση τῆς περιφερειακῆς ἀνισορροπίας ἀνάμεσα στίς ἀστικές καί τίς ἀγροτικές ζῶνες.

Οἱ ἀστικοποιημένες ζῶνες τείνουν νά ἐπεκταθοῦν συχνά χωρίς ἔλεγχο. Μέ ἀφετηρία συμπυκνωμένους οἰκιστικούς πόλους, ἀπό τούς ὁποίους ἀνακύπτουν σοβαρά προβλήματα περιβάλλοντος, δημιουργοῦνται, κατά τρόπο γενικά ἀναρχικό, νέοι τύποι χαλαρῆς πολεοδομικῆς ἀναπτύξεως, οἱ ὁποῖοι ὁδηγοῦν σταδιακά καί ἀνεπαίσθητα στόν ἀφανισμό τῶν χώρων πρασίνου οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀναγκαῖοι γιά τήν ἰσορροπία τῆς ζωῆς. Τό φαινόμενο αὐτό ἐπεκτείνεται, εὐρύνεται, ὑπερβαίνει τά σύνορα καί τείνει νά δημιουργήσει ἀληθινές εὐρωπαϊκές μεγαλοπόλεις.

Οἱ ἀγροτικές ζῶνες ὑφίστανται καί αὐτές βαθειές μεταβολές. Σέ ὁρισμένες περιπτώσεις, ἐνώνονται μέ τίς ἀστικοποιημένες ζῶνες ἀπό τίς ὁποῖες γρήγορα ἀπορροφῶνται. Σέ ἄλλες περιπτώσεις, ἐξαφανίζονται πρός ὄφελος τῶν οἰκισμῶν τουριστικοῦ ἢ ψυχαγωγικοῦ χαρακτήρα, καί γνωρίζουν ἔντονες μεταβολές ὡς πρός τήν ἀπασχόληση. Σέ ἄλλες ἀκόμη περιπτώσεις, ὑφίστανται δραστική μείωση τοῦ πληθυσμοῦ τους, λόγω τῶν διαρθρωτικῶν μεταρρυθμίσεων οἱ ὁποῖες συνοδεύουν τίς σύγχρονες μορφές γεωργικῆς παραγωγῆς.

Οἱ ἀνισορροπίες αὐτές ἔχουν σημαντικές συνέπειες στό περιβάλλον καί στίς συνθῆκες διαβιώσεως: εἴτε ἐπιδεινώνουν τά φαινόμενα ρυπάνσεως εἴτε δημιουργοῦν δυσχέρειες γιά τά μέτρα πού λαμβάνονται κατά τῆς ρυπάνσεως, εἴτε ἀκόμη συντείνουν στήν ὑποβάθμιση τῶν πλαισίων καί τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως.

Ὅσον ἀφορᾶ τίς πυκνοκατοικημένες περιοχές, ὅλες οἱ προσπάθειες πού θά μποροῦσαν νά καταβληθοῦν προκειμένου νά βελτιωθεῖ ἡ ποιότης ζωῆς θά ἦταν μάταιες, ἄν ἡ ἴδια ἡ διαδικασία πολεοδομικῆς συγκεντρώσεως δέν ἐλεγχόταν ἀπό τό συντονισμό τῆς πολιτικῆς τῶν Κρατῶν στό θέμα αὐτό. Πράγματι, ἡ ἐφαρμογή χωροταξικῶν ρυθμίσεων σέ μία χώρα θά ἔχει ἐπιπτώσεις καί σέ ἄλλες, ὥστε μία χώρα πού θίγεται δέν θά μποροῦσε, ἐάν ὑποτεθεῖ ὅτι κάθε χώρα ἐφαρμόζει ἀπομονωμένη ἐθνική χωροταξική πολιτική, νά κάνει τίποτα ἄλλο παρά νά καταπολεμήσει τίς ἐπιβλαβεῖς ἐπιπτώσεις, χωρίς νά δύναται νά θεραπεύσει τά αἴτια στό σύνολό τους.

Ὅσον ἀφορᾶ τίς περιοχές ὅπου τό φυσικό περιβάλλον καί τό τοπίο διατηροῦνται πρός τό παρόν σέ σχετικά καλή κατάσταση, εἶναι οὐσιῶδες νά διατηρηθοῦν οἱ συνθῆκες αὐτές, κυρίως μέ τήν ἐφαρμογή μέτρων σχετικῶν μέ τίς γεωργικές δομές. Αὐτό συνιστᾶ τήν καλύτερη δυνατότητα προσελκύσεως πρός αὐτές πληθυσμοῦ καί νέων δραστηριοτήτων. Ἔτσι, οἱ περιοχές αὐτές θά ἀνταποκρίνονται στίς προσδοκίες καί τήν ἀναζήτηση ἰσορροπίας, οἱ ὁποῖες δέν εἶναι πλέον μόνο τοπικές ἤ ἐθνικές, ἀλλά ἀντιστοιχοῦν στήν κοινή ἀνάγκη τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ συνόλου τῶν χωρῶν τῆς Κοινότητος.

Καί στίς δύο περιπτώσεις, εἶναι λοιπόν ἰδιαίτερα σημαντικό, τά προβλήματα τοῦ περιβάλλοντος, πού συνδέονται μέ τήν πολεοδομική ἀνάπτυξη καί μέ τήν γεωγραφική κατανομή τῶν ἀνθρώπων καί τῶν δραστηριοτήτων, νά ἀποτελέσουν ἀντικείμενο ἔρευνας σέ κοινοτικό ἐπίπεδο. Πρόκειται πράγματι, ὄχι μόνο περί προβλημάτων τά ὁποῖα εἶναι παρεμφερῆ στίς διάφορες χῶρες, ἀλλά συχνά γιά κοινά προβλήματα τά ὁποῖα λόγω τῆς ἑνότητος τοῦ οἰκονομικοῦ χώρου τῆς κοινῆς ἀγορᾶς, μποροῦν νά βροῦν πιό εὔκολα τή λύση τους ἀπό μία ἐναρμονισμένη πολιτική.

Στόχος τῶν προσπαθειῶν, μέσα στό κατάλληλο πλαίσιο καί κυρίως σέ συνδυασμό μέ τό συντονισμό τῆς περιφερειακῆς πολιτικῆς, θά πρέπει νά εἶναι ἡ ἀντιπαράθεση τῶν ἰδεῶν, τῶν ἐμπειριῶν καί τῶν ἐπιτευγμάτων σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τά προβλήματα περιβάλλοντος πού συνδέονται μέ τήν πολεοδομία καί μέ τήν γεωγραφική κατανομή τῶν ἀνθρωπίνων δραστηριοτήτων. Οἱ προσπάθειες αὐτές θά ἐπιτρέψουν ἐπίσης τήν ἀναζήτηση κοινῆς προσεγγίσεως προκειμένου νά ληφθοῦν ὑπόψη οἱ σχετικές μέ τό περιβάλλον ἀπαιτήσεις στά χωροταξικά προγράμματα. Τέλος, θά διευκολύνουν τήν πραγματοποίηση διαβουλεύσεων, σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τίς περιβαλλοντολογικές ἀπόψεις στίς παραμεθόριες περιοχές, κατόπιν αἰτήσεως τῶν ὑπουργῶν Περιβάλλοντος τῶν Κρατῶν μελῶν τῆς Κοινότητος, οἱ ὁποῖοι συνῆλθαν στήν Βόννη τήν 31η Ὀκτωβρίου 1972.

Β. Ἐνέργειες

Ἡ Ἐπιτροπή προτίθεται νά συγκεντρώσει, σέ πρώτη φάση, τίς προσπάθειές της σέ τέσσερις κύκλους προβλημάτων, τά ὁποῖα ἐπελέγησαν προσεκτικά μέ βάση τόσο τήν γενική φύση τους, ὅσο καί τήν κοινοτική διάστασή τους.

1. *Προβλήματα περιβάλλοντος πού συνδέονται μέ τήν ἀνάπτυξη τῶν ἀστικοποιημένων περιοχῶν τῆς Κοινότητος. Ἰδιαίτερη περίπτωση τῆς δημιουργίας μιᾶς μεγαλοπόλεως στή βορειοδυτική Εὐρώπη*

Ἡ ὀργάνωση τῶν πόλεων καί τῆς ὑπαίθρου δημιουργεῖ ὀξύ πρόβλημα στίς διάφορες περιοχές τῶν Κρατῶν μελῶν, ὅπου πολεοδομικές συγκεντρώσεις (εἴτε ἐξαπλούμενες σέ περισσότερες χῶρες, εἴτε ὄχι), ἀναπτύσσονται ἀπό πυρῆνες ποικίλης σημασίας. Αὐτό ἰσχύει κυρίως γιά τή βορειοδυτική Εὐρώπη, ὅπου τά μεγάλα καί μικρά ἀστικά σύνολα καθώς καί οἱ πράσινοι χῶροι πού παρεμβάλλονται, μετατρέπονται σταδιακά σέ μεγαλόπολη τῶν 100 περίπου ἑκατομμυρίων κατοίκων ἡ ὁποία ἐκτείνεται στό ἔδαφος ἕξη Κρατῶν μελῶν.

Οἱ ἀστικοποιημένες αὐτές περιοχές (καί κυρίως αὐτή ἡ μεγαλόπολη) δημιουργοῦν νέα προβλήματα, τά ὁποῖα ἀκόμη καί σπουδαιότατες πόλεις τοῦ χθές δέν ἔχουν γνωρίσει καί τά ὁποῖα ἀφοροῦν κυρίως τή διοίκηση, τίς ὑποδομές, τίς μεταφορές, τίς κοινωνικές καί μορφωτικές συνθῆκες, τά μέσα ἀναψυχῆς, τή δημόσια ὑγεία καί τήν οἰκολογική ἰσορροπία. Τά προβλήματα αὐτά εἶναι καμιά φορά τέτοιας ἐκτάσεως ὥστε νά ἀποφασίζεται ἡ δημιουργία νέων πόλεων μέ διάφορους βαθμούς αὐτονομίας.

Εἶναι σημαντικό, τά μέτρα τά ὁποῖα πρέπει νά ληφθοῦν, προκειμένου νά ἀποφευχθοῦν οἱ δυσμενεῖς συνέπειες ἀπό μία ἀναρχική συνέχιση τῆς διαδικασίας αὐτῆς, νά μελετηθοῦν καί υἱοθετηθοῦν ἀπό κοινοῦ ἀπό τά ἐνδιαφερόμενα Κράτη μέλη, ὅσο τό δυνατό ταχύτερα, δηλαδή πρίν τό φαινόμενο αὐτό φθάσει σέ σημεῖο πού δέν θά ἐπιδέχεται πιά μεταβολή.

2. *Προβλήματα περιβάλλοντος τῶν κέντρων τῶν πόλεων*

Γενικά, τό κέντρο πολλῶν πόλεων διέρχεται σήμερα κρίση. Ἐξαφανίζονται παραδοσιακές δραστηριότητες, ἡ λειτουργία τῆς κατοικίας παραχωρεῖ τή θέση της στή λειτουργία τῆς ἐργασίας (ἰδίως στόν τριτογενή τομέα), ὁ μικροβιοτέχνης παρακμάζει κλπ.

Ἡ διείσδυση τοῦ τριτογενοῦς τομέως στά κέντρα συνεπάγεται τήν κατασκευή μεγάλων λειτουργικῶν συγκροτημάτων ὑπερμέτρων διαστάσεων, τά ὁποῖα ἔχουν ἐπακόλουθο τήν παρεμπόδιση τῆς κυκλοφορίας τίς ὧρες αἰχμῆς καί τή δημιουργία «ἐρήμων» κατά τή νύκτα. Ὁδηγοῦν, ἐπίσης, στήν καταστροφή τῶν παλιῶν σπιτιῶν, ὅπως καί στή δημιουργία διαχωρισμοῦ μεταξύ τῶν μᾶλλον εὐπόρων κοινωνικῶν τάξεων καί τῶν νέων συνοικιῶν καί τῶν λιγότερο εὐπόρων, οἱ ὁποῖες ἐγκαθίστανται γιά ἕνα διάστημα στίς παλαιές συνοικίες. Ἐξ ἄλλου, ἡ μορφωτική ταυτότης τῆς Εὐρώπης, ἡ ὁποία καθορίζεται κατά μεγάλο μέρος ἀπό τά κέντρα τῶν πόλεών της, ἀπειλεῖται σοβαρά ἀπό τά φαινόμενα τά ὁποῖα ἐπισημάνθηκαν ἀνωτέρω.

Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἀτομικοῦ μεταφορικοῦ μέσου ἀναγκάζει τούς ὑπευθύνους νά ἀναζητήσουν λύσεις πού ἐπιτρέπουν τόν ἔλεγχο τῶν κυκλοφοριακῶν προβλημάτων στά κέντρα τῶν πόλεων, χωρίς νά ἀλλοιώνεται ἡ φυσιογνωμία τους.

3. *Προβλήματα περιβάλλοντος τῶν ἀνοικτῶν χώρων καί τῶν τοπίων*

Προβλήματα, ἀνάλογα μέ ἐκεῖνα τῶν κέντρων τῶν πόλεων, ἀνακύπτουν καί γιά τούς ἀνοικτούς χώρους καί τά τοπία τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἐπέκταση τῶν πόλεων πρός τήν ὕπαιθρο, ἡ αὔξηση τῆς κυκλοφορίας, τῆς ὑπαιθρίου ἀναψυχῆς καί τοῦ τουρισμοῦ, ὁ ἐκσυγχρονισμός τῶν δομῶν γεωργικῆς παραγωγῆς κλπ. ἐπιφέρουν ταχεῖα καί πολύ βαθειά μεταβολή στήν ὕπαιθρο, στό ἀγροτικό τοπίο, καί στούς χαρακτηριστικούς βιότοπους τῆς Εὐρώπης, οἱ ὁποῖοι, ὅπως ἄλλωστε καί τά κέντρα τῶν πόλεων, ἀποτελοῦν μία πολιτιστική κληρονομιά σημαντική ἀλλά ταυτόχρονα καί εὐπρόσβλητη.

Τά προβλήματα αὐτά ἐμφανίζονται κατά τρόπο ἰδιαίτερα ὀξύ στίς περιοχές ταχείας ἀστικῆς ἀναπτύξεως, ἀλλά ἐπίσης καί στίς φθίνουσες περιοχές οἱ ὁποῖες ἀπειλοῦνται μέ πληθυσμιακή ἐρήμωση λόγω φυσικῶν μειονεκτημάτων τά ὁποῖα καλεῖται νά ἀντιμετωπίσει ἡ γεωργία, ἢ λόγω τῆς παρακμῆς τῶν παραδοσιακῶν βιομηχανικῶν δραστηριοτήτων. Τά ἴδια προβλήματα ἀνακύπτουν ἐπίσης στίς τουριστικές περιοχές ὅπως καί στίς ἀκτές καί στά ὀρεινά.

4. *Προβλήματα περιβάλλοντος σχετικά μέ τίς παράκτιες ζῶνες*

Οἱ παράκτιες ζῶνες τῆς Κοινότητος ὑφίστανται ἰδιαίτερα τίς ἐπιπτώσεις τῆς ἀστικῆς ἀναπτύξεως, τῆς βιομηχανικῆς ἐπεκτάσεως, τοῦ τουρισμοῦ κλπ. Τά τοπία καί οἱ βιότοποι τῶν ζωνῶν αὐτῶν ὑφίστανται βαθειές μεταβολές.

Οἱ ἐξελίξεις αὐτές κινδυνεύουν νά ἐπιφέρουν τόν ἀφανισμό ὁρισμένων χαρακτηριστικῶν τύπων ἀκτῶν καί βιοτόπων τῆς Εὐρώπης καί νά δυσχεράνουν σημαντικά τό ρόλο τόν ὁποῖο διαδραματίζουν οἱ παράκτιες περιοχές στήν οἰκολογική ἰσορροπία (λόγου χάρη ζῶνες ἀναπαραγωγῆς τῶν ἰχθύων, τόπος ἀναπαύσεως τῶν ἀποδημητικῶν πτηνῶν). Ἐξ ἄλλου, ἐπί οἰκονομικοῦ ἐπιπέδου, οἱ ἐπιπτώσεις τῶν διαταραχῶν αὐτῶν θά ἦταν ὀλέθριες γιά τήν ἁλιεία καί ὁρισμένους τομεῖς τῆς γεωργίας.

Ἐξ ἄλλου, οἱ νέες οἰκονομικές δραστηριότητες πού ἀναπτύσσονται στήν ἀκτή παρεμποδίζουν συχνά ἡ μία τήν ἄλλη, λόγω τῶν ἀντιφατικῶν ἀπαιτήσεών τους καί ἀποτελοῦν ἐμπόδιο γιά τήν ἀνάπαυση καί τήν ἀναψυχή στήν ὕπαιθρο, τῆς ὁποίας οἱ ἀστικοί πληθυσμοί αἰσθάνονται ὁλοένα καί περισσότερο τήν ἀνάγκη.

Γιά τή συμπλήρωση τῶν προτεινομένων ἐνεργειῶν γιά τήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως τῶν παρακτίων ὑδάτων, εἶναι οὐσιῶδες ἡ ἀκολουθουμένη πολιτική γραμμή νά λάβει ὑπόψη γιά τή χωροταξική ὀργάνωση τῶν ἀκτῶν, ὄχι μόνο τίς τοπικές ἤ ἐθνικές ἀνάγκες, ἀλλά καί τίς μελλοντικές ἀνάγκες τοῦ συνόλου τῶν κατοίκων τῆς Κοινότητος(1). Διαφορετικά ὁρισμένες ἐγκαταστάσεις, οἱ ὁποῖες δέν θά προγραμματίζονται σέ συνάρτηση μέ τίς ἀνάγκες αὐτές, θά καθιστοῦσαν δύσκολη τή σωστή ἀξιοποίηση τῆς ἀκτῆς(2).

Γ. Τρόποι ἐκτελέσεως

Οἱ τέσσερις ὁμάδες τῶν προβλημάτων, πού ἐπισημάνθηκαν περιληπτικά ὑπό Β, συνδέονται στενά μεταξύ τους καί συνεπῶς δέν θά ἦταν δυνατό νά ἐπιλυθοῦν μεμονωμένα. Γιά τό λόγο αὐτό, ἡ Ἐπιτροπή προτίθεται νά τά μελετήσει στό σύνολό τους μέ τή βοήθεια ὁμάδος ἐμπειρογνωμόνων τῶν κρατῶν.

Οἱ ἐργασίες τῆς ὁμάδος τῶν ἐμπειρογνωμόνων θά κατευθύνονται σέ συνεργασία μέ τή Μόνιμη Ἐπιτροπή γιά τήν Περιφερειακή Ἀνάπτυξη, ἡ ὁποία προβλέπεται στό πλαίσιο τῆς κοινῆς περιφερειακῆς πολιτικῆς.

Κατά τήν προετοιμασία τῶν ἐργασιῶν τῆς ὁμάδος ἐμπειρογνωμόνων, ἡ Ἐπιτροπή θά βασισθεῖ κυρίως στίς ἐργασίες πού διεξάγονται ἤδη, τόσο σέ ἐθνικό ὅσο καί σέ διεθνές ἐπίπεδο. Στήν περίπτωση πού θά ἀποδειχθεῖ χρήσιμο, ἡ Ἐπιτροπή θά συστήσει ὑποομάδες προκειμένου νά ἐξετασθοῦν συγκεκριμένα θέματα τά ὁποῖα ἔχουν μελετηθεῖ ἀπό τήν κύρια ὁμάδα.

Δ. Χρονοδιάγραμμα

Ἡ Ἐπιτροπή σκοπεύει νά συγκαλέσει τήν ὁμάδα ἐμπειρογνωμόνων πρίν ἀπό τήν 30ή Ἰουνίου 1974.

Κεφάλαιο 4

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α. Κατευθυντήριες γραμμές

Κάθε ἐνέργεια σχετικά μέ τή βελτίωση τοῦ περιβάλλοντος τῆς ἐργασίας πρέπει νά ἀποσκοπεῖ:

— στό νά ἐπιτύχει, μέ τήν ἀνακαίνιση τῶν κλασικῶν μεθόδων, μεγαλύτερη ἀποτελεσματικότητα τῶν προληπτικῶν μέτρων στόν τομέα τῆς ἰατρικῆς, τῆς ὑγιεινῆς καί τῆς ἀσφαλείας τῆς ἐργασίας,

— νά καταστήσει τήν ἐργασία ἀποδεκτή μέ τήν προοδευτική ἐφαρμογή, στό πλαίσιο τῆς ἐργασίας, τῶν κριτηρίων πού ἀφοροῦν τόν τρόπο ζωῆς γενικότερα.

(1) Αὐτή ἡ χωροταξική ὀργάνωση τῶν ἀκτῶν θά πρέπει ἐπίσης νά λάβει ὑπόψη της τίς προσπάθειες γιά τήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως τῆς ἀνοικτῆς θαλάσσης.

(2) Οἱ ἐργασίες αὐτές θά πρέπει νά λάβουν ὑπόψη τίς μελέτες οἱ ὁποῖες γίνονται ἀπό τόν ΟΟΣΑ ἐπί τῶν προβλημάτων χωροταξίας τῶν ἀκτῶν τῆς Μεσογείου.

Ὡς πρός αὐτό τό θέμα, ἡ Ἐπιτροπή θά πρέπει νά ἐπεξεργασθεῖ προτάσεις σέ σχέση μέ ἤ στό πλαίσιο τοῦ καθορισμοῦ τοῦ κοινωνικοῦ προγράμματος.

Β. Ἐνέργειες

Οἱ ἐνέργειες αὐτές ἀποσκοποῦν στό νά καταστεῖ τεχνικά δυνατή καί προσιτή, γιά τό μεγαλύτερο ἀριθμό ἐπιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων καί τῶν μικρομεσαίων), ἡ πραγματική ἐξυγίανση τοῦ χώρου ἐργασίας καί ἡ διαμόρφωση ἀσφαλῶν καί παραδεκτῶν συνθηκῶν ἐργασίας.

Προκαταρκτικές μελέτες ἔχουν ἀρχίσει ἀπό τό 1972 καί θά ἔχουν τελειώσει τό 1973.

Οἱ διεξαγόμενες ἐργασίες ἀπό τό 1973, ἔχουν ὡς βάση τό ἑξῆς σχῆμα:

1. *Γνώσεις οἱ ὁποῖες πρέπει νά ἀποκτηθοῦν, νά ὑποβληθοῦν σέ μελέτη καί νά διαδοθοῦν*

— καθορισμός κάθε παράγοντος περιβάλλοντος καί κάθε ζημιογόνου ἐκπομπῆς:

— στατιστικές ἀρχές δειγματοληψίας,

— μέθοδοι δειγματοληψίας καί μετρήσεων,

— πρότυπα ἐκτιμήσεως τοῦ κινδύνου ἐντός ζώνης ὁροθετημένης χωρικά καί χρονικά, πού ἀντιστοιχεῖ στήν ἐργασία τοῦ ἐργάτου, λαμβανομένου συγχρόνως ὑπόψη τοῦ συνολικοῦ κινδύνου,

— μέθοδοι ἐκτιμήσεως πραγματικῶν συνθέτων καταστάσεων:

— ἐπιπτώσεις τῶν παραγόντων περιβάλλοντος καί τῶν ζημιογόνων ἐκπομπῶν στούς ἀνθρώπους (ἀτομικά, ἀλλά προπάντων καθ' ὁμάδα, γνώση τοῦ πληθυσμοῦ καί τῆς ταξινομήσεώς του, προδιάθεση στήν ἀσθένεια),

— ἐπιπτώσεις στήν ἐπιχείριση (δεῖκτες ἀναφορικά μέ τό σύνολο τῶν ἐργαζομένων, τή γενική συμπεριφορά τους καί τίς αἰτίες της),

— ἐπιπτώσεις στό σύνολο τῆς κοινωνίας (οἰκονομική καί κοινωνική δαπάνη ἀπό τή φθορά τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, ἀνάληψη τῶν δαπανῶν αὐτῶν).

2. **Σχέδια**

— ἐφαρμογή πρακτικῆς τακτικῆς στόν ἀγώνα κατά τῶν κινδύνων ἐργασίας καί κατά τῶν ἐκθέσεων σ' αὐτούς, βάσει κριτηρίων ἀναλόγων μέ ἐκεῖνα τά ὁποῖα ἐφαρμόζονται γιά τήν καταπολέμηση τῆς ρυπάνσεως,

— διατύπωση προδιαγραφῶν γιά τίς μηχανές, τά προϊόντα καί κάθε ἄλλο ἐξοπλισμό γιά τήν ἀσφαλή χρησιμοποίησή τους,

— ἐξέλιξη καί χρησιμοποίηση τοῦ ὑλικοῦ βιομηχανικῆς ὑγιεινῆς, προώθηση τῆς ἐργονομίας γιά τήν ἀποκατάσταση καί τή βελτίωση τῶν συνθηκῶν ἐργασίας,

— προώθηση ἐργονομικῆς ἀντιλήψεως σχετικά μέ τίς νέες ἐγκαταστάσεις,

— ὁρισμός τῶν ἀνθρωπίνων καί κοινωνιολογικῶν πλευρῶν σχετικά μέ τήν ὀργάνωση τῆς ἐργασίας καί τῆς ἐπεξεργασίας μεθόδων πού ἐπιτρέπουν τή μείωση τῶν μή ἱκανοποιητικῶν καταστάσεων καί τήν προώθηση ἀποτελεσματικῆς συμμετοχῆς.

Γ. **Τρόποι ἐκτελέσεως**

Μέ βάση τίς προαναφερθεῖσες ἐνέργειες, ἡ Ἐπιτροπή προτίθεται νά ἐκπονήσει πρόγραμμα ἐργασίας, τό ὁποῖο θά περιλάβει στό πλαίσιο τοῦ προγράμματος κοινωνικῆς δράσεως.

Ἡ Ἐπιτροπή θά θέσει σέ ἐφαρμογή τά μέσα τά ὁποῖα διαθέτει, σέ συνεργασία μέ τίς ἐθνικές ἀρχές καί τούς ἐπαγγελματικούς κύκλους. Προτίθεται δέ κυρίως:

— νά ἐπεξεργασθεῖ καί νά προωθήσει μελέτες ἰδίως στόν τομέα τῆς μεθοδολογίας,

— νά προωθήσει τά πρακτικά μέτρα τά ὁποῖα καί μόνο θά καταστήσουν δυνατή τήν ἀπόκτηση τῶν ἀναγκαίων γνώσεων στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος τῆς ἐργασίας,

— νά προωθήσει τήν κατάρτιση τοῦ ἀπαραίτητου προσωπικοῦ (τεχνικοί, π.χ. εἰδικοί στό θέμα τῆς ὑγιεινῆς τῆς ἐργασίας, πρόσωπα καλούμενα νά ἀναλάβουν προσωρινές εὐθύνες στούς ἀναφερομένους τομεῖς),

— νά ἐγκαταστήσει δίκτυα τεκμηριώσεως,

— νά προτείνει διατάξεις — πλαίσια γενικῆς ἐφαρμογῆς — καθώς καί δεῖκτες ἀναφορᾶς γιά τόν ἔλεγχο τῶν εἰδικῶν κινδύνων, ὥστε νά θέσει ὅλες τίς ἐπιχειρήσεις πρό τῶν αὐτῶν ὑποχρεώσεων καί νά παράσχει σέ ὅλους τούς ἐργαζομένους τίς ἴδιες ἐγγυήσεις προστασίας,

— νά κατευθύνει μία ὅσο τό δυνατό εὐρύτερη ἐνημερωτική προσπάθεια.

Δ. **Χρονοδιάγραμμα**

1. Θά πρέπει νά περατωθοῦν οἱ μελέτες ἐρεύνης οἱ ὁποῖες ἄρχισαν τό 1972.

2. Χρειάζεται νά συγκληθεῖ συνέλευση ἐμπειρογνωμόνων πρίν ἀπό τό τέλος τοῦ Ὀκτωβρίου 1973, προκειμένου:

— νά πραγματοποιήσει ἕναν ἀπολογισμό στούς διάφορους τομεῖς, βάσει τῶν πορισμάτων τῶν μελετῶν,

— νά καταρτίσει μία σειρά εἰδικῶν σχεδίων (πού ἀφοροῦν τίς διάφορες κατηγορίες κινδύνων καί συντείνουν στήν ἐφαρμογή τῶν προαναφερθέντων μέσων), τά ὁποῖα ὑλοποιοῦνται ἀπό τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1974,

— νά συμβάλει στήν ἐπεξεργασία πολιτικῆς γραμμῆς πού ἀποσκοπεῖ στό νά προωθήσει προληπτικά μέτρα καί νά βελτιώσει τήν ἐργασία στό πλαίσιο τοῦ προγράμματος κοινωνικῆς δράσεως.

Κεφάλαιο 5

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΒΙΩΣΕΩΣ

Α. Κατευθυντήριες γραμμές

Τά προβλήματα πού ἀνακύπτουν ἀπό τή βελτίωση τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως καί ἐργασίας στή σύγχρονη κοινωνία εἶναι πολλά καί σύνθετα. Οἱ μελέτες καί οἱ ἔρευνες στόν τομέα εἶναι σχετικά λίγες καί διασπαρμένες καί τά ἀποτελέσματά τους εἶναι συχνά περιορισμένης ἐκτάσεως καί σημασίας. Ἡ Κοινότης δέν διαθέτει ἀκόμη ὄργανο σκέψεως, διαβουλεύσεως, ἀναλύσεως καί μελέτης, τό ὁποῖο νά ἐπιτρέπει κοινή καί συστηματική προσέγγιση τῶν προβλημάτων αὐτῶν καί τῶν λύσεών τους καί τό ὁποῖο θά ἐλάμβανε ὑπόψη τίς ἀνάγκες σέ κοινοτική κλίμακα καθώς καί τίς πηγές οἱ ὁποῖες διατίθενται.

Τά κοινοτικά ὄργανα ἔπρεπε νά διαθέτουν ἕνα ὄργανο ἱκανό κυρίως νά ἀπογράφει τά στοιχεῖα, τά ὁποῖα μέ τό συνδυασμό τῶν ἐπενεργειῶν τους, παρεμβαίνουν στό χῶρο τῆς ἐργασίας καί τῆς ζωῆς καί τό ὁποῖο νά πραγματοποιεῖ μακροπρόθεσμη ἐρευνητική μελέτη τῶν παραγόντων, οἱ ὁποῖοι ἐνδέχεται νά ἀπειλοῦν τίς συνθῆκες ὑπάρξεως καί τῶν παραγόντων πού δύνανται νά βελτιώσουν τίς συνθῆκες αὐτές.

Β. Ἐνέργειες

Γιά τό σκοπό αὐτόν, ἡ Ἐπιτροπή προτίθεται νά ὑποβάλει στό Συμβούλιο, πρίν ἀπό τήν 31η Δεκεμβρίου 1973, πρόταση πού θά ἀποβλέπει στή σύσταση Εὐρωπαϊκοῦ Ἱδρύματος γιά τή Βελτίωση τῶν Συνθηκῶν Διαβιώσεως καί Ἐργασίας τοῦ ὁποίου οἱ στόχοι πρέπει νά καθορίζονται στό πλαίσιο τῆς τηρήσεως τῶν διατάξεων τῆς συνθήκης περί ἱδρύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, λαμβανομένων ἐπίσης ὑπόψη τῶν ἀντιστοίχων ἁρμοδιοτήτων τῶν ὀργάνων.

Εἶναι δυνατό νά παρατεθεῖ ἐνδεικτικά μία σειρά θεμάτων τήν ἔρευνα τῶν ὁποίων θά ἦταν δυνατό νά ἐνθαρρύνει τό Ἵδρυμα, χωρίς ὁ κατάλογος αὐτός νά εἶναι ἐξαντλητικός καί χωρίς ἰσχυρισμό ὅτι ἡ μελέτη ὅλων τῶν ἀπαριθμουμένων θεμάτων ὀφείλει ἀπαραίτητα νά ἀναληφθεῖ βραχυπρόθεσμα.

1. *Βελτίωση τῶν συνθηκῶν ἐργασίας*

   1) Ἡ μετατροπή τῆς ἐργασίας μέ σκοπό τόν περιορισμό τῶν ἐργασιῶν οἱ ὁποῖες εἶναι ἐπίπονες σωματικά καί ψυχολογικά,

   2) Ἡ βελτίωση τοῦ κλίματος ἐργασίας,

   3) Ἡ χρονική κατανομή τῆς ἐργασίας.

2. *Βελτίωση τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως*

   1) Ἡ πόλη καί ὁ χῶρος:

      — οἱ διάφοροι τύποι κατοικίας,

      — ἡ ἰδανική χρησιμοποίηση τοῦ ἐδάφους,

      — ἡ διαφύλαξη καί ἀνακαίνιση τῶν παλαιῶν συνοικιῶν καί τῶν κέντρων πόλεων, νέες πόλεις, βέλτιστες διαστάσεις τῶν πόλεων.

   2) Ἡ ἐξέλιξη τοῦ συστήματος μεταφορῶν.

   3) Ἡ ἐξέλιξη τῶν ἐπικοινωνιῶν καί ἡ πληροφοριακή ἐπανάσταση, κοινωνία τοῦ αὐτοματισμοῦ, μορφωτικές πολιτικές συνέπειες.

   4) Κοινωνική ἐνσωμάτωση τῶν μεταναστῶν, κυρίως τῶν ὑπηκόων τρίτων κρατῶν.

Ἡ ἀπαρίθμηση τῶν πολύ διαφορετικῶν αὐτῶν θεμάτων θά δημιουργοῦσε κίνδυνο διασποράς ἐάν δέν διευκρινιζόταν, ὅτι τό πεδίο δράσεως τοῦ Ἱδρύματος θά ἔπρεπε νά ὁροθετηθεῖ αὐστηρά, ὄχι σέ συνάρτηση μέ ἕναν ἀριθμό θεμάτων, ὁ ὁποῖος πρέπει νά παραμείνει πολύ εὐρύς, ἀλλά σέ συνάρτηση μέ προτεραιότητες οἱ ὁποῖες πρέπει νά καθορισθοῦν βάσει ἐκτιμήσεων ἀποτελεσματικότητος.

Γ. Λειτουργίες τοῦ Ἱδρύματος

Τό Ἵδρυμα θά ἔπρεπε νά εἶναι ἱκανό νά προκαλέσει ἔρευνες ἤ πειραματισμούς πού νά ἀνταποκρίνονται στούς στόχους τῆς Κοινότητος καί τῶν Κρατῶν μελῶν χωρίς νά φθάνει σέ συγκεντρωτικό μηχανισμό ἐρεύνης πού θά ἀνταγωνίζεται τά ἤδη ὑπάρχοντα κέντρα ἤ ἱνστιτοῦτα:

Οἱ λειτουργίες οἱ ὁποῖες θά ἔπρεπε νά προβλεφθοῦν εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

— νά καταρτισθεῖ κατάλογος τῶν ἀνειλημμένων ἐρευνῶν μέσα στήν Κοινότητα, στόν τομέα ἁρμοδιότητος τοῦ Ἱδρύματος,

— νά εὐνοηθοῦν οἱ ἐπαφές καί ἡ συνεργασία μεταξύ ἱνστιτούτων, κέντρων ἐρεύνης καί ἐρευνητῶν,

— νά ὑπάρξει συμβολή ἐξ ὁλοκλήρου ἤ ἐν μέρει στή χρηματοδότηση ἐρευνῶν ἤ πειραμάτων πού περιλαμβάνονται στούς στόχους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀνατεθεῖ στό ἵδρυμα, βάσει ὁδηγιῶν πού καθορίζονται ἀπό τά κοινοτικά ὄργανα,

— νά ἐξασφαλισθεῖ ἡ διάδοση τῶν πορισμάτων ἀπό τίς ἔρευνες αὐτές καί τά πειράματα,

— νά παραβληθεῖ τό πόρισμα τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν μέ τά πορίσματα τῶν ἀντιστοίχων ἱνστιτούτων καί ὀργανισμῶν τρίτων χωρῶν.

Κεφάλαιο 6

ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ[1]

Α. Κατευθυντήριες γραμμές

Ἡ διαφύλαξη καί ἡ βελτίωση τοῦ περιβάλλοντος ἀπαιτεῖ νά συνειδητοποιήσει κάθε ἕνας τήν ὕπαρξη καί τή σπουδαιότητα τῶν κινδύνων πού ἀπειλοῦν τά ἄτομα καθώς καί τίς εὐθύνες πού προκύπτουν. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τή δυνατότητα νά ἐπέμβουν, σέ διαφορετικούς βαθμούς, μέ τή συμπεριφορά τους καί μέ τίς πράξεις τους, ἔναντι τοῦ περιβάλλοντος τό ὁποῖο χρησιμοποιοῦν καί διαμορφώνουν καί γιά τό ὁποῖο εἶναι ἀτομικά καί συλλογικά ὑπεύθυνοι.

Γιά νά ὁδηγηθοῦν τά ἄτομα στήν ἀνάληψη τῶν εὐθυνῶν τους ἔναντι τῶν προβλημάτων αὐτῶν, ἐνδείκνυται νά ἐνημερωθοῦν μέ κατάλληλα ἐκπαιδευτικά καί πληροφοριακά μέσα:

— σχολική καί πανεπιστημιακή ἐκπαίδευση θεμελιωμένη σέ συγκεκριμένα πρακτικά παραδείγματα εἰσαγόμενα στίς διάφορες σχολές,

— πληροφορίες γιά τήν κατάσταση σέ ὁρισμένους τομεῖς καί τίς συνέπειες τῶν ἐπιλογῶν οἱ ὁποῖες πρέπει νά γίνουν,

— κατάρτιση ἐκπαιδευτῶν καί ὑπευθύνων.

Οἱ συνδυασμένες αὐτές προσπάθειες θά ἔπρεπε νά καταστήσουν δυνατή τήν καλύτερη κατανόηση ἀπό τήν κοινή γνώμη τῶν ἀποφάσεων πού λαμβάνονται ἀπό τίς κυβερνήσεις, ἀποφάσεις οἱ ὁποῖες μποροῦν νά ἐπηρεάσουν ἄμεσα τό ἐπίπεδο καί τίς συνθῆκες διαβιώσεως τοῦ πληθυσμοῦ.

Σέ γενικές γραμμές, τό θέμα συνίσταται πρῶτο στό νά κινητοποιηθοῦν σχετικά μέ τό πρόβλημα τοῦ περιβάλλοντος μέ συστηματικό τρόπο καί γενικά νά ὀργανωθοῦν οἱ πληθυσμοί καί ἰδιαίτερα ἡ νεολαία. Κατά δεύτερο λόγο, συνίσταται στήν ἐξασφάλιση τῆς καταρτίσεως τῶν ὑπευθύνων, διοικητικῶν, οἰκονομικῶν καί κοινωνικῶν παραγόντων, διαχειριστῶν καί ὀργανωτῶν, τῶν ὁποίων οἱ ἐπεμβάσεις ἐπηρεάζουν τό περιβάλλον. Κατά τρίτο λόγο, συνίσταται στή συνδρομή πρός τό πανεπιστήμιο — καί γενικά τήν ἀνώτατη παιδεία — προκειμένου νά ἐκπληρώσουν στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος τήν τριπλή ἀποστολή τους τῆς προωθήσεως τῆς γνώσεως μέσω τῆς ἔρευνας, τῆς καταρτίσεως μέσω τῆς διδασκαλίας καί τῆς διαδόσεως τῆς γνώσεως μέ τή γραπτή καί προφορική πληροφόρηση.

Σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τά Κράτη μέλη τῆς Κοινότητος, οἱ ἀνάγκες αὐτές πληροφορήσεως καί καταρτίσεως χαρακτηρίζονται ἀπό τό γεγονός ὅτι ὁρισμένος ἀριθμός βασικῶν δεδομένων, τά ὁποῖα ἐπιβάλλονται ἀπό τούς νόμους λειτουργίας καί ἐξελίξεως τῶν χωρῶν μέ πολύ ἀναπτυγμένη βιομηχανία, ταυτίζονται αἰσθητά σέ ὅλα τά Κράτη μέλη. Ἔτσι οἱ βασικές ἀρχές οἱ ὁποῖες πρέπει νά κατευθύνουν τίς ἐνέργειες στό ἐν λόγω θέμα ἰσχύουν γενικά γιά ὅλα τά Κράτη μέλη τῆς Κοινότητος.

Ἐξ ἄλλου σημειώνεται ὅτι στά Κράτη μέλη ἡ διδακτική προσέγγιση τῶν προβλημάτων πού συνδέονται μέ τό περιβάλλον εἶναι ὑποτυπώδης καί ὅτι οἱ πρωτοβουλίες πού προέρχονται ἀπό αὐτήν εἶναι ἀκόμη, σχετικά μέτριες, διεσπαρμένες καί ἀρκετά περιορισμένης παιδαγωγικῆς ἰσχύος. Ἐπίσης ἡ μελέτη καί ἡ πανεπιστημιακή ἔρευνα στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος ἀντιπροσωπεύουν ἕνα νέο κλάδο διδασκαλίας. Οἱ ἀναληφθεῖσες προσπάθειες προκειμένου νά ἀναληφθεῖ μία τέτοια ἐκπαίδευση συχνά δέν συντονίζονται, ἰδίως σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τόν ὑποχρεωτικό διεπιστημονικό χαρακτήρα της.

Β. Ἐνέργειες

Οἱ διαπιστώσεις αὐτές ἀποτελοῦν τή βάση τῶν ἐνεργειῶν πού περιγράφονται πιό κάτω. Τέτοιου εἴδους ἐνέργειες πρέπει γενικά νά διατηροῦν ἐπικουρικό χαρακτήρα, ἔναντι ἐκείνων οἱ ὁποῖες ἔχουν ἀναληφθεῖ σέ περιφερειακό καί ἐθνικό ἐπίπεδο.

α) *Ἐνέργειες εὐαισθητοποιήσεως*

Οἱ ἐνέργειες αὐτές θά συνίστανται στό νά καταστοῦν περισσότερο γνωστές οἱ ἐργασίες πού πραγματοποιοῦνται σέ κοινοτικό ἐπίπεδο, προκειμένου νά προστατευθεῖ καί νά βελτιωθεῖ τό περιβάλλον.

Ἡ δράση αὐτή θά πραγματοποιηθεῖ μέ τά μέσα ἐνημερώσεως τά ὁποῖα διαθέτει ἡ Κοινότης καί μέ τή δημοσίευση ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς περιοδικῆς ἐκθέσεως ἐπί τῆς καταστάσεως τοῦ περιβάλλοντος στήν Κοινότητα.

β) *Ἐνέργειες σχετικά μέ τήν ἐκπαίδευση*

Ἀπό τό σχολεῖο στοιχειώδους καί μέσης ἐκπαιδεύσεως τά παιδιά καί οἱ ἔφηβοι πρέπει νά εὐαισθητοποιοῦνται στά προβλήματα τοῦ περιβάλλοντος. Τό Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης, ὁ ΟΟΣΑ καί ἡ UNESCO, ἔχουν ἐκπονήσει μελέτες καί προγράμματα διδασκαλίας καθώς καί παιδαγωγικές ὁδηγίες. Στά περισσότερα Κράτη, οἱ ἐκπαιδευτικοί ἔχουν λάβει ὁδηγίες γιά νά εἰσάγουν σέ ὅλες τίς βαθμίδες τῆς γενικῆς, τεχνικῆς καί ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως τά θέματα τοῦ περιβάλλοντος, στά μαθήματα θετικῆς κατευθύνσεως, γεωγραφίας, τεχνολογίας καί οἰκονομίας.

Ἡ Ἐπιτροπή θά συνεργασθεῖ μέ τούς ὀργανισμούς αὐτούς καί θά συμβάλει στίς προσπάθειες αὐτές

(1) Οἱ ἐνέργειες πού ἀναφέρονται σ' αὐτό τό κεφάλαιο ἀφοροῦν τό σύνολο τῶν στόχων τῆς πολιτικῆς τοῦ περιβάλλοντος, ὅπως αὐτοί καθορίζονται ἀπό τό πρόγραμμα.

θέτοντας στή διάθεση τῶν δασκάλων καί καθηγητῶν ἐκπαιδευτικούς φακέλους πού θά περιέχουν μελέτες ἐμπειρογνωμόνων πάνω σέ προβλήματα περιβάλλοντος πού ἀνακύπτουν σέ εὐρωπαϊκή κλίμακα.

Ἡ Ἐπιτροπή θά ἀναλάβει ἐπίσης τίς ἐργασίες σχετικά μέ τή σύνταξη ἑνός σχολικοῦ ἐγχειριδίου, τό ὁποῖο θά χρησιμοποιεῖται στά Κράτη μέλη, ἰδίως στή στοιχειώδη ἐκπαίδευση.

Σέ πολλά πανεπιστήμια καί ἀνώτατες σχολές (κυρίως γεωργικές σχολές) συγκροτοῦνται ὁμάδες χημικῶν, φυσικῶν, τοξικολόγων, μηχανικῶν καί οἰκονομολόγων οἱ ὁποῖοι ἀντιπαραθέτουν τίς μελέτες, τίς ἔρευνές τους καί τά πειράματά τους. Ἀναπτύσσονται δύο τύποι ἐκπαιδεύσεως: ἕνας ὁ ὁποῖος ὁδηγεῖ στό δίπλωμα πανεπιστημιακῶν σπουδῶν τύπου «Μηχανικός περιβάλλοντος», ἕνας δέ ἄλλος ὁ ὁποῖος ἀπευθύνεται σέ διπλωματούχους διαφόρων ἐπιστημῶν προκειμένου νά τούς παράσχει διεπιστημονική κατάρτιση. Οἱ διεπιστημονικές ὁμάδες ἐρεύνης, οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦνται ἀπό πολλούς κλάδους, παρέχουν τή δυνατότητα προπαρασκευῆς τοῦ διδακτορικοῦ διπλώματος στούς φοιτητές, τῶν ὁποίων τό θέμα τῆς μελέτης, πού ἀφορᾶ προβλήματα σχετικά μέ τό περιβάλλον, ἀπαιτεῖ πολυεπιστημονική κατάρτιση.

Τά Πανεπιστήμια καί τά ἱνστιτοῦτα τά ὁποῖα πῆραν πρωτοβουλία γιά τή νέα αὐτή ἐκπαίδευση, βρίσκονται σήμερα στήν προπαρασκευαστική καί πειραματική φάση. Ἡ Ἐπιτροπή θά ἠδύνατο νά τά ἐνισχύσει μέ τούς ἑξῆς τρόπους:

— νά παρέχει συμβάσεις ἐρεύνης γιά τά σχέδια εὐρωπαϊκοῦ ἐνδιαφέροντος,

— νά χορηγεῖ ὑποτροφίες σέ φοιτητές καί νέους ἐρευνητές πού ἐπιθυμοῦν νά ἐπιμορφωθοῦν, ἔξω ἀπό τή χώρα καταγωγῆς τους, σέ ἐπιστῆμες σχετικές μέ τό περιβάλλον,

— νά δίνει στά ἐνδιαφερόμενα ἱνστιτοῦτα τῶν Κρατῶν μελῶν τήν εὐκαιρία νά ἀντιπαραθέσουν τά ἐρευνητικά καί ἐκπαιδευτικά προγράμματά τους,

— νά ἐνθαρρύνει τήν ἀνταλλαγή καθηγητῶν καί ἐρευνητῶν,

— νά ἐπικουρεῖ τά ἱδρύματα γιά τήν ὀργάνωση θερινῶν μαθημάτων γιά μηχανικούς, χημικούς κλπ., οἱ ὁποῖοι ἀντιμετωπίζουν στόν ἐπαγγελματικό βίο τους προβλήματα περιβάλλοντος.

Ἐνδείκνυται ἐξ ἄλλου, νά μελετηθοῦν οἱ περισσότερο ἀποτελεσματικές μέθοδοι, ὥστε οἱ κρατικές ἀρχές νά ἔχουν στή διάθεσή τους, ὅσον τό δυνατόν συντομώτερο, εἰδικευμένους ἐμπειρογνώμονες τούς ὁποίους χρειάζονται ἐπειγόντως.

Τέλος, τά Κράτη μέλη πού ἐξετάζουν σήμερα τούς στόχους καί τά μέσα στόν τομέα τῆς ἐκπαιδεύσεως καί τῶν ὁποίων ἕνας ἀπό τούς στόχους θά συνίσταται στήν παραβολή τῶν ἐκπαιδευτικῶν συστημάτων καί στήν προσέγγιση τῆς ἑκατέρωθεν πολιτικῆς στόν τομέα τῆς ἐκπαιδεύσεως, ὀφείλουν νά συντονίσουν, στό πλαίσιο τοῦ Συμβουλίου, τίς πρωτοβουλίες τους, προκειμένου νά εἰσάγουν τίς ἰδέες, σχετικά μέ τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος, στίς διάφορες βαθμίδες τῆς ἐκπαιδεύσεως.

ΤΙΤΛΟΣ III

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ, Η ΚΟΙΝΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Μεγάλος ἀριθμός διεθνῶν ὀργανισμῶν ἀσχολεῖται σήμερα, μέ διάφορους τρόπους, μέ τά προβλήματα τοῦ περιβάλλοντος. Οἱ δραστηριότητές τους ἐκτείνονται ἀπό τίς διάφορες πολιτικές, οἰκονομικές, νομοθετικές, ὑγειονομικές, οἰκολογικές καί ἐπιστημονικές πλευρές τῆς καταπολεμήσεως τῶν ὀχλήσεων μέχρι τή διατήρηση καί τήν ἀποκατάσταση τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Τά ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν ἐκφράζονται, στίς περισσότερες περιπτώσεις εἴτε μέ ἀποφάσεις ἤ συστάσεις πού ἀπευθύνονται στίς κυβερνήσεις Κρατῶν, οἱ ὁποῖες ἄν καί δέν ἔχουν ὑποχρεωτικό χαρακτήρα ἐπηρεάζουν ὡστόσο σημαντικά τίς ἀποφάσεις τῶν κυβερνήσεων, εἴτε μέ σχέδια συμβάσεων πού καταρτίζονται στό πλαίσιο τῶν ἰδίων τῶν ὀργανισμῶν.

Ἡ Κοινότης θά παρακολουθήσει μέ ἐνδιαφέρον τίς ἐργασίες αὐτές, γιατί τά προτεινόμενα μέτρα καί οἱ ἐφαρμοζόμενες διαδικασίες ἐνδέχεται νά ἔχουν συχνά ἐπιπτώσεις πάνω στίς διεθνεῖς συναλλαγές, στή λειτουργία, γενικά, τῆς κοινῆς ἀγορᾶς, στά οἰκονομικά συμφέροντα τῆς Κοινότητος καί τῶν Κρατῶν μελῶν της καί συχνά ἐμπίπτουν στήν κοινοτική ἁρμοδιότητα.

Ὀφείλει ὡστόσο νά καταβάλλει προσπάθεια γιά νά ἀποφεύγεται ἡ ἀνάληψη διπλῶν προσπαθειῶν τῶν ἐργασιῶν τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν καί τῶν ἰδικῶν της ἐργασιῶν, ἡ Ἐπιτροπή δέν θά παραλείψει, ἰδίως στόν τομέα τῆς μελέτης, νά κατευθύνει τίς συμπληρωματικές ἐργασίες χρησιμοποιώντας ὑπάρχοντα ἤδη πορίσματα τῶν ἄλλων διεθνῶν ὀργανισμῶν προσαρμόζοντάς τα, συγχρόνως, στίς εἰδικές ἀπαιτήσεις καί τά

εἰδικά χαρακτηριστικά τῆς Κοινότητος καί διατηρώντας τόν ἀρχικό χαρακτήρα, ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται κυρίως στήν ἐφαρμογή κανονιστικῶν διατάξεων.

Ἐν τούτοις, παράλληλες ἐργασίες δύνανται νά παρουσιάζουν ἐνδιαφέρον γιά ὁρισμένα θέματα. Ἰδιαίτερα γιά ὁρισμένες ἐργασίες, οἱ ὁποῖες ἔχουν ἀναληφθεῖ ἤ οἱ ὁποῖες πρόκειται νά ἀναληφθοῦν ἀπό τόν ΟΟΣΑ, στό πλαίσιο τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς γιά τήν Εὐρώπη, στήν Γενεύη, καί τῆς Γραμματείας τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ὡς καί στό πλαίσιο τοῦ UNEP, ὅπου μία ἀντιπαράθεση μέ τίς δραστηριότητες τρίτων χωρῶν πού συμμετέχουν στίς ἐργασίες τῶν ὀργανισμῶν αὐτῶν, λόγω τῆς συνθέσεώς τους, θά ἠδύνατο νά εἶναι ἐπωφελής γιά τήν Κοινότητα, ρίχνοντας νέο φῶς στίς δραστηριότητές της. Ὁ ἐνδεχόμενος αὐτός παραλληλισμός δέν θά ἔπρεπε ὡστόσο νά ἀναχαιτίσει οὔτε τίς ἐργασίες πού ἐκτελοῦνται στούς ἐνδιαφερομένους διεθνεῖς ὀργανισμούς, οὔτε ἐκεῖνες οἱ ὁποῖες ἐκτελοῦνται στήν Κοινότητα.

Σέ κάθε περίπτωση, εἶναι συμφέρον τῆς Κοινότητος νά συνεχίσει τήν ἐντατική συνεργασία τήν ὁποία καθιέρωσε μέ τούς περισσότερους ἀπό τούς διεθνεῖς ὀργανισμούς καί ἰδίως μέ τόν ΟΟΣΑ, τήν UNESCO, τό Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης καί τόν UNEP. Ἡ συνεργασία αὐτή θά διευκολύνει τήν ἐγκαινίαση μιᾶς κοινῆς δράσεως στούς κόλπους τῶν ὀργανισμῶν αὐτῶν, χωρίς νά πλήττονται οἱ ἐνέργειες τίς ὁποῖες θά ἠδύνατο νά ἀναλάβει ἡ ἴδια ἡ Κοινότης, στό πλαίσιο τῶν ἁρμοδιοτήτων της[1].

---

(1) Ἐξ ἄλλου ὑπενθυμίζεται ὅτι:

— οἱ ὑπουργοί οἱ ἐπιφορτισμένοι μέ τά προβλήματα τοῦ περιβάλλοντος οἱ ὁποῖοι συνῆλθαν στήν Βόννη τήν 31η Ὀκτωβρίου 1972, συμφώνησαν, ὅτι τά Κράτη τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων ὀφείλουν νά διαβουλεύονται, σχετικά μέ τίς δραστηριότητες τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος καί νά ἐπιδιώκουν τήν υἱοθέτηση κοινῆς στάσεως,

— τό ἄρθρο 5 τῆς συμφωνίας τῶν ἀντιπροσώπων τῶν κυβερνήσεων τῶν Κρατῶν μελῶν, οἱ ὁποῖοι συνῆλθαν στό πλαίσιο τοῦ Συμβουλίου τῆς 5ης Μαρτίου 1973 περί πληροφορήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς καί τῶν Κρατῶν μελῶν ἐν ὄψει μιᾶς ἐνδεχομένης ἐναρμονίσεως γιά τό σύνολο τῆς Κοινότητος τῶν ἐπειγόντων μέτρων πού ἀφοροῦν τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος (ΕΕ ἀριθ. Α 9 τῆς 15ης Μαρτίου 1973) προβλέπει, ὅτι οἱ κυβερνήσεις τῶν Κρατῶν μελῶν διαβουλεύονται γιά κάθε διεθνή πρωτοβουλία στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος, ἡ ὁποία θά ἠδύνατο νά ἐπηρεάσει τή λειτουργία τῆς κοινῆς ἀγορᾶς ἤ τήν ἐκτέλεση μέρους τοῦ προγράμματος τῶν Κοινοτήτων στό θέμα τῆς μειώσεως τῆς ρυπάνσεως καί τῶν ὀχλήσεων, καθώς καί τῆς διαφυλάξεως τοῦ φυσικοῦ χώρου γιά τίς ὁποῖες ἡ προβλεπόμενη ἀπό τό σημεῖο 2 τῆς ἐν λόγω συμφωνίας διαδικασία ἐφαρμόζεται, δυνάμει τοῦ σημείου 3, χωρίς νά προσκρούσει στήν ἐφαρμογή τῶν συνθηκῶν καί κυρίως στά ἄρθρα 113 καί 116 τῆς συνθήκης περί ἱδρύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΟΡΙΣΜΟΙ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Προκαταρκτική σημείωση: Μερικοί ἀπό τούς ὅρους πού ἀναφέρονται παρακάτω δυνατόν νά χρησιμοποιοῦνται σέ ἄλλα θέματα ἀπό ἐκεῖνα τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος. Οἱ ὁρισμοί πού δίδονται ἐδῶ ἀναφέρονται μόνο στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος.

1. **Κριτήρια**

1.1. Ὁ ὅρος «κριτήριο» σημαίνει τήν σχέση μεταξύ τῆς ἐκθέσεως ἑνός στόχου ρυπάνσεως ἤ ὀχλήσεως καί τοῦ κινδύνου καί/ἤ τοῦ μεγέθους τῆς δυσμενοῦς ἤ ἀνεπιθύμητης ἐπιπτώσεως πού θά προέκυπτε ἀπό τήν ἔκθεση τοῦ στόχου σέ ρύπανση ἤ ὄχληση σέ δεδομένες περιστάσεις.

1.2. «Στόχος» εἶναι ἄνθρωπος ἤ στοιχεῖο τοῦ περιβάλλοντος ὁ ὁποῖος εἶναι πραγματικά ἤ δυνητικά ἐκτεθειμένος στή ρύπανση ἤ στήν ὄχληση.

1.3. Ἡ «ἔκθεση» ἑνός στόχου πού ἀντιμετωπίζεται στήν σχέση αὐτή θά ἔπρεπε νά ἐκφράζεται μέ μορφή ποσοτικῶν μεγεθῶν συγκεντρώσεως, ἐντάσεως, διαρκείας ἤ συχνότητος.

1.4. Ὁ «κίνδυνος» εἶναι ἡ πιθανότης ἐμφανίσεως δυσμενῶν ἤ ἀνεπιθυμήτων συνεπειῶν οἱ ὁποῖες προκύπτουν ἀπό δεδομένη ἔκθεση σέ μία ἤ περισσότερες ρυπαντικές οὐσίες ἤ ὀχλήσεις μεμονωμένες ἤ σέ συνδυασμό.

1.5. Ἡ «δυσμενής ἤ ἀνεπιθύμητη συνέπεια» ἡ ὁποία ἀντιμετωπίζεται στήν σχέση αὐτή δύναται νά συνίσταται σέ ἄμεση ἤ ἔμμεση, ταχεία ἤ βραδεία, ἁπλή ἤ σύνθετη ἐνέργεια ἐπί τοῦ στόχου. Ὁ κίνδυνος καί ἡ ἔκταση τῆς συνέπειας αὐτῆς θά ἔπρεπε ὅποτε εἶναι δυνατό, νά ἐκφράζεται ποσοτικά.

1.6. Προκειμένου νά καταστεῖ δυνατή ἡ παραβολή τῶν πορισμάτων τῶν μελετῶν καί τῶν ἐρευνῶν στό θέμα τῶν κριτηρίων, θά ἔπρεπε νά γίνει μία ἐναρμόνιση τῶν μεθόδων ἐκτιμήσεως τῶν παραμέτρων ἡ ὁποία νά περιγράφει τήν ἔκθεση καί τίς δυσμενεῖς ἤ ἀνεπιθύμητες συνέπειες.

2. **Ποιοτικοί στόχοι**

2.1. Ὁ «ποιοτικός στόχος» ἑνός χώρου σημαίνει τό σύνολο τῶν ἀπαιτήσεων στίς ὁποῖες πρέπει νά ἀνταποκρίνεται στόν συγκεκριμένο σημερινό ἤ μελλοντικό χρόνο, χῶρος ἤ μέρος καθορισμένου χώρου.

2.2. Γιά τήν θέσπιση τῶν στόχων αὐτῶν λαμβάνονται ὑπόψη:

α) ἕνα «βασικό ἐπίπεδο προστασίας», ὥστε ὁ ἄνθρωπος ἤ ἕνας ἄλλος στόχος νά μήν ἐκτίθενται σέ ἀπαράδεκτο κίνδυνο·

β) ἕνα «ἐπίπεδο μηδενικῆς ἐπιπτώσεως» ὅταν δέν προκαλεῖται καμμία αἰσθητή ἐπίπτωση στόν στόχο.

Τά ἐπίπεδα αὐτά καθορίζονται βάσει τῶν ἀνωτέρω καθοριζομένων κριτηρίων. Λαμβάνονται ἐπίσης δεόντως ὑπόψη οἱ εἰδικές τοπικές συνθῆκες, οἱ πιθανές ἐπιπτώσεις ἐπί τῶν γειτονικῶν περιοχῶν καθώς καί ἡ ἐπιδιωκομένη χρήση.

3. **Προδιαγραφές περί προστασίας τοῦ περιβάλλοντος**

3.1. Οἱ «προδιαγραφές» καθορίζονται μέ σκοπό νά περιορισθεῖ ἤ νά προληφθεῖ ἡ ἔκθεση τῶν στόχων καί δύνανται, συνεπῶς, νά ἀποτελοῦν μέσα μέ τά ὁποῖα ἐπιτυγχάνονται ἤ προσεγγίζονται οἱ ποιοτικοί στόχοι. Οἱ προδιαγραφές ἀφοροῦν ἄμεσα ἤ ἔμμεσα τά ὑπεύθυνα ἄτομα ἤ ὀργανισμούς καί καθορίζουν τά ἐπίπεδα τῶν ρυπάνσεων ἤ τῶν ὀχλήσεων, τά ὁποῖα δέν πρέπει νά ξεπερασθοῦν σέ ἕνα χῶρο στόχο, προϊόν κλπ. Δύνανται δέ νά καθορίζονται εἴτε διά νομοθετικῶν, κανονιστικῶν ἤ διοικητικῶν διατάξεων, εἴτε μέ ἀμοιβαία συμφωνία ἤ ἐκούσια ἀποδοχή.

3.2. Μεταξύ τῶν προδιαγραφῶν δυνάμεθα νά διακρίνομε:

3.2.1. Τίς «ποιοτικές προδιαγραφές τοῦ περιβάλλοντος», οἱ ὁποῖες καθορίζουν μέ νομικά ἀναγκαστικά μέσα τά ἐπίπεδα τῶν ρυπάνσεων ἤ τῶν ὀχλήσεων τά ὁποῖα δέν πρέπει νά ξεπερασθοῦν σέ χῶρο ἤ μέρος ἑνός χώρου.

3.2.2. Τίς «προδιαγραφές σχετικά μέ τά προϊόντα» (ἡ λέξη «προϊόν» χρησιμοποιεῖται ἐδῶ μέ τήν πλέον εὐρεία ἔννοιά της), οἱ ὁποῖοι:

— καθορίζουν τά ὅρια σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τά ἐπίπεδα τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν ἤ τῶν ὀχλήσεων, τά ὁποῖα δέν πρέπει νά ξεπερασθοῦν στήν σύνθεση ἑνός προϊόντος, ἤ στίς ἐκπομπές πού προέρχονται ἀπό αὐτό,

— ἤ προσδιορίζουν ἀκριβῶς τίς ἰδιότητες ἤ τά χαρακτηριστικά παρασκευῆς ἑνός προϊόντος,

— ἤ ἀφοροῦν τούς τρόπους χρήσεως(1) ἑνός προϊόντος.

Ὅπου χρειάζεται, οἱ προδιαγραφές σχετικά μέ τά προϊόντα δύνανται νά συμπεριλαμβάνουν εἰδικές προδιαγραφές σχετικές μέ τίς μεθόδους δοκιμῆς, συσκευασίας, σημάνσεως καί τοποθετήσεως ἐπιγραφῆς τῶν προϊόντων.

3.2.3. Τίς προδιαγραφές γιά μόνιμες ἐγκαταστάσεις, πού καλοῦνται «προδιαγραφές βιομηχανικῆς μεθόδου», οἱ ὁποῖες περιλαμβάνουν:

α) τίς «προδιαγραφές ἐκπομπῆς» πού καθορίζουν τά ἐπίπεδα τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν ἤ τῶν ὀχλήσεων τά ὁποῖα δέν πρέπει νά ξεπερασθοῦν στίς ἐκπομπές, ἐφ' ὅσον προέρχονται ἀπό μόνιμες ἐγκαταστάσεις·

β) τίς «προδιαγραφές σχεδιασμοῦ ἤ κατασκευῆς τῶν μονίμων ἐγκαταστάσεων» πού καθορίζουν τίς προδιαγραφές οἱ ὁποῖες πρέπει νά τηροῦνται κατά τήν σχεδίαση ἤ κατά τήν ἀνέγερση μονίμων ἐγκαταστάσεων προκειμένου νά προστατευθεῖ τό περιβάλλον·

γ) τίς «προδιαγραφές λειτουργίας», οἱ ὁποῖες καθορίζουν τίς προδιαγραφές(1) οἱ ὁποῖες πρέπει νά τηροῦνται στή λειτουργία τῶν σταθερῶν ἐγκαταστάσεων, προκειμένου νά προστατεύεται τό περιβάλλον.

3.3. Σέ ὁρισμένες περιπτώσεις μπορεῖ νά εἶναι χρήσιμος ὁ καθορισμός προδιαγραφῶν ἀκόμη καί ἄν τά ἀντίστοιχα κριτήρια καί οἱ ποιοτικοί στόχοι δέν ἔχουν ἀκόμη διατυπωθεῖ.

4. Γενική παρατήρηση

Σέ ὅλες τίς περιπτώσεις, τά κριτήρια, οἱ στόχοι καί οἱ προδιαγραφές πρέπει νά ἀναθεωροῦνται, περιοδικά, προκειμένου νά λαμβάνεται ὑπόψη ἡ πρόοδος τῶν γνώσεων καί ἐνδεχόμενα νά τροποποιοῦνται.

---

(1) Τέτοιου εἴδους τρόποι χρήσεως ἤ εἰδικῶν προσδιορισμῶν δύνανται ἐπίσης νά ἀποτελοῦν ἀντικείμενο «κώδικος πρακτικῆς».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΗΣ

Πρόγραμμα δράσεως	A. Ἔρευνες πού ἔχουν ἤδη ἀναληφθεῖ ἤ ἀποφασισθεῖ(1)	B. Ἄλλες ἔρευνες πού ἐνδεχομένως πρέπει νά ἀναληφθοῦν
Μέρος δεύτερο		
Τίτλος I: Μέτρα γιά τήν μείωση τῶν ρυπάνσεων καί ὀχλήσεων		
Κεφάλαιο 1: Ἀντικειμενική ἐκτίμηση τῶν κινδύνων ἀπό τήν ρύπανση πού ἀπειλοῦν τήν ἀνθρώπινη ὑγεία καί τό περιβάλλον	1. Τράπεζα στοιχείων γιά τίς χημικές ρυπαντικές οὐσίες	1. Θερμικά ἀπόβλητα
	2. Βλαπτικότης τοῦ μολύβδου	2. Ἀκουστικές ὀχλήσεις
Κεφάλαιο 2: Καθορισμός προδιαγραφῶν	3. Ἐπιδημιολογικές ἔρευνες	3. Πρόβλημα τῶν δυσοσμιῶν
	4. Ἐπιπτώσεις τῶν μικρορυπαντικῶν οὐσιῶν ἐπί τοῦ ἀνθρώπου, συμπεριλαμβανομένης τῆς βιοχημικῆς τοξικολογίας καί τῆς βιοτηλεμετρίας τῶν τοξικῶν φαινομένων	4. Θαλάσσια ρύπανση χερσαίων πηγῶν.
	5. Οἰκολογικές ἐπιπτώσεις τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν συμπεριλαμβανομένων τῶν βιολογικῶν δεικτῶν (bioindicateurs) τῆς ρυπάνσεως τοῦ ὕδατος	5. Φυσικό πρότυπο γιά μελέτες περί διαδόσεως τῶν ἀτμοσφαιρικῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν
	6. Τηλεανίχνευση τῆς ἀτμοσφαιρικῆς ρυπάνσεως	
	7. Μαθηματικά πρότυπα διαδόσεως τῶν ἀτμοσφαιρικῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν	
	8. Ἀνάλυση τῶν ὀργανικῶν μικρορυπαντικῶν οὐσιῶν ἐντός τοῦ ὕδατος (COST 64b)	
	9. Μονάδα πολυανιχνεύσεως (συμβολή στό COST 64b)	
	10. Φυσικοχημεία τοῦ SO_2 (COST 61a)	
	11. Δέσμευση τοῦ SO_2 σύμφωνα μέ τό ἔδαφος καί τήν βλάστηση (συμβολή στό COST 61a)	
Κεφάλαιο 3: Εἰδικές ἐνέργειες κατά τῆς ρυπάνσεως τοῦ περιβάλλοντος χώρου		
Τμῆμα 1: Ἀνταλλαγή πληροφοριῶν μεταξύ τῶν δικτύων ἐπιβλέψεως καί ἐλέγχου	1. Τράπεζα στοιχείων ἐπί τῶν χημικῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν	6. Βελτίωση τῶν μεθόδων ἀναλύσεως καί μετρήσεως τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν
	6. Τηλεανίχνευση τῆς ἀτμοσφαιρικῆς ρυπάνσεως (βλέπε Κεφάλαια 1 καί 2)	

(1) Στό πλαίσιο τοῦ πολυετοῦς προγράμματος ἐρεύνης καί ἐκπαιδεύσεως καί τῶν δράσεων COST.

Πρόγραμμα δράσεως		Α. Ἔρευνες πού ἔχουν ἤδη ἀναληφθεῖ ἤ ἀποφασισθεῖ(1)	Β. Ἄλλες ἔρευνες πού ἐνδεχομένως πρέπει νά ἀναληφθοῦν
Τμῆμα 2:	Ποιοτικοί στόχοι	Βλέπε Κεφάλαια 1 καί 2	Βλέπε Κεφ. 1 καί 2
Κεφάλαιο 4:	Ἐνέργειες σχετικές μέ ὁρισμένα προϊόντα	1. Τράπεζα στοιχείων γιά τίς ρυπαντικές οὐσίες 2. Βλαπτικότης τοῦ μολύβδου 5. Οἰκολογικές ἐπιπτώσεις τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν	7. Βελτίωση καί ἐναρμόνιση τῆς τεχνικῆς ἀναλύσεως τῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν σέ ὁρισμένα προϊόντα 8. Μελέτες γιά τήν μακροπρόθεσμη τοξικότητα καί κανονιστική ρύθμιση τῶν δοκιμῶν τοξικότητος
Κεφάλαιο 5:	Εἰδικές ἐνέργειες σχετικά μέ ὁρισμένους κλάδους βιομηχανίας καί τῆς παραγωγῆς ἐνεργείας	7. Μαθηματικά πρότυπα διαδόσεως τῶν ἀτμοσφαιρικῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν 10. Φυσικοχημεία τοῦ SO_2 11. Δέσμευση τοῦ SO_2 σύμφωνα μέ τό ἔδαφος καί τήν βλάστηση 12. Λάσπη καθαρισμοῦ (COST 68)	1. Θερμικά ἀπόβλητα 5. Φυσικό πρότυπο γιά μελέτες περί διαδόσεως τῶν ἀτμοσφαιρικῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν 9. Ἀποθείωση 10. Τεχνολογία κατά τῆς ρυπάνσεως. Ἐπεξεργασία τῶν βιομηχανικῶν ἀποβλήτων 11. Ἐπεξεργασία καί χρήση τῶν ἀποβλήτων π.χ. ἀπόβλητα ἐντατικῆς κτηνοτροφίας
Κεφάλαιο 6:	Εἰδικές ἐνέργειες σέ ὁρισμένες ζῶνες κοινοῦ ἐνδιαφέροντος		
Τμῆμα 1:	Ρύπανση τῶν θαλασσῶν		4. Θαλάσσια ρύπανση χερσαίας προελεύσεως
Τμῆμα 2:	Προστασία τῶν ὑδάτων τῆς λεκάνης τοῦ Ρήνου κατά τῆς ρυπάνσεως	1. Τράπεζα στοιχείων ἐπί τῶν χημικῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν	
Τμῆμα 3:	Ἐνέργειες σχετικές μέ τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος στίς παραμεθόριες ζῶνες	1. Τράπεζα στοιχείων ἐπί τῶν χημικῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν 6. Τηλεανίχνευση τῆς ἀτμοσφαιρικῆς ρυπάνσεως	
Κεφάλαιο 7:	Ἐνέργειες σχετικές μέ τά ἀπόβλητα καί τά κατάλοιπα	12. Λάσπη καθαρισμοῦ	12. Στερεά ἀπόβλητα (ἐπεξεργασία, ἐναποθήκευση κλπ.) 10. Τεχνολογία κατά τῆς ρυπάνσεως 11. Ἐπεξεργασία καί χρήση ἀποβλήτων π.χ. ἀπόβλητα ἐντατικῆς κτηνοτροφίας
Κεφάλαιο 8:	Ἐνέργειες σχετικές μέ τήν τήρηση τῶν διατάξεων περί προστασίας τοῦ περιβάλλοντος (π.ὑ.)		

Πρόγραμμα δράσεως	Α. Ἔρευνες πού ἔχουν ἤδη ἀναληφθεῖ ἤ ἀποφασισθεῖ(1)	Β. Ἄλλες ἔρευνες πού ἐνδεχομένως πρέπει νά ἀναληφθοῦν
Κεφάλαιο 9: Ἐνέργειες σχετικές μέ τήν οἰκονομική πλευρά τῆς καταπολεμήσεως τῆς ρυπάνσεως	1. Τράπεζα στοιχείων ἐπί τῶν χημικῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν	
Κεφάλαιο 10: Ἐρευνητικές ἐνέργειες στόν τομέα τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος (π.ὑ.)		
Κεφάλαιο 11: Διάδοση τῶν γνώσεων γιά τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος	1. Τράπεζα στοιχείων ἐπί τῶν χημικῶν ρυπαντικῶν οὐσιῶν	
Τίτλος ΙΙ: Ἐνέργειες πού ἀναφέρονται στήν βελτίωση τοῦ περιβάλλοντος		
Κεφάλαιο 1: Διαφύλαξη τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος		13. Δομή καί λειτουργία τῶν οἰκοσυστημάτων 14. Οἰκολογικές ἐπιπτώσεις τῶν συγχρόνων μεθόδων παραγωγῆς ἐφαρμοζομένων στήν γεωργία 15. Ἐνιαῖος ἀγώνας κατά τῶν βλαβερῶν ἐντόμων 16. Βελτίωση τῆς ποιότητος τῶν γεωργικῶν προϊόντων 17. Χρήση γιά τήν ἄρδευση ὑδάτων ἤδη χρησιμοποιηθέντων 18. Προμήθεια καί διαχείριση τῶν ὑδατίνων πόρων
Κεφάλαιο 2: Προβλήματα τοῦ περιβάλλοντος πού προκαλοῦνται ἀπό τήν σπανιότητα ὁρισμένων φυσικῶν πόρων		
Κεφάλαιο 3: Πολεοδομία καί χωροταξία (π.ὑ.)		
Κεφάλαιο 4: Βελτίωση τοῦ περιβάλλοντος ἐργασίας (π.ὑ.)		
Κεφάλαιο 5: Σύσταση ἑνός Εὐρωπαϊκοῦ Ἱδρύματος γιά τήν βελτίωση τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως καί ἐργασίας		19. Μακροπρόθεσμη ἔρευνα ἐπί τῆς ποιότητος τῆς ζωῆς καί τῶν συνθηκῶν ἐργασίας
Κεφάλαιο 6: Εὐαισθητοποίηση στό πρόβλημα τοῦ περιβάλλοντος καί ἐκπαίδευση		20. Ὀργάνωση τῆς ἐκπαιδεύσεως στόν τομέα τοῦ περιβάλλοντος στίς διάφορες σχολικές βαθμίδες